

Unges

LIVSSTIL OG DAGLIGDAG 2002

- *aldersforskelle i sundhedsvaner og trivsel*

Forfattere

Stine Birk Nissen

Gert Allan Nielsen

Kræftens Bekæmpelse

 Sundhedsstyrelsen

Unges livsstil og dagligdag 2002 – aldersforskelle i sundhedsvaner og trivsel

Forfattere: Stine Birk Nissen
Gert Allan Nielsen

Copyright: © Kræftens Bekæmpelse og Sundhedsstyrelsen,
maj 2004

Lay-out og tryk: Kailow Graphic
Oplag: 750 eksemplarer.

Uddrag, herunder figurer, tabeller og kortere citater, er tilladt med kildeangivelse:

Nissen, SB & Nielsen, GA.

Unges livsstil og dagligdag 2002 – aldersforskelle i sundhedsvaner og trivsel.

Kræftens Bekæmpelse og Sundhedsstyrelsen 2004.

Rapporten kan købes ved henvendelse til:

Kræftens Bekæmpelse

Afdeling for Forebyggelse og Dokumentation
Strandboulevarden 49
2100 København Ø
Tlf.: 35 25 75 00
www.cancer.dk

ISBN: 87-91277-32-9

eller

Sundhedsstyrelsens Publikationer

c/o Schultz Information
Herstedvang 12
2620 Albertslund
Telefon 70 26 26 36
Fax: 43 63 62 45
E-post: sundhed@schultz.dk

ISBN: 87-91437-48-2

ISBN: 87-91437-49-0 (elektronisk udgave)

Pris: 100,-

Forord

Hermed offentliggøres den tredje MULD-rapport, en afrapportering fra den tredje landsdækkende spørgeskemaundersøgelse, med data indsamlet fra november 2002 til januar 2003.

Rapporten fokuserer på aldersforskelle i sundhedsvaner og trivsel blandt de 16-20-årige og på forskelle og ligheder mellem unge i forskellige uddannelsessituationer.

MULD, Monitorering af unges livsstil og dagligdag, er et samarbejde mellem Sundhedsstyrelsens Center for Forebyggelse og Kræftens Bekæmpelse. MULD sætter fokus på unge i alderen 16-20 år og deres sundhedsvaner, livsstil og dagligdag. Hvert år udtrækkes en landsdækkende repræsentativ stikprøve på 3000 tilfældigt udvalgte unge mellem 16 og 20 år.

Som i de tidligere undersøgelser er der inddraget spørgsmål om fysisk aktivitet, trivsel, rygning, alkoholvaner og illegale stoffer. Desuden er der i år inddraget spørgsmål om kostvaner og spørgsmål om passiv rygning.

Udover den nationale stikprøve på 3000 unge deltager Frederiksberg Kommune og Roskilde Amt hver med en stikprøve på 1500.

Med en svarprocent på ca. 68% bliver det samlede deltagerantal godt og vel 4000 unge.

Rapporten er skrevet af Stine Birk Nissen og Gert Allan Nielsen (projektansvarlig) fra Kræftens Bekæmpelse. En række specialister har hver især inden for deres felt kommenteret på udkast. Fra Sundhedsstyrelsen har Kit Broholm deltaget i arbejdet med alkohol, Stine Flod Olsen i arbejdet med rygning og Anne Marie Sindballe i arbejdet med illegale stoffer. Morten Strunge Meyer, Kræftens Bekæmpelse har deltaget i arbejdet med kostvaner. Nicholas Nielsen og Niels Christensen, Kræftens Bekæmpelse har forestået EDB-kørsler og statistik.

En særlig tak til de unge, som har brugt tid på at deltage i undersøgelsen.

København, maj 2004

Gert Allan Nielsen, projektleder

Sammenfatning

Dette er den tredje MULD-rapport. Data er indsamlet fra november 2002 til januar 2003. Rapporten behandler emnerne trivsel, fysisk aktivitet, kost, rygning, alkohol og stoffer. Rapporten fokuserer på forskelle og ligheder i adfærden mellem unge henover aldersspændet fra 16 til 20 år. Denne periode i livet er ofte præget af store forandringer både fysisk, mentalt og socialt. Det er samtidig en periode, hvor kravene om selvstændighed og personlig stillingtagen tiltager. Dette spiller også ind på hvilken livsstil, de unge vælger.

Trivsel og helbred

Pigerne føler i højere grad end drengene, at de har personlige problemer, der besværliggør daglige gøremål. Således svarer 3% af drengene og 7% af pigerne i undersøgelsen "ja, meget" på dette spørgsmål, mens henholdsvis 26% og 37% svarer "ja, i nogen grad". Disse problemer skyldes blandt drengene især problemer med økonomien, kæresten eller skolen, og blandt pigerne især problemer med kæresten, skolen, økonomien eller familien. Rækkefølgen er prioriteret. 70% af drengene og 88% af pigerne, taler i almindelighed med nogen om deres problemer, hyppigst med venner, forældre eller kærester.

Der er flere blandt pigerne, der ofte eller meget ofte føler sig ensomme i hverdagen, end der er blandt drengene. Henholdsvis 9% af drengene og 16% af pigerne føler sig ofte eller meget ofte ensomme i hverdagen. I den sammenhæng er det værd at bemærke, at hele 94% af drengene og 92% af pigerne mener, at deres dagligdag "som regel" eller "altid" er personligt tilfredsstillende.

Langt de fleste unge oplever, at deres helbred er godt. Der er dog 12% af drengene og 19% af pigerne, der oplever, at deres helbred kun er nogenlunde, mens 1% blandt begge køn finder det decideret dårligt.

I alt 17% af drengene og 14% af pigerne er overvægtige eller svært overvægtige, dvs. har et body mass index over 25.

Der er ikke tydelige aldersforskelle mellem de 16-åriges og de 20-åriges trivsel og helbred.

Fysisk aktivitet

Drengene er generelt mere fysisk aktive end pigerne. 70% af drengene og 58% af pigerne i undersøgelsen er fysisk aktive mindst 3 timer om ugen alene ved fritidsaktiviteter. De 16-årige såvel drenge som piger er den gruppe, hvor flest er aktive mere end 3 timer om ugen i fritiden. Det er også blandt de 16-årige, at vi finder færrest, der er aktive under 1 time pr. uge ved fritidsaktiviteter.

En stor del af de unge anvender ikke transportmidler som cykel, gåben, rulleskøjter og lignende, der giver motion. 39% af drengene og 29% af pigerne siger, at de aldrig er fysisk aktive i forbindelse med transport.

Omkring en femtedel af de unge kan karakteriseres som "stillesiddende". 22% af drengene og 20% af pigerne når aldrig op på et moderat intensitetsniveau hverken ved fritidsaktiviteter, transport eller skoleidræt. Moderat intensitet svarer til rask gang, cykling, dans og lignende, der får pulsen op og giver sved på panden.

Frugt og grønt

Der er væsentlige køns- og aldersforskelle på hvor meget frugt og grønt, de unge spiser. Det er kun en meget lille del af de unge, der opfylder anbefalingerne om at spise mindst 600 gram om dagen.

Pigerne i undersøgelsen spiser frugt og grønt 3,2 gange om dagen (svarende til ca. 320 gram), mens drengene spiser det 2,2 gange om dagen (svarende til ca. 220 gram). Lidt over halvdelen (53%) af pigerne kender budskabet om, at man bør spise 600 gram frugt og grønt dagligt, eller 6 om dagen, mens det kun er en tredjedel af drengene (32%) der kender dette budskab.

De 16-20-årige i denne undersøgelse spiser frugt og grønt sjældnere end gennemsnittet af voksne danskere på 15 år og derover.

De unge i undersøgelsen, der er flyttet hjemmefra, drikker oftere cola/sodavand og spiser ikke så tit rugbrød, mælkeprodukter, kartofler eller frugt og grønt sammenlignet med dem, der stadig bor hjemme.

Næsten dobbelt så mange drenge som piger bruger altid eller for det meste fedtstof på brødet. Der er intet tydeligt aldersrelateret mønster i forhold til brug af fedtstof på brød.

Alkohol

Alkohol-kulturen er udbredt blandt de unge i denne undersøgelse, idet næsten alle svarer, at de drikker alkohol. Dette gælder henholdsvis 93% af drengene og 92% af pigerne. 76% af drengene og 63% af pigerne har drukket alkohol inden for den seneste uge. Alkoholforbruget den seneste uge stiger op gennem aldersgrupperne blandt drengene, mens en sådan sammenhæng ikke er tydelig blandt pigerne.

Henholdsvis 73% af drengene og 74% af pigerne var under 15 år, da de drak alkohol første gang, mens 55% af drengene og 53% af pigerne var under 15 år, da de var fulde første gang.

Det er med henblik på forebyggelse relevant at undersøge, om der er forskel på alkoholvanerne blandt unge i forskellige uddannelsessituationer. Andelen, der i den seneste uge har drukket mere end Sundhedsstyrelsens genstandsgrænser for voksne, er for de yngste drenge vedkommende (16-18 år) størst blandt dem, der går på en erhvervsuddannelse. For de ældste drenge (19-20 år) er den størst blandt dem, der for øjeblikket ikke er i gang med en uddannelse.

For de yngste pigers vedkommende er der flest, der overskrider Sundhedsstyrelsens genstandsgrænser blandt dem, der for øjeblikket ikke er i gang med en uddannelse, mens det blandt de ældste piger er på gymnasiet eller på de videregående uddannelser, der er flest, der har drukket over genstandsgrænsen.

For en forholdsvis stor del af de unge medfører alkoholindtaget oplevelser af negativ karakter. Hele 49% af drengene og 27% af pigerne har haft oplevelser med farlige eller strafbare problemer som følge af alkoholindtag. Det ses i undersøgelsen, at antallet af denne slags oplevelser stiger markant med antallet af genstande, man drak, sidst man var fuld.

Henholdsvis 58% af pigerne og 48% af drengene i undersøgelsen går ind for en alkoholpolitik på deres skole/arbejdsplads.

Rygning

Der er færre dagligrygere blandt de 16-20-årige end i befolkningen generelt. I alt 21% af drengene og 20% af pigerne i undersøgelsen er dagligrygere. Hos begge køn ses den mindste andel af dagligrygere blandt de 16-årige og den største andel blandt de 20-årige. Henholdsvis 7% af drengene og 5% af

pigerne er storrygere, dvs. ryger mindst 15 cigaretter dagligt. Andelen af lejlighedsvis rygere eller "festrygere" er 9% blandt drengene og 10% blandt pigerne.

Rygevanerne er undersøgt i forhold til de unges nuværende uddannelsessituation. Blandt de yngste drenge finder vi den største andel af dagligrygere blandt dem, der på nuværende tidspunkt ikke er under uddannelse. For de ældste drenge er der flest dagligrygere blandt dem, der går på en erhvervsuddannelse. For pigerne ses såvel hos de yngste som de ældste den største andel af dagligrygere blandt dem, der går på en erhvervsuddannelse.

Som i resten af befolkningen ønsker også mange unge at holde op med at ryge. 35% af de drenge, der ryger, og 39% af de piger, der ryger, angiver, at de ønsker at holde op med at ryge.

En forholdsvis stor del af de 16-20-årige er udsat for passiv rygning. I alt 39% af drengene er udsat for passiv røg i hjemmet, mens 14% er generet af passiv røg i hjemmet. For pigerne er de tilsvarende andele 40% og 16%.

Af de drenge der kommer på cafeer, føler 29% sig generet af passiv røg. Det samme gælder for 39% af de piger, der kommer på cafeer. For restauranter er de tilsvarende andele 31% og 40%.

Et flertal blandt de unge går ind for restriktioner over for rygning. Blandt drengene mener 80%, at rygning skal være begrænset eller helt forbudt på cafeer, mens 90% har denne holdning i forhold til restauranter. For pigerne er de tilsvarende andele 87% og 94%.

Brug af stoffer

En stor del af de unge har eksperimenteret med stoffer. Hele 44% af drengene og 36% af pigerne i undersøgelsen har prøvet illegale stoffer. Andelen, der har prøvet stoffer, stiger fra 16-19 år for derefter at falde lidt blandt de 20-årige. Hash er langt det mest udbredte stof, og 41% af drengene og 34% af pigerne i undersøgelsen har prøvet hash. Når vi ser på de unges nuværende uddannelsessituation i relation til, hvor mange der har prøvet hash inden for det seneste år, ses den største andel blandt dem, der på nuværende tidspunkt ikke er under uddannelse. Blandt de yngste drenge ses dog en næsten lige så stor andel blandt dem, der går i gymnasiet eller på videregående uddannelser.

I alt 17% af alle drengene rapporterer nogensinde at have prøvet andre stoffer end hash, og 8% har prøvet inden for det seneste år. For pigerne er de tilsvarende andele 10% og 4%. Der er altså ca. dobbelt så mange drenge som piger, der nogensinde har prøvet andre stoffer end hash, og dobbelt så mange, der har et relativt aktuelt forbrug. Bortset fra hash er følgende de mest prøvede illegale stoffer blandt drengene: amfetamin (9%), euforiserende svampe (psilocybin-svampe) (5%) og snifning (af opløsningsmidler eller lighter gas) (5%). Blandt pigerne er amfetamin (5%), snifning (3%) og ecstasy (3%) de mest prøvede illegale stoffer.

Andelen, der har prøvet andre stoffer end hash er undersøgt i forhold til nuværende uddannelses-situation. Både blandt de yngste drenge og piger findes den største andel, der nogensinde har prøvet andre stoffer end hash, blandt dem, der går på en erhvervsuddannelse. Blandt de ældste ses den største andel for begge køn blandt dem, der for øjeblikket ikke er under uddannelse.

Der ses en signifikant samvariation mellem at have brugt hash og at have brugt et eller flere andre illegale stoffer.

Geografiske forskelle i sundhedsvaner og trivsel

Religiøs baggrund: De to største enkeltgrupper er dem med protestantisk baggrund og dem, der ikke er troende, eller er fra en ikke-troende baggrund. Andelen med protestantisk baggrund er mindst i Frederiksberg Kommune og størst i den nationale stikprøve. Omvendt er andelen med islamisk baggrund, katolsk baggrund samt andelen af ikke-troende størst i Frederiksberg Kommune og mindst på landsplan.

Uddannelse: Der er flere i Frederiksberg Kommune i forhold til i Roskilde Amt og hele landet, der går på en videregående uddannelse, færre, der går på erhvervsskole og færre, der går i folkeskole.

Trivsel: Der er flest fra Frederiksberg Kommune, der rapporterer at have problemer, der vanskeliggør deres dagligdag, både i nogen grad og i høj grad. Derefter følger Roskilde Amt, og blandt de unge i den nationale stikprøve, rapporterer færrest at have problemer, der vanskeliggør dagligdagen.

Med hensyn til følelsen af ensomhed i dagligdagen ses ikke store forskelle imellem de forskellige geografiske områder. En større andel af drengene fra Roskilde Amt og Frederiksberg Kommune føler sig dog ofte eller meget ofte ensomme, sammenlignet med drengene i den nationale stikprøve.

Fysisk aktivitet: Der ses ingen store geografiske forskelle i mængden af samlet ugentlig fysisk aktivitet af minimum moderat intensitet. Blandt drengene er der lidt flere i Frederiksberg Kommune der har 3,5 timers fysisk aktivitet af moderat intensitet pr. uge (hvilket er vores nærmeste mål for, om de unge lever op til Sundhedsstyrelsens anbefalinger om fysisk aktivitet, som for voksne er en halv times aktivitet af minimum moderat intensitet om dagen).

Frugt og grønt: De unge fra Frederiksberg Kommune rapporterer generelt en højere daglig indtags-frekvens af frugt og grønt end de unge fra Roskilde Amt og fra den nationale stikprøve.

Alkohol: Der ses ikke store geografiske forskelle i forhold til, hvor meget de unge drak den seneste uge, inden de udfyldte spørgeskemaet.

Rygning: Ligesom tilfældet var med alkoholindtag i den seneste uge, er der ikke væsentlige geografiske forskelle i forhold til andelen af nuværende rygere. Blandt drengene adskiller Frederiksberg Kommune sig dog fra både Roskilde Amt og den nationale stikprøve ved, at der er lidt flere nuværende rygere, nemlig 34% mod henholdsvis 29% og 30% de to andre steder. Også blandt pigerne er der flest rygere i Frederiksberg Kommune, næstflest i Roskilde Amt og færrest på landsplan.

Stoffer: Her ses nogle meget store geografiske forskelle. På landsplan har 44% af drengene prøvet hash eller andre stoffer. I Roskilde Amt gælder det for 50%, mens hele 65% af drengene i Frederiksberg Kommune har prøvet hash eller andre stoffer. Blandt pigerne ser vi et lignende mønster med 55% i Frederiksberg Kommune, 44% i Roskilde Amt og 36% i den nationale stikprøve, der nogensinde har prøvet hash eller andre stoffer.

Indholdsfortegnelse

Forord	3
Sammenfatning	4
Indholdsfortegnelse	7
Indledning	9
Trivsel og helbred	10
Indledning	10
Problemer i dagligdagen	10
Ensomhed	12
Fravær fra skole eller arbejde	12
Selvvurderet helbred	12
Overvægt	13
Fysisk aktivitet	15
Indledning	15
Fysisk aktivitet i fritiden	15
Fysisk aktivitet i forbindelse med transport	16
Samlet fysisk aktivitet	17
De væsentligste grunde til at de unge dyrker idræt	18
Kost	19
Indledning	19
Dagligt indtag af udvalgte fødevarer	19
Sammenligning med indtag af frugt og grønt i telefonundersøgelse	20
Fordeling af indtag af frugt og grønt	20
Kendskab til "6 om dagen"	20
Ændrede kostvaner, når man flytter hjemmefra?	21
Fedtstof på brød	22
Alkohol	24
Indledning	24
Alkoholforbrugets omfang	24
Alkoholforbrug i den sidste uge	24
Andel, der indenfor den sidste uge drak over Sundhedsstyrelsens genstandsgrenser i forhold til nuværende uddannelsessituation	25
De unges drikkemønster	26

fortsættes...

Problemer som følge af alkoholforbrug	27
Holdning til eget alkoholforbrug	29
Holdning til alkoholpolitik på skole/arbejde	30
Rygning	31
Indledning	31
Forbrugets omfang	31
Dagligrygning i forhold til nuværende uddannelsessituation	33
Ønske om rygeophør	33
Passiv rygning	34
Holdning til rygerestriktioner	34
Brug af stoffer	36
Indledning	36
Forbrugets omfang	36
Brug af hash	37
Hashforbrug indenfor det seneste år i forhold til nuværende uddannelsessituation	38
Brug af andre stoffer end hash	38
Andre stoffer end hash i forhold til nuværende uddannelsessituation	39
Samvariation mellem brug af hash og andre illegale stoffer	40
Geografiske forskelle i sundhedsvaner og trivsel	41
Indledning	41
Religiøs baggrund	41
Uddannelse	41
Trivsel	42
Fysisk aktivitet	44
Frugt og grønt	44
Alkohol	44
Rygning	44
Stoffer	45
Litteratur	47
Appendiks	48
Stikprøven	48
MULD-spørgeskema 2002	50
Noter	55

Indledning

Med udgangspunkt i de ca. 2000 indkomne besvarelser fra den landsdækkende spørgeskemaundersøgelse, analyseres unges livsstil og sundhedsvaner. I denne rapport er der særlig fokus på forskelle og ligheder henover det aldersspænd, som undersøgelsen dækker, nemlig de 16-20-årige.

Der er mange definitioner på begreberne "sundhed", "sygdom" og "livsstil". I MULD-samarbejdet har det ikke været hensigtsmæssigt at anvende en snæver afgrænsning af begreberne, f.eks. "sygdom" som udelukkende værende læge-diagnosticeret sygdom. Det er tværtimod det selvrapporterede og subjektivt oplevede, der er i fokus i undersøgelserne, og derfor lægger undersøgelsen sig begrebsmæssigt op af WHO's definition af sundhed: "Sundhed er en tilstand af total fysisk, psykisk og socialt velbefindende og ikke blot et fravær af sygdom og svækkelse" (WHO, 1948).

De unges sundhed vurderes i rapporten ud fra spørgsmål om dels selv vurderet helbred, vægt, højde og fysisk form, og dels forskellige trivselsparametre, som f.eks. problemer i dagligdagen og oplevelse af ensomhed. Begrebet "livsstil" henviser til helbredsrelaterede livsstilsfaktorer som rygning, alkohol, illegale stoffer, fysisk aktivitet, og, som noget nyt i år, kostvaner.

En særlig interesse i denne rapport har som nævnt været at undersøge forskelle og ligheder i adfærden mellem de forskellige aldersgrupper. Fund af aldersrelaterede forskelle i en tværsnitsundersøgelse kan tolkes på forskellige måder. Den mest umiddelbare forklaring er, at de unge ændrer adfærd med alderen, selv over det forholdsvis korte aldersspænd fra 16 og 20 år. En sådan aldersafhængig adfærdsændring kan hænge sammen med de store forandringer, der sker for de unge i aldersgruppen 16-20 år. Især for den enkelte på det personlige plan, både biologisk og mentalt, men også de nære sociale miljøer, det samfundsmæssige engagement og de lovgivningsmæssige rammer ændres meget fra det 16. til det 20. år. De krav, der stilles i forbindelse med skole/uddannelse og på arbejde, øges, og det forventes i højere grad, at den unge selvstændigt strukturerer sin hverdag. Det er altså mulighedsperioden, men også præstationsforventningernes periode.

Det er en almindelig udvikling blandt unge, at forskellige rusmidler bliver en del af kulturen til hverdag og måske især til fest. Tobak, alkohol, hash og, for en mindre gruppe, narkotika, er noget de unge på et eller andet plan må forholde sig til. Det er en del af den gruppekultur, der er fremtrædende i aldersgruppen. På det samfundsmæssige plan, kan det, at 18-årige lovligt kan købe spiritus på værtshuse og cafeer, mens 16-årige ikke kan, ligeledes have betydning for en evt. forskel i alkoholforbruget imellem de to aldersgrupper. Det er dog ikke umiddelbart indlysende, hvilken betydning denne del af lovgivningen vil have for forbruget. Prisen for alkohol på et værtshus er op til 10 gange højere end prisen for det samme hos købmanden, hvor de 16-årige lovligt kan købe øl, vin og spiritus, som så konsumeres hjemme. Om det betyder, at de 16-årige konsumerer mindre, de samme, eller måske større mængder (men i hjemmet) end de 18-årige, kan ikke umiddelbart vurderes på baggrund af denne undersøgelse.

En anden mekanisme, der kan ligge bag aldersforskelle i en tværsnitsundersøgelse, er det, der i epidemiologisk fagsprog kaldes en "kohorte-effekt". Dette kan opstå, hvis de, der i 2002 er 16 år, generelt har en anden vedvarende adfærd, end de, der var 16 år i 1998, og nu er 20 år - ikke pga. aldersforskellen som sådan, men fordi tiderne har ændret sig. Dette vil, når vi så i år 2002 undersøger grupperne, umiddelbart kunne tolkes som et tegn på, at den givne adfærdsform ændrer sig med alderen. I virkeligheden kunne det lige så godt være et tegn på, at de yngre årgange generelt har andre vaner end de ældre årgange - noget man kunne betegne som en historisk effekt.

Fra adfærdsforskningen kendes flere eksempler på, at bestemte aldersgrupper fastholder en bestemt adfærd. I 70'erne kom mange 20-30-årige kvinder ud på arbejdsmarkedet. Kvindefrigørelsen medførte, at man - også som kvinde - kunne ryge offentligt. Et forhold, som tobaksindustrien drog nytte af i reklamer, hvor kvinder "gik over til Prince" i fuld offentlighed. Dette er en mulig forklaring på, at der den dag i dag er en forholdsvis større andel af gruppen af kvinder, der nu er mellem 45 og 66 år, der ryger, hvis man sammenligner med kvinder, der i dag er yngre eller ældre end de 45-66-årige (Kjøller og Rasmussen, 2000, s.332).

God læselyst.

Trivsel og helbred

- 3% af drengene og 7% af pigerne svarer "ja, meget" på spørgsmålet, om de har personlige problemer, der gør det vanskeligt at klare daglige gøremål, mens 26% og 37% svarer "ja, i nogen grad".
- 70% af drengene og 88% af pigerne i undersøgelsen taler i almindelighed med nogen om deres problemer.
- 9% af drengene og 16% af pigerne oplever, at de ofte eller meget ofte er ensomme.
- Langt størstedelen vurderer deres helbred som godt. Dog er der 12% af drengene og 19% af pigerne, der vurderer det som nogenlunde, mens 1% synes, det er dårligt eller meget dårligt.
- 17% af drengene og 14% af pigerne er overvægtige eller svært overvægtige.

Indledning

Det at have småproblemer i hverdagen, er for de fleste unge en proces, der er med til at udvikle identiteten, og som normalt ikke står i vejen for en tilfredsstillende dagligdag. Konflikter med forældre, lærere eller kæresten hører formentlig med til de fleste unges hverdag. Det er dog afgørende, om problemerne griber forstyrrende ind i dagligdagen, og om de unge selv mener, at de har redskaberne til at gøre noget ved problemerne. Den problemstilling er i spørgeskemaet forsøgt belyst ved to spørgsmål, der går på, om man har problemer, der gør det vanskeligt at klare daglige gøremål, og om man i almindelighed taler med nogen om problemerne. En hypotese, der her belyses er, at problemer oftere og oftere gør hverdagen vanskelig, efterhånden som præstationskravene og kravene om selvstændighed til den enkelte skærpes hen over aldersspændet 16-20 år. Vi forventer altså en stigning i andelen, der har problemer, der "vanskeliggør hverdagen" blandt de 20-årige sammenlignet med de 16-årige.

Tidligere undersøgelser har vist, at det, at "tale med andre om problemerne" er en hyppigere forekommende "coping-strategi" for pigerne end for drengene, som i højere grad hellere vil "klare problemer-

ne selv". Generelt er der færre drenge end piger, der opfatter deres problemer som noget, der "gør det vanskeligt at klare daglige gøremål". Den generelle hypotese er, at piger fokuserer mere på det sociale samspil og den rolle, dette har for trivslen. Langt de fleste har nogen at tale med om deres problemer, og det er mest venner, familie og kæresten, de taler med (Nielsen G, 1998).

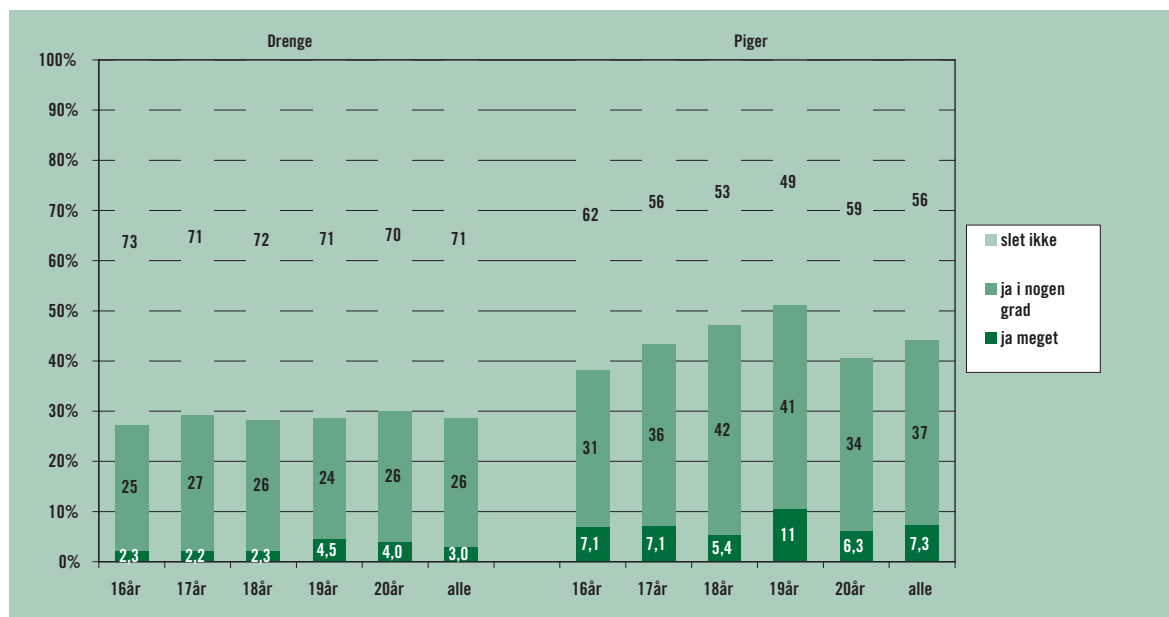
Problemer i dagligdagen

På spørgsmålet "Synes du, at din dagligdag er personligt tilfredsstillende?" svarer 94% af drengene og 92% af pigerne i dette års undersøgelse "som regel" eller "altid" (tal ikke vist). De unge har således generelt et positivt syn på deres hverdag. Alligevel er der en del unge, der giver udtryk for at have aktuelle problemer. Figur 1.1 viser svarene på spørgsmålet "Føler du, at du for øjeblikket har personlige problemer, der gør det vanskeligt for dig at klare daglige gøremål?". Henholdsvis 3% af drengene og 7% af pigerne svarer "Ja, meget", mens 26% af drengene og 37% af pigerne svarer "Ja, i nogen grad". Pigerne føler altså i højere grad end drengene, at de har problemer, der vanskeliggør deres dagligdag, og denne forskel er statistisk signifikant. Blandt drengene er andelen med personlige problemer meget ens i de forskellige aldersgrupper. Hos pigerne ses en stigning i andelen med problemer, der vanskeliggør daglige gøremål meget eller i nogen grad, fra de 16-årige til de 19-årige. Man ser herefter et fald fra de 19-årige til de 20-årige. Hverken blandt drenge eller piger er der en betydelig forskel mellem andelen blandt de 16-årige og blandt de andre aldersgrupper. Hypotesen, som vi nævnte indledningsvist i afsnittet, støttes altså ikke af vores fund.

De, der har svaret "Ja, meget" eller "Ja, i nogen grad" på ovenstående spørgsmål, er endvidere blevet spurgt om, hvad problemerne skyldes. De kunne sætte kryds ud for følgende muligheder: "Skolen", "Familien", "Vennerne/mangel på venner", "Kæresten/kærestesorgen", "Økonomien", "Større omvæltninger i livet såsom dødsfald, alvorlig sygdom, opløsning af parforhold mv." eller "Andre". Det var tilladt at sætte flere kryds. Procenterne summerer derfor op til mere end 100%. Som man ser i tabel 1.1 er de hyppigste årsager til problemerne blandt drengene (i prioriteret rækkefølge) økonomien, kæresten og skolen. Pigerne nævner hyppigst kæresten og skolen. Dernæst er der ca. lige mange blandt begge køn, der nævner økonomien og familien. For både drenge og pigerne, er problemer

Andel, som har personlige problemer, der gør det vanskeligt at klare daglige gøremål (i procent)

Fig 1.1

med vennerne/mangel på venner, den faktor, som færrest angiver som årsag til problemerne.

Vi har desuden spurgt de unge, om de i almindelighed taler med andre om deres problemer. Henholdsvis 70% af drengene og 88% af pigerne svarer "Ja, jeg taler med nogen". 28% af drengene og 11% af pigerne svarer, at de selv klarer deres problemer. Hos begge køn har 1% sat kryds ved "Nej, jeg har ikke nogen at tale med" (tal ikke vist).

I spørgeskemaet er der efterfølgende spurgt "Hvis ja, hvem taler du så mest med?". Tabel 1.2 viser fordelingen blandt de unge, der angav almindeligvis at tale med nogen om deres problemer. Henholdsvis 78% af drengene og 82% af pigerne angiver, at de taler med deres venner. 54% af drengene og 55% af pigerne taler med deres forældre, og 33% af

Hvem taler de unge med om problemer? (i procent)

Tabel 1.1

Årsager til problemer (i procent)

	Drengene	Piger
Skolen	30,9	33,7
Familien	26,6	32,0
Vennerne/Mangel på venner	13,7	18,3
Kæresten/Kærestesorger	31,6	35,1
Økonomien	34,8	32,2
Større omvæltninger i livet	17,2	26,5
Andet	22,3	25,5
Antal	256	487

Tabel 1.2

	Drengene	Piger
Venner	78,3	82,4
Kæresten	32,7	40,3
Lærere	2,8	2,3
Psykolog	1,5	5,1
Studievejleder/kontaktlærer	2,3	3,1
Lægen	0,8	2,6
Forældre	53,9	55,4
Anden familie	17,3	18,8
Andre	6,0	5,7
Antal	614	958

drengene og 40% af pigerne taler med kæresten om problemer. Kun en meget lille andel af begge køn angiver at tale med forskellige professionelle såsom en lærer, studievejleder, psykolog eller læge om deres problemer.

Ensomhed

Er ensomhed et udbredt problem blandt de unge? Tabel 1.3 viser, at 9% af drengene og 16% af pigerne tilkendegiver, at de "ofte" eller "meget ofte" føler sig ensomme i hverdagen. Denne kønsforskel er statistisk signifikant. Der er ikke nogen tydelig udvikling op gennem aldersgrupperne. For begge køn ses den mindste andel blandt de 16-årige. For drengene ser man den største andel blandt de 17-årige, mens den største andel for pigerne ses blandt de 19-årige.

Ser vi på et andet netværks-/ensomhedsmål, nemlig "Hvor tit er du sammen med dine venner i fritiden efter skoletid/arbejdstid?", finder vi i tråd med ovenstående, at pigerne rapporterer at være sjældnere sammen med venner end drengene. 29% af pigerne og kun 16% af drengene svarer, at de er sammen med vennerne 1 dag om ugen eller sjældnere" (tal ikke vist).

Fravær fra skole eller arbejde

Fravær fra skole eller job kan være en indikator for dårlig trivsel enten pga. sygdom eller pga. manglende engagement, tryghed, integration eller andet, der kan føre til pjæk. I denne undersøgelse

finder vi, at pigerne generelt har mere sygefravær end drengene. 13% af pigerne har været fraværende pga. sygdom i tre dage eller mere inden for de sidste 30 dage, mens dette kun gælder for 7% af drengene – en statistisk signifikant forskel (tal ikke vist). Figur 1.2 viser andelen af drenge og piger, der har haft fravær pga. pjæk inden for de sidste tredive dage. Også denne form for fravær er i undersøgelsen lidt mere udbredt blandt pigerne end drengene. Her ser man, at 24% af drengene og 32% af pigerne har haft fravær pga. pjæk. 5% af drengene og 7% af pigerne har været væk tre dage eller mere inden for de sidste 30 dage pga. pjæk.

Selvurderet helbred

De unges helbred er i undersøgelsen bl.a. målt ved at spørge om, hvordan de selv vurderer deres nuværende helbred. Tabel 1.4 viser fordelingen af svarene. Blandt drengene har 87% svaret "godt" eller "virkelig godt", 12% har svaret "nogenlunde", mens 1% har svaret "dårligt" eller "meget dårligt". For pigerne er de tilsvarende andele 80%, 19% og 1%. Andelen, der svarer "godt" eller "virkelig godt" er betydeligt større blandt drengene end blandt pigerne. Andelen af unge, der vurderer deres helbred som værende "godt" eller "virkelig godt" er for begge køn størst blandt de yngste.

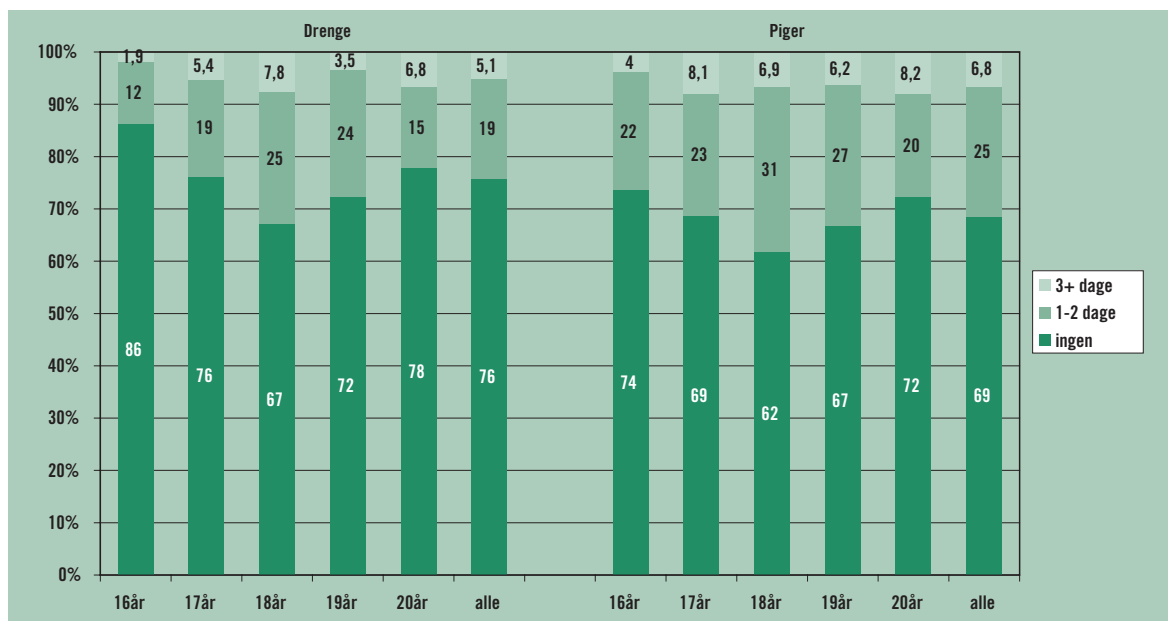
Tabel 1.3

Oplevet ensomhed (i procent)

Drenge							Piger						
Alder	16 år	17 år	18 år	19 år	20 år	Alle	16 år	17 år	18 år	19 år	20 år	Alle	
Ofte/Meget ofte	4,6	14,1	6,9	11,1	9,1	9,2	11,1	17,4	15,3	21,7	15,5	16,3	
Sjældent	58,9	54,9	56,6	57,8	59,1	57,4	59,3	58,9	68,9	64,1	65,5	63,3	
Aldrig	36,6	31,0	36,6	31,1	31,8	33,4	29,6	23,7	15,8	14,3	19,0	20,4	
Total	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	
Antal	175	184	175	180	176	890	199	241	222	217	226	1105	
Uoplyst	5	6	4	6	2	23	8	5	5	3	2	23	

Fig 1.2

Andel, som har haft fravær fra skole eller arbejde pga. pjæk indenfor de sidste 30 dage (i procent)

Overvægt

I de senere år har man set et øget internationalt fokus på fedmeepidemien og de konsekvenser, den kan have for menneskers sundhedstilstand i forhold til kroniske sygdomme som f.eks. diabetes, hjertekarsygdomme, knogleskørhed og kræft. Det betyder, at der også er øget fokus på udviklingen i graden af over- og undervægt blandt danskerne. Andelen af danskere, der er overvægtige, har været stærkt stigende de seneste 20 år (Kjøller og Rasmussen, 2002). Af særlig interesse i forhold til denne undersøgelse er, at stigningen har været særlig markant for aldersgruppen "16-24-årige"

(Kjøller og Rasmussen, 2002). Sammenholdt med oplysninger om, at type 2-diabetes (der tidligere blev kaldt "gammelmandssukkersyge") i dag rammer et stigende antal helt unge (bl.a. Aye & Levitsky, 2003) er det relevant at følge udviklingen i unges vægt og højde. Sammenstillingen mellem helbred og BMI (body mass index = vægt i kilogram delt med højden i meter i anden) giver mulighed for at vurdere, om der er tale om en særligt udsat gruppe.

Derfor har vi i denne MULD-undersøgelse ligesom i 2001 (Groth et al., 2003 s. 19) set på fordelingen af

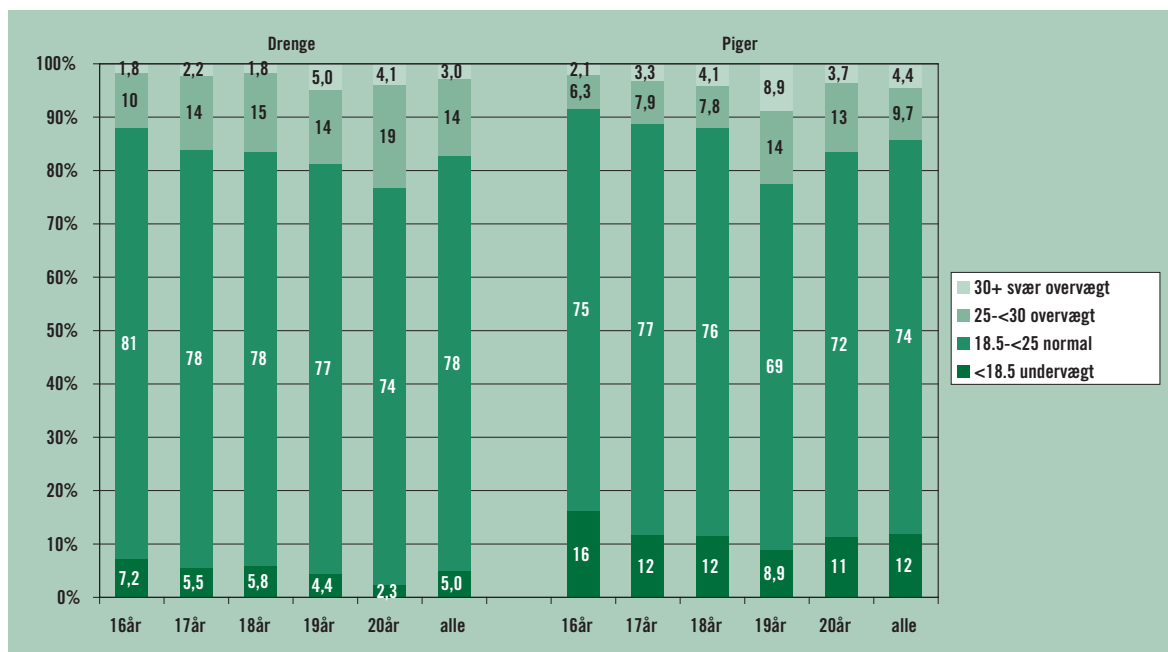
Selvurderet helbred (i procent)

Tabel 1.4

	Drenge						Piger					
Alder	16 år	17 år	18 år	19 år	20 år	Alle	16 år	17 år	18 år	19 år	20 år	Alle
Virkelig godt/Godt	91,6	90,4	87,1	78,7	86,4	86,8	85,8	82,9	80,4	73,4	75,1	79,5
Nogenlunde	7,9	8,0	11,2	20,8	12,5	12,1	14,2	16,7	17,4	23,9	23,1	19,1
Dårligt/Meget dårligt	0,6	1,6	1,7	0,5	1,1	1,1	0,0	0,4	2,2	2,8	1,8	1,4
Total	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
Antal	178	187	178	183	176	902	204	246	224	218	225	1117
Uoplyst	2	3	1	3	2	11	3	0	3	2	3	11

Fig 1.3

Fordeling i forhold til BMI (body mass indeks) (i procent)

de unges BMI. Vi anvender her den samme inddeling af BMI, som anvendes for voksne. Resultaterne skal dog ses med det forbehold, at mange i denne aldersgruppe vokser hurtigt i højden. Disse kan blive bedømt som undervægtige, uden der behøver at være et sundhedsproblem af den grund. Grænserne for det BMI, der betegnes som overvægt, er sammenholdt med voksne lidt lavere for de 16- og 17-årige (Cole et al., 2000; Petersen et al., 2002). Der er derfor en risiko for, at vi vil overvurdere andelen af undervægtige, og undervurdere andelen af overvægtige en smule.

Det fremgår af figur 1.3, at størstedelen, nemlig 78% af alle drengene og 74% af alle pigerne i undersøgelsen, har et BMI, der ligger inden for normalområdet. Henholdsvis 17% af drengene og 14% af pigerne er overvægtige eller svært overvægtige. 5% af drengene og 12% af pigerne er undervægtige. Den største andel af undervægtige ses for begge køn blandt de 16-årige. Dette kan formentlig tilskrives, at de yngste deltagere med stor sandsynlighed stadig befinder sig i en alder, hvor de vokser, og derfor vokser forholdsmæssigt hurtigt i højden. Som nævnt kan disse forhold føre til en overvurdering af antallet af undervægtige i denne gruppe.

Fysisk aktivitet

- 70% af drengene og 58% af pigerne i undersøgelsen er fysisk aktive mindst 3 timer om ugen ved fritidsaktiviteter.
- 18% af både drengene og pigerne angiver, at de er aktive mindre end 1 time om ugen ved fritidsaktiviteter.
- 39% af drengene og 29% af pigerne angiver, at de aldrig udøver fysisk aktivitet i forbindelse med den daglige transport.
- 22% af drengene og 20% af pigerne i undersøgelsen udøver ingen fysisk aktivitet, der når op på minimum moderat intensitet, hverken ved fritidsaktiviteter, transport eller skoleidræt.
- Der er forskel på, hvad drenge og piger angiver som værende de væsentligste årsager til, at de dyrker idræt: Drengene angiver oftest kammeratskabet, mens pigerne oftest angiver, at sundhed er den væsentligste årsag.

Indledning

De senere år har der været stigende fokus på betydningen af at bevæge sig. Det har vist sig, at et stillestående liv er forbundet med øget risiko for en række livsstilssygdomme. Det gælder hjerte-kar-sygdomme, diabetes, knogleskørhed og kræft (Sundhedsstyrelsen, 2001). Folkesundhedsmæssigt er der størst gevinst at hente, hvis man kan få de helt inaktive, og dem der kun er lidt aktive til at bevæge sig med moderat intensitet blot en halv time om dagen. Det behøver ikke at foregå på én gang, men kan gøres i flere perioder af f.eks. 10 minutters varighed. For den enkelte er der en endnu større sundhedsmæssig gevinst at hente ved at være aktiv ved højere intensitet eller varighed et par gange om ugen. Et eksempel på moderat aktivitet er rask gang, hvor man får pulsen i vejret, men ikke mere, end at man stadig kan tale sammen (Sundhedsstyrelsen, 2001). Dette skal opfattes som en tommelfingerregel, da det er individuelt, hvor meget aktivitet der skal til, før pulsstigning optræder.

Meget tyder på, at der i aldersgruppen 16-20 år er en tendens til, at mange opgiver det hverdagsliv, de havde i grundskolen, som ofte indeholdt megen fysisk aktivitet. Dette gælder især pigerne, men finder også sted hos drengene (Ringgaard LW og Nielsen GA, 2004, in press).

I MULD-spørgeskemaet er de unges fysiske aktivitetsniveau målt på forskellig vis. Der er spurgt om, hvor ofte og hvor længe man dyrker motion i fritiden. Det gælder alt fra dans og skateboard til organiseret idræt og konkurrencesport. I det efterfølgende omtales disse aktiviteter under ét som fritidsaktiviteter. Der er yderligere spurgt om fysisk aktivitet i forbindelse med transport og om, hvor mange dage og timer pr. uge man transporterer sig til studiet eller arbejde på cykel, rulleskøjter, løbehjul eller til fods. Der er endvidere spørgsmål om antallet af idrætstimer i skolen og om aktivitetsniveauet ved arbejde/fritidsarbejde. Endelig er der spurgt til intensiteten af fysisk aktivitet. På områderne transport, skoleidræt og fritidsaktiviteter er de unge blevet spurgt, om den givne aktivitet typisk er af let, jævn eller anstrengende intensitet.

Fysisk aktivitet i fritiden

Af figur 2.1 fremgår det, at over halvdelen af deltagerne i undersøgelsen er fysisk aktive i fritiden i 3 timer eller mere pr. uge. Dette gælder for 70% af drengene og 58% af pigerne, og det ser ud til, at drengene generelt er mere fysisk aktive i deres fritid. Der er således også en stor kønsforskel i andelen, der er meget fysisk aktive i fritiden. De bliver i denne sammenhæng defineret som dem, der har mere end 6 timers fysisk aktivitet i fritiden pr. uge. Dette gælder for signifikant flere drenge end piger, nemlig hele 42% af drengene og kun 29% af pigerne. Det er dog værd at bemærke, at andelen, der er meget lidt aktive i fritiden (her defineret som dem, der har under 1 times aktivitet i fritiden pr. uge) er lige stor blandt pigerne og drengene, nemlig 18%.

I undersøgelsen ser vi en stigning op gennem aldersgrupperne i andelen af drenge, der er meget lidt aktive i fritiden. Fra de 16-årige til de 17-årige øges den inaktive andel fra 13% til 20%. Denne stigning er parallel med et tilsvarende fald i andelen, der er meget fysisk aktive, nemlig fra 49% til 42% fra de 16-årige til de 17-årige. Dette skal sandsynligvis ikke ses som et tegn på, at det er nogle af de meget aktive, der lige pludselig er blevet meget lidt aktive. Mere sandsynligt er der nok tale

om en parallelforskydning i retning af at være mindre aktiv i fritiden. Blandt drengene ser vi ikke andre tydelige udsving mellem aldersgrupperne. Blandt pigerne ses en generel stigning i andelen, der er meget lidt fysisk aktiv op gennem aldersgrupperne.

Fysisk aktivitet i forbindelse med transport

Mens drengene generelt er lidt mere fysisk aktive i fritiden end pigerne, kan vi til gengæld se af figur 2.2, at pigerne generelt er lidt mere fysisk aktive i

Fig 2.1

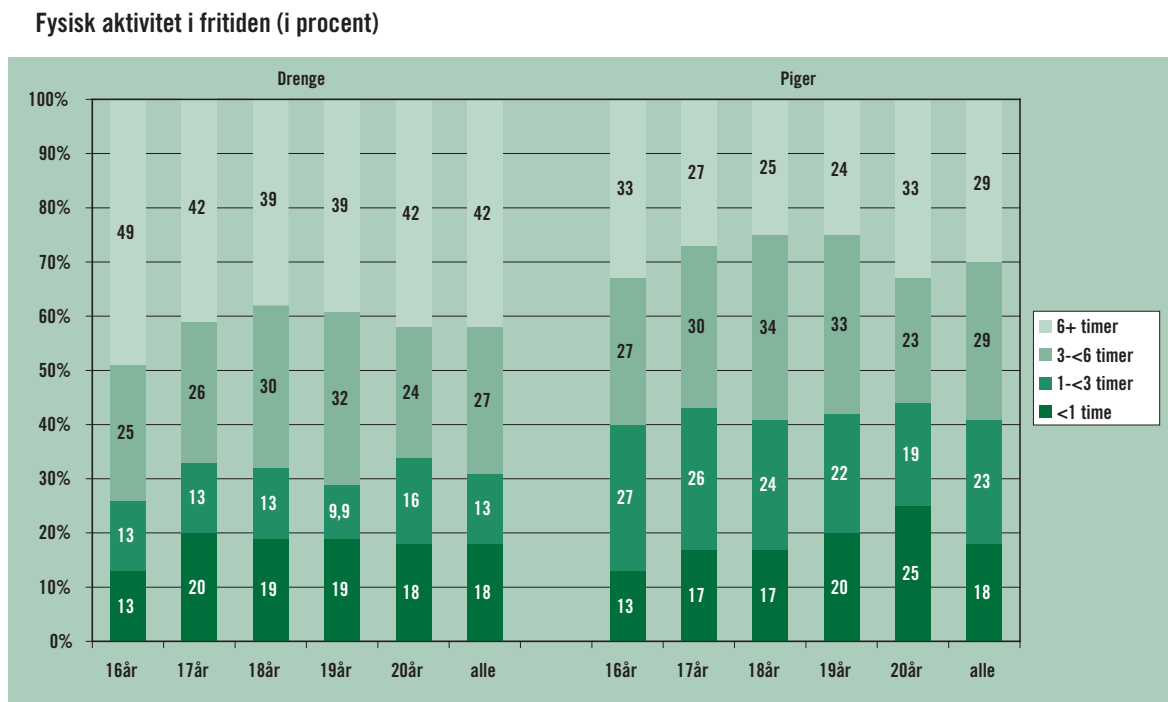
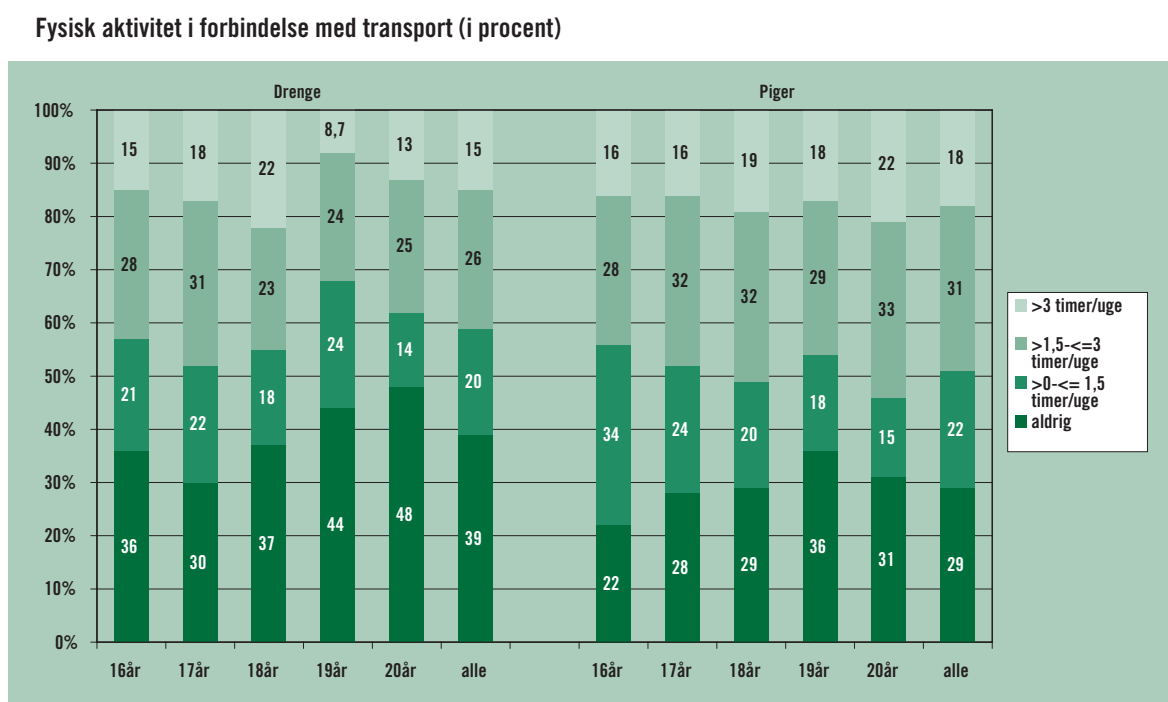

Fig 2.2

forbindelse med transport end drengene. Der er således signifikant flere af drengene, nemlig 39%, der aldrig er fysisk aktive i forbindelse med transport, mens dette gælder for 29% procent af pigerne. For at være i den øverste gruppe på 3 timers ugentlig transportaktivitet eller mere skal man i gennemsnit være aktiv minimum ca. 36 minutter om dagen ved transport. F.eks. et kvarter hver vej til og fra skole/job. Dette er kun tilfældet for 15% af drengene og 18% af pigerne. Der ses ikke nogen entydig udvikling op gennem aldersgrupperne hverken blandt pigerne eller drengene.

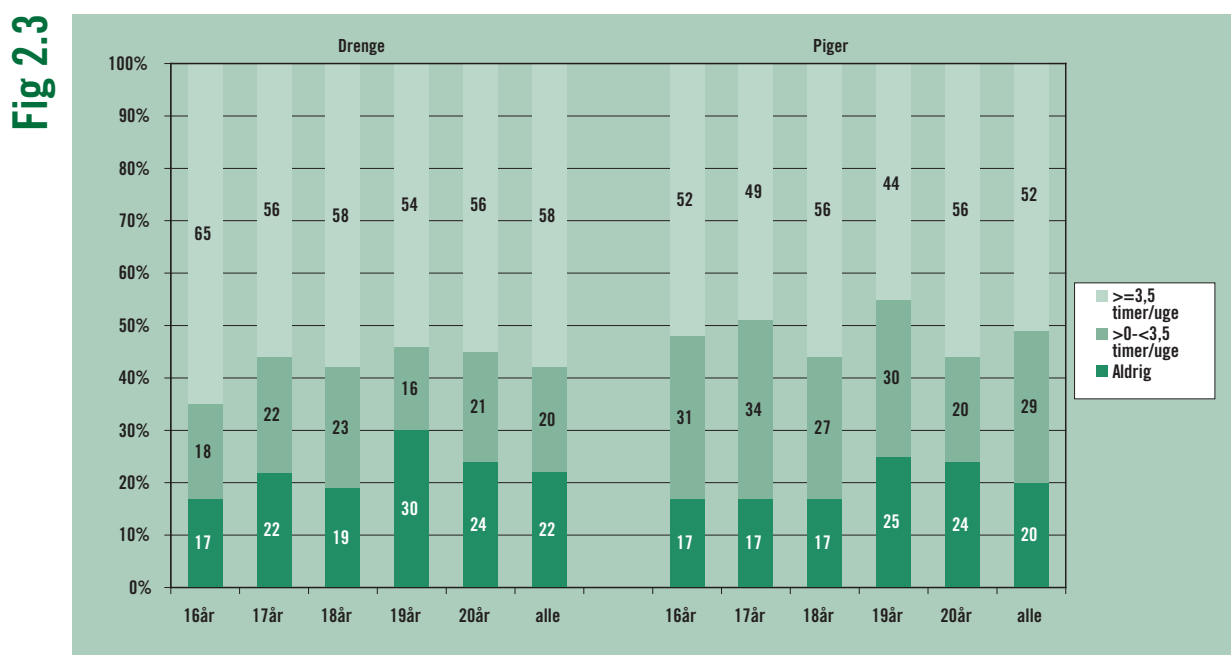
Samlet fysisk aktivitet

Sundhedsstyrelsens anbefalinger for voksne er en halv times aktivitet af minimum moderat intensitet pr. dag. For at kunne lave en tentativ vurdering af hvor mange af de unge, der lever op til disse anbefalinger, er der ud fra spørgeskemaet dannet en samlevariabel for fysisk aktivitet. Denne variabel er dannet ved at summere fysisk aktivitet fra fritidsaktiviteter, transport samt skoleidræt. Ved denne opsummering er der endvidere taget hensyn til intensiteten af den fysiske aktivitet. Kun fysisk aktivitet af jævn eller anstrengende intensitet er regnet med. Spørgeskemaet måler ugentlig aktivitet og ikke daglig aktivitet. En minimumgrænse på 3,5 timer om ugen (svarende til en halv time pr. dag i gennemsnit) af fysisk aktivitet af minimum mode-

rat intensitet er således opstillet som kriterium for at leve op til anbefalingerne. Den samlede fysiske aktivitet kan være lidt undervurderet i forhold til de unges reelle mængde fysisk aktivitet, da erhvervsarbejde og aktiviteter som hus- og havearbejde ikke er medtaget, hvilket er tilfældet i anbefalingerne for fysisk aktivitet. Det forekommer dog rimeligt at antage, at for de fleste 16-20-årige er den væsentligste del af deres fysiske aktivitet dækket ved de anvendte spørgsmål.

Figur 2.3 viser fordelingen af den samlede fysiske aktivitet af minimum moderat intensitet belyst ud fra den samlevariabel, som er beskrevet ovenfor. Af figuren fremgår det, at lidt mere end halvdelen af både drengene og pigerne, nemlig henholdsvis 58% og 52%, lever op til Sundhedsstyrelsen anbefalinger for fysisk aktivitet. Det betyder tilsvarende, at andelen, der ikke lever op til anbefalingerne, er stor. Faktisk har 22% af drengene og 20% af pigerne, slet ikke rapporteret nogen fysisk aktivitet af moderat intensitet. Der ses en stigning i andelen af unge, der slet ikke har angivet nogen fysisk aktivitet af moderat intensitet fra de 18-årige til de 19-årige hos både drenge og piger.

Samlet fysisk aktivitet af minimum moderat intensitet (i procent)

De væsentligste grunde til at de unge dyrker idræt

Med henblik på at fremme fysisk aktivitet blandt unge er det relevant at undersøge de væsentligste grunde til, hvorfor de dyrker idræt. I nærværende undersøgelse er de unge blevet spurgt: "Hvad er de væsentligste grunde til, at du dyrker idræt?". De blev bedt om at sætte kryds i op til tre af følgende kategorier (en del unge satte dog flere end tre kryds): "kammeratskabet", "afstresning", "det er dejligt", "det er sundt", "konkurrencen", "for at blive professionel", "det er 'in'", "for at tabe mig", "det styrker selvtilliden" og "andet". Idræt er naturligvis kun en underkategori af fysisk aktivitet, og svarene her er således et udtryk for den slags fysisk aktivitet, de unge betragter som idræt. Det er formentlig primært fysisk aktivitet, der udføres i en klub eller i en anden social sammenhæng.

De tre væsentligste grunde til at drengene dyrker idræt er i prioriteret rækkefølge (tal ikke vist) "kammeratskabet", "det er dejligt", "det er sundt". De tre væsentligste grunde til at pigerne dyrker idræt er i prioriteret rækkefølge "det er sundt", "det er dejligt", "for at tabe mig".

Kost

- Pigerne spiser mere frugt og grønt end drengene: 3,2 portioner (svarende til 320 gram) om dagen, mens drengene spiser 2,2 portioner (svarende til 220 gram) om dagen.
- Lidt over halvdelen (53%) af pigerne kender budskabet om at spise 600 gram frugt og grønt om dagen. En tredjedel af drengene (32%) kender det.
- De 16-20-årige spiser sjældnere frugt og grønt end gennemsnittet af danskere på 15 år og op efter.
- De unge, der er flyttet hjemmefra, drikker oftere cola/sodavand og spiser ikke så tit rugbrød, mælkeprodukter, kartofler samt frugt og grønt – uanset alder.
- Næsten dobbelt så mange drenge som piger i undersøgelsen bruger altid eller for det meste fedtstof på brød.

Indledning

Det er veldokumenteret, at et højt indtag af frugt og grønt beskytter mod en lang række sygdomme (Veterinær- og Fødevaredirektoratet, 1998; Føde-

varedirektoratet, 2002; IARC, 2003). Således anbefaler en række organisationer og de danske myndigheder, at man spiser "6 om dagen" svarende til 600 gram frugt og grønt hver dag. I spørgeskemaets kostafsnit undersøges bl.a. de unges indtag af frugt og grønt, hvor mange unge, der kender budskabet om "6 om dagen", og om kendskab budskabet har nogen sammenhæng med det daglige indtag af frugt og grønt. Da der kun findes få danske undersøgelser af danske unges kostvaner, har vi suppleret kostafsnittet med en række spørgsmål om andre fødevarer samt brug af fedtstof på brød.

Dagligt indtag af udvalgte fødevarer

I spørgeskemaet er de unge blevet spurgt om, hvor tit de spiser eller drikker forskellige fødevarer. Dette forklares med eksemplet: "Spiser du f.eks. 3 skiver brød hver dag til frokost, så får du brød 1 gang om dagen". Der spørges således til frekvensen af indtag, og ikke til, hvor meget der spises af den enkelte fødevarer pr. gang. I denne rapport er disse frekvenser flere steder omregnet til en vægtmængde ved at gange frekvensen med 100 gram, som er den portionsstørrelse, der ofte anvendes i forbindelse med "6 om dagen".

Tabel 3.1 viser, hvor mange gange de unge pr. dag i gennemsnit angiver at spise de forskellige mad- og drikkevarer. Kogte/dampede/stegte grøntsager, salat og råkost, rå grøntsager samt frugt og juice er samlet i fællesvariablen "Frugt og grønt". Tallene i den første tabel er gennemsnitstal for hver gruppe base-

Gennemsnitligt antal gange pr. dag, hvor fødevarerne indtages

Tabel 3.1

Alder	Drengene						Piger					
	16 år	17 år	18 år	19 år	20 år	Alle	16 år	17 år	18 år	19 år	20 år	Alle
Rugbrød	0,97	0,91	0,95	0,92	1,00	0,95	0,79	0,79	0,80	0,72	0,80	0,78
Pommes frites/chips	0,16	0,12	0,18	0,17	0,20	0,17	0,12	0,11	0,10	0,11	0,10	0,11
Mælk/mælkeprodukter	1,89	1,88	1,84	1,48	1,65	1,75	1,53	1,59	1,42	1,38	1,31	1,45
Cola/sodavand	0,64	0,61	0,66	0,71	0,76	0,67	0,38	0,42	0,39	0,48	0,52	0,44
Slik/chokolade	0,48	0,44	0,41	0,40	0,40	0,43	0,51	0,45	0,46	0,41	0,44	0,45
Fast food	0,16	0,18	0,19	0,21	0,21	0,19	0,10	0,09	0,13	0,09	0,11	0,10
Kartofler	0,66	0,58	0,66	0,57	0,53	0,60	0,60	0,52	0,51	0,48	0,43	0,50
Frugt og grønt	2,69	2,42	2,23	1,85	2,01	2,24	3,26	3,29	3,15	3,08	2,94	3,15

ret på den daglige indtagsfrekvens hos de unge. Figuren skal læses således: De 20-årige drenge spiser i gennemsnit rugbrød en gang om dagen, mens drengene som helhed i gennemsnit spiser rugbrød 0,95 gange om dagen. Altså lige knap en gang om dagen.

Overordnet spiser drengene oftere end pigerne rugbrød, pommes frites/chips, fast food og kartofler. Drengene drikker oftere mælk/mælkeprodukter og cola/sodavand end pigerne. Pigerne spiser oftere frugt og grønt. Det gør de godt tre gange om dagen mod drengenes godt to gange om dagen. Disse forskelle er statistisk signifikante. Drengene og pigerne angiver et nogenlunde ligeligt forbrug af slik/chokolade, nemlig knap en gang hver anden dag.

I forhold til aldersgrupperne ser vi en svag tendens til, at de ældste drenge og piger på nogle punkter adskiller sig fra de yngre aldersgrupper. De ældste drikker sjældnere mælk/mælkeprodukter og oftere cola/sodavand. Endvidere er der en tendens til, at de ældste sjældnere spiser kartofler og frugt og grønt.

Sammenligning med indtag af frugt og grønt i telefonundersøgelse

Kræftens Bekæmpelse gennemfører hvert år 2 telefoninterviewundersøgelser, hvor et repræsentativt udsnit på 500 danskerne på 15 år og derover bliver spurgt om deres indtag af frugt og grønt (jævnfør www.6omdagen.dk). I alt 343 16-20-årige har indtil nu deltaget i telefonundersøgelsen. Drengene spiser frugt og grønt i gennemsnit 2,77 gange om dagen, mens pigerne spiser frugt og grønt 3,96 gange om dagen, hvilket svarer til hhv. 277 og 396 gram om dagen. I MULD-undersøgelsen er de tilsvarende tal 244 og 315 gram om dagen. Resultaterne af MULD-undersøgelsen og Kræftens Bekæmpelses telefonundersøgelser ligger således på linie med hinanden. Den telefonbaserede interviewmetode giver dog lidt højere resultater.

I telefonundersøgelsen fra august 2002 rapporterede danskerne på 15 år og derover at spise frugt og grønt 3,79 gange om dagen. Fordelt på køn var tallet for mænd 3,20 og for kvinder 4,36. Unge mellem 16 og 20 år rapporterer således i MULD-undersøgelsen at spise ca. 30% mindre frugt og grønt end gennemsnittet af den voksne befolkning.

Fordeling af indtag af frugt og grønt

De tal, der er vist i tabel 3.1, er gennemsnitstal for hver gruppe, hvilket betyder, at vi ikke kan se, hvor stor forskel der faktisk er i den gennemsnitlige daglige indtagsfrekvens hos de unge.

Tabel 3.2 viser procentfordelingen af hvor mange drenge og piger, der i gennemsnit spiser frugt og grønt fra 0 til og med 1 gang om dagen, fra mere end 1 til og med 2 gange om dagen, osv.

I alt 20% af drengene og 10% af pigerne spiser kun frugt eller grønt 1 gang om dagen eller sjældnere, mens 34% af drengene og 25% af pigerne angiver at spise frugt og grønt 1 til 2 gange om dagen. Signifikant færre drenge end piger, nemlig 3% af drengene og 10% af pigerne, indtager frugt eller grønt mere end 6 gange om dagen.

I 2000/01 undersøgte Fødevarerdirektoratet, hvor stor en del af de 15-75-årige danskere, der spiste 600 gram frugt om dagen. Undersøgelsen viste, at 11% spiste 600 gram frugt og grønt om dagen (Fagt S, Matthiessen J, Trolle E m.fl., 2002). I den førortalte telefoninterviewundersøgelse rapporterede 7% af drengene og 17% af pigerne, at de spiste 6 eller flere gange frugt og grønt om dagen.

Blandt drengene ser vi, at andelen med en lav indtagsfrekvens af frugt og grønt (0-2 gange om dagen), er størst i de ældste aldersgrupper, mens andelen med en høj indtagsfrekvens (mere end 5 gange om dagen) er størst i de yngste aldersgrupper. Blandt pigerne ser vi ikke noget klart mønster i andelen i de forskellige aldersgrupper.

Kendskab til "6 om dagen"

I spørgeskemaet spørges der desuden til, hvor meget frugt og grønt de unge tror, at man bør spise om dagen. Ud af de 2.041 unge i Muld-undersøgelsen er der 290 drenge og 602 piger, svarende til hhv. 32% af drengene og 53% af pigerne, som oplyser, at man bør spise 6 om dagen eller 600 gram frugt og grønt pr. dag. Det viser sig endvidere, at de, der kender "6 om dagen", spiser frugt og grønt ca. 1½ gang oftere end dem, der ikke kender "6 om dagen" (tal ikke vist).

Ifølge Kræftens Bekæmpelses telefoninterviews er der blandt danskere på 15 år eller derover omkring 40% som kender "6 om dagen". Ser man alene på kendskabet blandt unge i 2003, så var det 20% af drengene og 35% af pigerne, der angav, at man bør spise 6 eller 600 gram om dagen. Altså en andel, der er markant mindre, end hvad vi finder i MULD-undersøgelsen.

Tabel 3.2

Fordeling af daglig indtagsfrekvens for frugt og grønt (i procent)

Drenge							Piger						
Alder	16 år	17 år	18 år	19 år	20 år	Alle	16 år	17 år	18 år	19 år	20 år	Alle	
0-1 gange om dagen	13,5	14,4	21,8	25,9	21,6	19,4	6,4	9,3	8,0	11,4	14,5	10,0	
>1-2 gange om dagen	29,2	31,4	34,1	37,8	39,8	34,4	22,2	24,0	28,6	24,5	24,2	24,7	
>2-3 gange om dagen	21,3	26,6	20,1	21,6	18,2	21,6	22,7	22,0	21,9	25,5	21,6	22,7	
>2-3 gange om dagen	16,3	12,8	11,7	7,6	12,5	12,1	20,2	14,2	12,5	13,2	16,3	15,2	
>2-3 gange om dagen	7,9	8,5	5,0	5,4	5,1	6,4	13,8	11,8	12,1	11,4	9,3	11,6	
>2-3 gange om dagen	6,2	3,7	4,5	0,5	0,6	3,1	6,4	4,5	8,0	5,0	4,4	5,6	
>2-3 gange om dagen	5,6	2,7	2,8	1,1	2,3	2,9	8,4	14,2	8,9	9,1	9,7	10,2	

Ændrede kostvaner, når man flytter hjemmefra?

De aldersforskelle, vi ser i daglig indtagsfrekvens af de forskellige fødevarer i Tabel 3.1, kunne hænge sammen med, at der er flere i de ældre aldersgrupper, der er flyttet hjemmefra, hvilket kunne forklare

de ændrede kostvaner. I Tabel 3.3 vises den gennemsnitlige daglige indtagsfrekvens af de enkelte fødevarer, men her opdelt efter, om de unge bor sammen med deres forældre (mor, stedmor, far eller stedfar) eller ej.

De unge, der er flyttet hjemmefra, spiser ikke så sundt som dem, der stadig bor hjemme. De, der

Gennemsnitlig daglig indtagsfrekvens for fødevarerne, opdelt efter, om de unge bor sammen med deres forældre eller ej

Tabel 3.3

Drenge			Piger	
	Bor med forældre	Bor ikke med forældre	Bor med forældre	Bor ikke med forældre
Rugbrød	0,96	0,87	0,80	0,72
Pommes frites/chips	0,16	0,17	0,10	0,12
Mælk/mælkeprodukter	1,81	1,34	1,51	1,26
Cola/sodavand	0,67	0,72	0,40	0,57
Slik/chokolade	0,44	0,37	0,46	0,44
Fast food	0,19	0,20	0,09	0,13
Kartofler	0,63	0,40	0,55	0,35
Frugt og grønt	2,29	1,92	3,26	2,73

er flyttet hjemmefra, drikker oftere cola/sodavand og spiser ikke så tit sunde produkter som rugbrød, mælkeprodukter, kartofler samt frugt og grønt. Forskellen i indtagsfrekvens af de forskellige mad- og drikkevarer blandt dem, der bor sammen med deres forældre, og dem, der ikke gør, er statistisk signifikant for alle de ovenstående fødeemner, med undtagelse af pommes frites/chips og slik/chokolade.

Fedtstof på brød

Fødevaredirektoratet har tidligere gennemført oplysningskampagner, der målrettet gik på at få danskerne til at smøre mindre fedtstof på brød (Peetz-Schou, 1996). Fødevaredirektoratets data viser, at der var 7% i 1985, 15% i 1991 og 21% i 1995, der ikke brugte fedtstof på rugbrød. Ernæringsrådets seneste undersøgelser fra 2001 viser, at andelen, der ikke anvender fedtstof på rugbrød blandt de 15-24-årige er 16% af mændene og 40% af kvinderne. For franskbrød (og grovbrød) er de tilsvarende tal 6% og 15% (jævnfør www.ernæringsrådet.dk og www.dadlnet.dk)

Tabel 3.4 og Tabel 3.5 viser, hvor stor en andel af drenge og piger i MULD-undersøgelsens forskellige aldersgrupper, der smører fedtstof (margarine, smør eller andet fedtstof) på hhv. rugbrød og franskbrød/grovbrød, og hvor ofte de gør det.

Blandt både drenge og piger er der en større andel, der bruger fedtstof på franskbrød/grovbrød end på rugbrød. Den andel af drengene, der "altid" eller "for det meste" bruger fedtstof på rugbrød (53,9%), er næsten dobbelt så stor som den tilsvarende andel blandt pigerne (29,2%). Det giver en statistisk signifikant forskel. Der er 26,1% blandt drengene og 45% blandt pigerne, der "aldrig" bruger fedtstof på rugbrød. Disse tal tyder på en fortsat udvikling i retning mod mindre forbrug af fedt på brød. Der ses ingen tydelig udvikling op gennem aldersgrupperne. Mønstret er analogt for brug af fedtstof på franskbrød/grovbrød, og heller ikke her ses en tydelig aldersforskel.

Tabel 3.4

Hvor ofte bruger de unge fedtstof på rugbrød? (i procent)

Dreng							Piger						
Alder	16 år	17 år	18 år	19 år	20 år	Alle	16 år	17 år	18 år	19 år	20 år	Alle	
Altid/for det meste	54,5	48,1	56,2	57,1	53,7	53,9	27,5	33,6	26,8	29,7	27,8	29,2	
Ca. halvdelen af gangene/en gang imellem	15,7	17,1	18,5	18,5	22,9	18,5	23,5	25,4	20,5	26,0	26,4	24,4	
Aldrig	28,7	32,1	24,2	21,7	23,4	26,1	48,0	39,3	51,8	42,0	44,5	45,0	
Spiser ikke den slags brød	1,1	2,7	1,1	2,7	0,0	1,6	1,0	1,6	0,9	2,3	1,3	1,4	
Total	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	
Antal	178	187	178	184	175	902	204	244	224	219	227	1118	
Uoplyst	2	3	1	2	3	11	3	2	3	1	1	10	

Hvor ofte bruger de unge fedtstof på franskbrød/grovbrød? (i procent)

Tabel 3.5

Dreng							Piger						
Alder	16 år	17 år	18 år	19 år	20 år	Alle	16 år	17 år	18 år	19 år	20 år	Alle	
Altid/for det meste	55,9	53,8	58,4	61,0	59,4	57,7	39,9	40,2	34,4	43,3	37,0	38,9	
Ca. halvdelen af gangene/en gang imellem	26,0	29,6	28,7	25,3	28,0	27,5	38,9	41,1	45,5	38,2	41,4	41,1	
Aldrig	18,1	15,6	12,9	12,6	12,6	14,4	21,2	17,9	20,1	18,4	21,6	19,8	
Spiser ikke den slags brød	0,0	1,1	0,0	1,1	0,0	0,4	0,0	0,8	0,0	0,0	0,0	0,2	
Total	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	
Antal	177	186	1778	182	175	898	203	246	224	217	227	1117	
Uoplyst	3	4	1	4	3	15	4	0	3	3	1	11	

Alkohol

- 76% af drengene og 63% af pigerne i undersøgelsen angiver, at de har drukket alkohol i løbet af den seneste uge.
- 21% af drengene og 11% af pigerne har i løbet af den seneste uge drukket mere alkohol, end genstandsgrænserne for voksne.
- Henholdsvis 73% af drengene og 74% af pigerne var under 15 år, første gang de drak, mens 55% af drengene og 53% af pigerne var under 15 år, da de var fulde første gang.
- Henholdsvis 14% af drengene og 6% af pigerne har været fulde mindst 6 gange inden for den seneste måned.
- Henholdsvis 49% af drengene og 27% af pigerne har haft episoder med farlige eller strafbare problemer som følge af alkoholindtag.
- Antallet af oplevelser med disse problemer stiger med antallet af genstande, man drak, sidste gang man var fuld.
- 58% af drengene og 48% af pigerne i undersøgelsen går ind for en alkoholpolitik på deres skole eller arbejdsplads.

Indledning

De 15-16-årige danske unge har et af de højeste alkoholforbrug i Europa, og forbrugsniveauet steg fra 1995 til 1999 (Hibell B et al, 1997; Hibell B et al., 2000). MULD-undersøgelserne viser, at alkoholforbruget blandt de 17-20-årige ligger højere end blandt de 16-årige (Nielsen G et al., 2002; Groth MV et al., 2003).

De unges alkoholvaner adskiller sig fra voksnes. De unge drikker ikke hver dag, men drikker mere beruselsesorienteret i weekenden (Nielsen G et al., 2002). Genstandsgrænserne for voksne forholder sig til sammenhængen mellem et bestemt forbrugsniveau og risiko for sygdom og død, dvs. konsekvenserne af et langvarigt forbrug af alkohol. Unge har ikke drukket over så lang en årrække, at langtidsvirkningerne af alkohol har kunnet vise sig. Da de unges forbrugsniveau desuden er meget svingende, vil relevante anbefalinger for unge

fortrinsvis skulle forholde sig til deres beruselsesorienterede drikkemønstre, dvs. hvor meget de drikker på en gang, hvor ofte de gør det, og risikoen for deraf følgende problemer og ulykker.

I denne undersøgelse er der dels fokus på alkoholforbruget som sådan og dels særligt fokus på sammenhængen mellem de unges oplevelser med farlige eller strafbare problemer som følge af at have drukket alkohol. Navnlig for drengenes vedkommende tegner der sig et tydeligt billede af stigende risiko med et stigende antal genstande. Også blandt unge, der ikke inden for de sidste 30 dage har drukket over 5 genstande, forekommer alkoholrelaterede oplevelser af farlig eller strafbar karakter.

Alkoholforbrugets omfang

Henholdsvis 93% af drengene og 92% af pigerne i undersøgelsen angiver, at de drikker alkohol (tal ikke vist). Bag disse tal gemmer der sig hos drengene en tydelig aldersforskel, hvor vi ser en jævn stigning i andelen af drenge, der drikker alkohol, fra 88% blandt de 16-årige til 96% blandt de 20-årige. Blandt pigerne er denne tendens mindre tydelig, idet vi ser en stigning i andelen af piger, der drikker alkohol, fra 90% blandt de 16-årige til 95% blandt de 19-årige, men så igen et fald til 91% hos de 20-årige.

Alkoholforbrug i den sidste uge

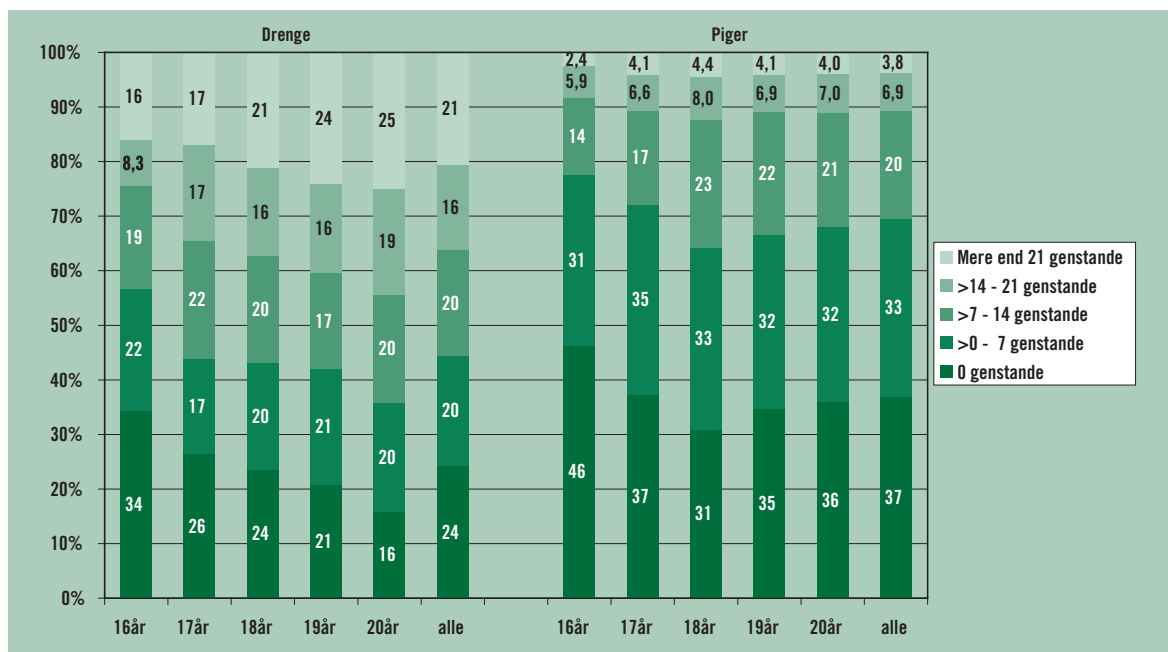
Figur 4.1 viser de unges alkoholforbrug i den sidste uge inden de besvarede spørgeskemaet, opdelt på køn og alder. Henholdsvis 24% af alle drengene og 37% af alle pigerne i undersøgelsen svarer, at de ikke har drukket alkohol inden for den sidste uge.

Sundhedsstyrelsens genstandsgrænser for maksimalt ugentligt alkoholindtag for voksne ligger på 21 genstande om ugen for mænd og 14 genstande om ugen for kvinder. I alt 21% af drengene svarer, at de har drukket mere end 21 genstande, og 11% af pigerne angiver at have drukket mere end 14 genstande i løbet af den sidste uge. Blandt drengene ses op gennem aldersklasserne et fald i andelen, der ikke har drukket alkohol i løbet af sidste uge (34% blandt de 16-årige og 16% blandt de 20-årige) og en lille stigning i andelen, der har drukket mere end 21 genstande (16% blandt de 16-årige og 25% blandt de 20-årige).

Fig 4.1

Alkoholforbrug den seneste uge (i procent)

Blandt pigerne ses ikke en tydelig udvikling i alkoholforbruget op gennem aldersklasserne. Dog ser vi et fald i andelen, der ikke har drukket den sidste uge fra 46% af de 16-årige til 31% af de 18-årige, hvorefter andelen ligger stabilt omkring 35% for de 19- og 20-årige.

Andel, der inden for den sidste uge drak over Sundhedsstyrelsens genstandsgrænser i forhold til nuværende uddannelsessituation

Tabel 4.1 viser andelen af piger og drenge, som inden for den seneste uge har drukket mere end de af Sundhedsstyrelsen anbefalede grænser for maksimalt indtag ud fra de unges nuværende uddannelsessituation.

Der er en naturlig sammenhæng mellem uddannelsesstatus og alder. F.eks. er der forskel på alderssammensætningen i grundskolen og på erhvervsuddannelserne. Da vi ved, at alder i sig selv har betydning for alkoholforbruget, vil et fund af forskel på andelen af unge, der i sidste uge drak over genstandsgrænserne på de forskellige uddannelsesinstitutioner, reelt kunne afspejle en forskel i alderssammensætningen. For i en vis grad at imødegå dette problem er de unge i denne analyse inddelt i

to aldersgrupper: de yngste (16-18-årige) og de ældste (19-20-årige). Antallet af unge på 19-20 år i grundskolen er meget lavt, og derfor er resultaterne for denne gruppe ikke rapporteret. Derfor står den tilsvarende kolonne tom i tabellen. Gruppen, der går i gymnasiet, er slået sammen med gruppen, der er i gang med en videregående uddannelse. Sidstnævnte gruppe er lille, og den samlede gruppe

Andel, der har drukket over genstandsgrænserne i forhold til nuværende uddannelsessituation. I aldersgrupper (i procent)

	Drenge		Piger	
	16-18 år	19-20 år	16-18 år	19-20 år
Grundskole	14,5	x	8,2	x
Gymnasial udd.	14,6	18,9	9,4	11,9
Erhvervsudd.	23,6	23,7	9,9	5,9
Ikke under udd.	14,8	30,5	11,1	10,0
Antal	496	267	631	322
Uoplyst	53	97	49	126

Tabel 4.1

omtales derfor i det følgende som gymnasiale uddannelser. Der er endvidere en gruppe af de unge, der ikke er i gang med en traditionel uddannelse. Denne gruppe er ret forskelligartet og omfatter bl.a. unge, der er på højskole, og unge, der har erhvervsarbejde. Sammenfattende benævnes denne gruppe "Ikke under uddannelse".

Blandt de yngste drenge er der flest på erhvervsuddannelserne, der har drukket mere end de anbefalede genstandsgrænser. I denne gruppe har 24% drukket over anbefalingerne. Blandt de øvrige 16-18-årige drenge er der kun 15%, der har drukket over genstandsgrænserne. Blandt de ældste drenge ses den største andel (31%) blandt dem, der for øjeblikket ikke er i gang med en uddannelse, mens den mindste andel (19%) ses blandt dem, der går i gymnasiet eller på videregående uddannelser.

For de yngste pigers vedkommende finder vi den største andel (11%) blandt dem, der for øjeblikket ikke er i gang med en uddannelse, og den mindste andel (8%) blandt dem, der går i grundskolen. I gruppen af de ældste piger er det på gymnasiet og de videregående uddannelser, vi finder den største andel (12%), mens den mindste andel (6%) findes på erhvervsskolerne.

De unges drikkemønster

Debutalder

Spørgsmålet "Hvor gammel var du, da du drak en hel øl, et glas vin eller spiritus første gang?" skulle

give os et indtryk af, hvor gamle deltagerne var, da de begyndte at drikke alkohol – med undtagelse af de eventuelle situationer, hvor de blot havde smagt en lille mundfuld. Blandt både piger og drenge har en stor andel haft en meget tidlig alkoholdebut.

Henholdsvis 23% af drengene og 16% af pigerne angiver, at de var 12 år eller derunder, mens 73% af drengene og 74% af pigerne angiver at have været under 15 år, første gang de drak. De unge har generelt været lidt ældre, da de var fulde første gang. 10% af drengene og 7% af pigerne i undersøgelsen var 12 år eller derunder, da de var fulde første gang, mens 55% af drengene og 53% af pigerne var under 15 år (tal ikke vist).

Hvor ofte er de unge fulde?

Tabel 4.2 viser, at 14% af alle drengene og 6% af alle pigerne i undersøgelsen har været fulde mindst 6 gange inden for de sidste 30 dage, dvs. i gennemsnit mere end 1 gang om ugen. Vi ser ikke noget tydeligt aldersrelateret mønster i andelen af unge, der har været fulde mere end 6 gange inden for de sidste 30 dage. For drengene er andelen størst blandt de 20-årige, mens andelen blandt pigerne er nogenlunde stabil på tværs af aldersgrupperne.

Hvor drikker de unge alkohol?

I undersøgelsen er de unge, der drikker alkohol, blevet bedt om at tænke på sidste gang, de drak, og markere, hvor det foregik henne ved at sætte kryds ud for en række forskellige lokaliteter. Der var mulighed for at sætte flere kryds, hvis de havde drukket flere steder den pågældende dag, og andelen summerer derfor op til mere end 100%. Blandt

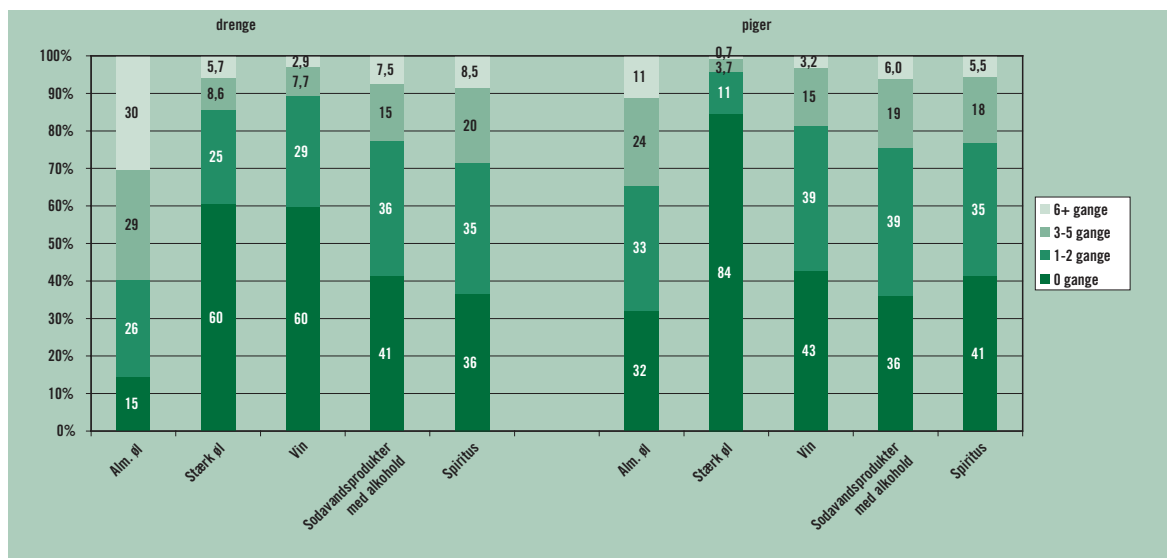
Antal gange de unge har været fulde indenfor de seneste 30 dage (i procent)

Tabel 4.2

Drenge							Piger						
Alder	16 år	17 år	18 år	19 år	20 år	Alle	16 år	17 år	18 år	19 år	20 år	Alle	
0-5 gange	88,7	89,1	85,5	86,9	81,4	86,4	95,0	93,8	94,1	92,9	94,2	94,0	
6+ gange	11,3	10,9	14,5	13,1	18,6	13,6	5,0	6,2	5,9	7,1	5,8	6,0	
Total	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	
Antal	177	184	173	183	177	894	201	243	220	210	223	1097	
Uoplyst	3	6	6	3	1	19	6	3	7	10	5	31	

Fig 4.2

Antal gange de unge har drukket følgende indenfor de sidste 30 dage (i procent)

drengene i undersøgelsen havde 86% sidst drukket under private forhold, dvs. hjemme hos sig selv eller hos familie eller venner. 47% havde sidst drukket i byen, dvs. på bar, restaurant osv. 8% havde sidst drukket på deres skole eller på deres arbejdsplads. 4% havde sidst drukket i forbindelse med en sportsklub og 9% havde sidst drukket andre steder. De tilsvarende andele for pigerne var 89% under private forhold, 41% i byen, 7% på skolen eller arbejdspladsen, 1% i sportsklubben og 10% andre steder. De unge har altså fortrinsvis drukket alkohol i private hjem samt i byen (tal ikke vist).

Hvad drikker de unge?

I spørgeskemaet har vi bedt alle de unge om at tænke tilbage på de seneste 30 dage og angive, ved hvor mange lejligheder de har drukket følgende typer af alkoholprodukter: "almindelig øl", "stærk øl", "vin", "sodavandsprodukter med alkohol" og endelig "spiritus". Svarmulighederne var for hver type: "0 gange", "1-2 gange", "3-5 gange", "6-9 gange" og endelig "10+ gange". Svarfordelingen for henholdsvis drenge og piger er præsenteret i figur 4.2, hvor vi dog har slået de to sidste kategorier sammen i en kategori der hedder "6+ gange".

En stor del, nemlig 85% af alle drengene, angiver, at de har drukket øl inden for de seneste 30 dage, og 30% har drukket det seks gange eller mere. For pigernes vedkommende angiver 68% af alle pigerne, at de har drukket øl inden for de seneste 30

dage, og 11% har drukket øl seks gange eller mere i denne periode. Blandt drengene er de produkter, som flest slet ikke har drukket inden for de seneste 30 dage stærk øl og vin. Blandt pigerne er det stærk øl, som kun 16% har drukket. Et forholdsvis nyt alkoholprodukt er sodavandsprodukter med alkohol. Disse er blevet drukket af 59% af drengene og 64% af pigerne i undersøgelsen.

Problemer som følge af alkoholforbrug

Alkoholforbrug kan være relateret til problemer på forskellige niveauer. Dels kan der være langsigtede helbredsmæssige implikationer, og dels kan der i relation til den umiddelbare rus være risiko for problemer af forskellig art. I spørgeskemaet spørges de unge, der drikker alkohol, om de nogensinde har oplevet forskellige problemer som følge af at have indtaget alkohol, og i så fald om de har oplevet det givne problem "1 gang", "2 gange" eller "3 el. flere gange". For at få et overblik over fordelingen af de mere alvorlige problemer er der lavet en samlevariabel: "farlige eller strafbare problemer". Denne variabel opsummerer, hvor mange gange den enkelte unge har oplevet følgende pga. at have drukket alkohol: at være i slagsmål, at være involveret i en ulykke/et uheld, at have kørt motorcykel eller bil i påvirket tilstand, at have problemer med politiet, at have været på hospitalet eller på skade-

stuen, og endelig at have taget euforiserende stoffer, som man ikke ville have taget, hvis man ikke havde været beruset.

Af de unge, der drikker alkohol, har henholdsvis 49% af drengene og 27% af pigerne i undersøgelsen oplevet episoder med farlige eller strafbare problemer, som følge af at have indtaget alkohol (tal ikke vist).

Figur 4.3 viser det gennemsnitlige antal oplevelser med farlige eller strafbare problemer for drenge og piger sammenholdt med, hvor mange genstande den unge har rapporteret at have drukket, sidst han eller hun var fuld. For både drenge og piger ses det, at antallet af oplevede farlige eller strafbare problemer stiger med antallet af genstande, man drak, sidst man var fuld. Blandt drengene har de, der har drukket 6-<11 genstande, sidst de var fulde, haft i gennemsnit 6 gange så mange oplevelser med farlige eller strafbare situationer som følge af at have drukket end de, der drak 1-<6 genstande, sidst de var fulde.

Pigerne oplever på det laveste forbrugsniveau flere problemer end drengene. Til gengæld stiger antallet af problemer, som pigerne oplever, når de drikker mere, ikke så meget som hos drengene. De piger, der har drukket 11-<16 genstande, sidst de var

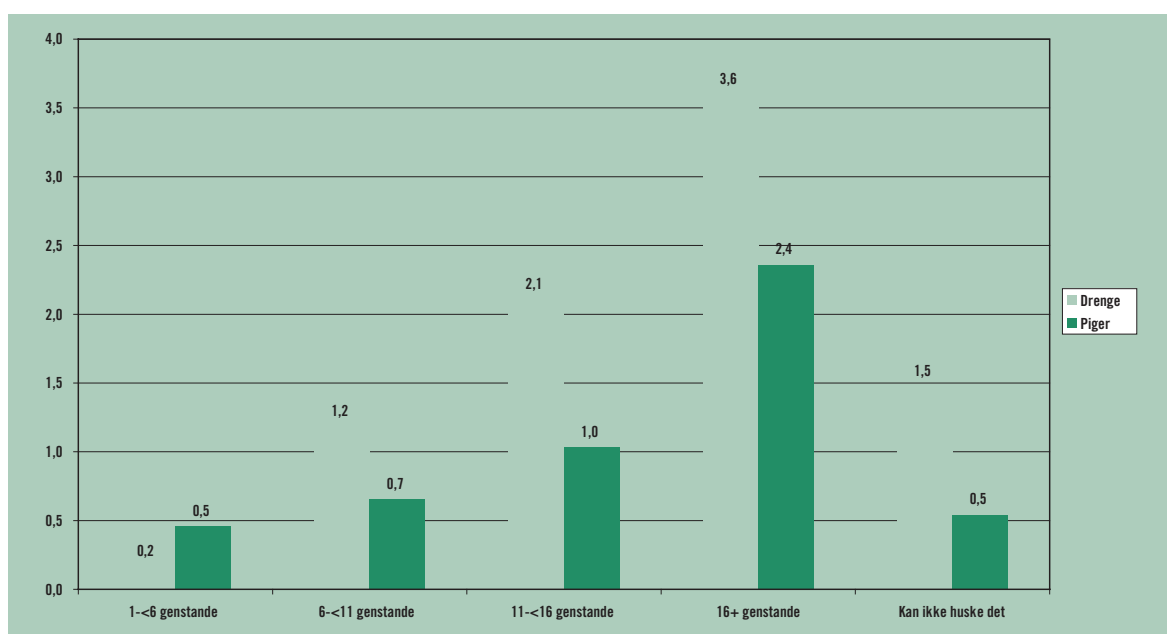
fulde, har været involveret i ca. dobbelt så mange episoder med farlige eller strafbare situationer, fordi de har drukket, som dem der drak 1-<6 genstande, sidst de var fulde.

Dette kan tyde på, at "binge drinking", altså det at drikke store mængder alkohol på en gang, øger risikoen for at opleve disse alvorlige problemer både blandt piger og drenge.

Figur 4.4 viser betydningen af antallet af gange, den unge har drukket over 5 genstande inden for de sidste 30 dage. Vi ser, at også antallet af disse episoder med indtag af mere end 5 genstande ser ud til at hænge sammen med, hvor mange farlige eller strafbare problemer, man nogensinde har oplevet som følge af at have drukket alkohol. For begge køn ses, at selv en lille øgning i antallet af gange, man har drukket over 5 genstande (fra 0 gange til 1-2 gange), hænger sammen med et øget antal oplevelser med farlige eller strafbare problemer. Blandt drengene ses endvidere, at de, som har drukket over 5 genstande 6 gange eller mere, i gennemsnit har oplevet ca. 5 gange så mange af disse alvorlige problemer, som de, der har drukket over 5 genstande 0 gange inden for de sidste tredive dage. Blandt pigerne ligger det tilsvarende forhold på ca. 3½ gange så mange.

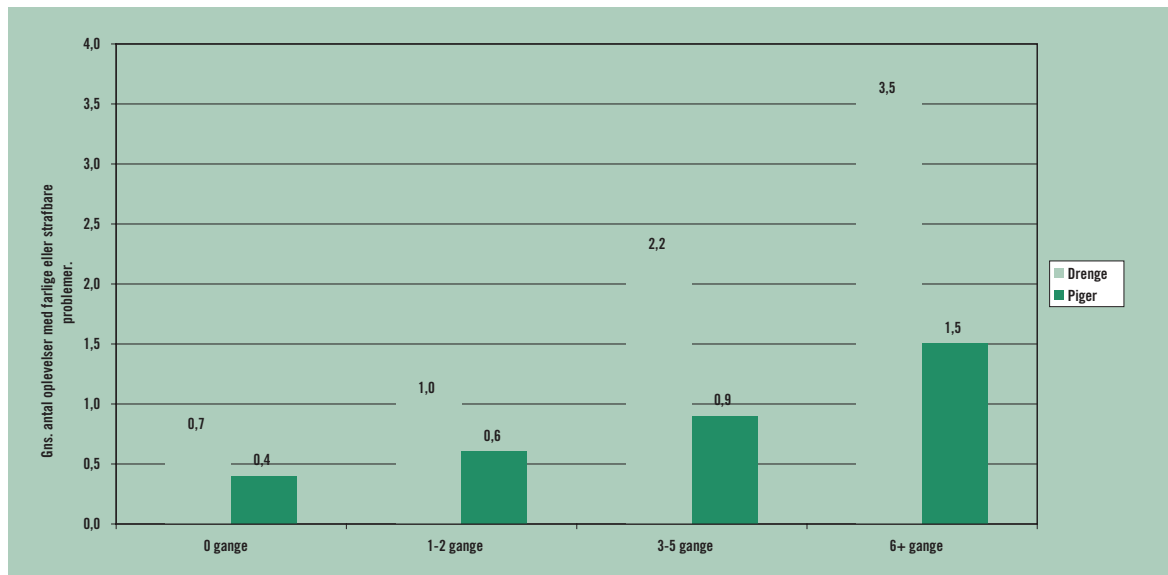
Fig 4.3

Gens. antal oplevelser med farlige eller strafbare problemer som følge af alkoholindtag i forhold til, hvor mange genstande man drak, sidst man var fuld

Gns. antal oplevelser med farlige eller strafbare problemer som følge af indtagelse af alkohol i forhold til, hvor mange gange indenfor de sidste 30 dage man har drukket over 5 genstande

Fig 4.4

Holdning til eget alkoholforbrug

De unge, som drikker, er endvidere blevet spurgt om deres holdning til deres eget alkoholforbrug. Svarmulighederne i spørgeskemaet var: "Det vil være OK, hvis jeg drak mere", "Jeg drikker i tilpas mængde", "Jeg drikker lidt for meget" og "Jeg drikker alt for meget". I tabel 4.3 er de to første og de to sidste svarkategorier slået sammen.

Tabellen viser, at det kun er en lille andel af de unge i undersøgelsen, der svarer, at de synes, de drikker for meget. Dette gælder 12% af drengene og 5% af pigerne. Blandt drengene er det især de 18-19-årige, som svarer, at de synes, de drikker for meget, mens der blandt pigerne ses den største andel blandt de 17-årige og den mindste andel blandt de 18-årige.

Holdning til eget alkoholforbrug (i procent af de unge der drikker)

Tabel 4.3

Dreng							Piger						
Alder	16 år	17 år	18 år	19 år	20 år	Alle	16 år	17 år	18 år	19 år	20 år	Alle	
Drikker tilpas	91,1	90,1	85,4	85,7	90,0	88,4	94,0	93,0	97,1	94,1	95,1	94,6	
Drikker for meget	8,9	9,9	14,6	14,3	10,0	11,6	6,0	7,0	2,9	5,9	4,9	5,4	
Total	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	
Antal	157	172	164	175	170	838	183	227	207	205	205	1027	
Uoplyst	23	18	15	11	8	75	24	19	20	15	23	101	

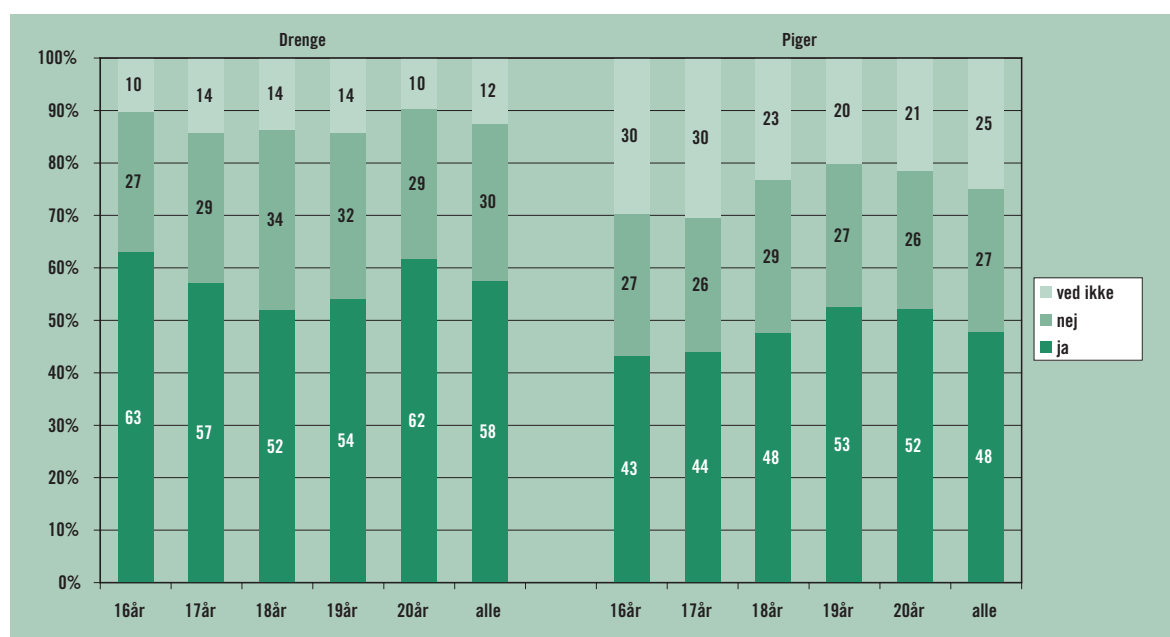
Holdning til alkoholpolitik på skole/arbejde

Figur 4.5 viser de unges holdning til, om der skal være en alkoholpolitik på deres skole/arbejdsplads. Taget som en helhed, så mener godt halvdelen af alle de unge i undersøgelsen, at der skal være en alkoholpolitik. Der ses dog en udpræget og statistisk

signifikant kønsforskel, som vi ikke fandt i sidste års MULD-undersøgelse (Groth MV et al., 2003). Det er således 58% af drengene og 48% af pigerne, som giver udtryk for, at de synes, at der skal være en alkoholpolitik på deres skole/arbejdsplads. Den mest markante kønsforskel ses blandt de 16-årige, hvor hele 63% af drengene og kun 43% af pigerne giver udtryk for denne holdning.

Ønske om alkoholpolitik på skole/arbejdsplads (i procent)

Fig 4.5

Rygning

- 21% af drengene og 20% af pigerne i undersøgelsen er dagligrygere.
- 30% af både drengene og pigerne ryger enten en gang imellem eller dagligt.
- 7% af drengene og 5% af pigerne er storrygere, dvs. ryger mindst 15 cigaretter dagligt.
- 35% af de drenge, der ryger, og 39% af de piger, der ryger, ønsker at holde op med at ryge.
- 39% af drengene er udsat for passiv røg i hjemmet, mens 14% er generet af passiv røg i hjemmet. For pigerne er de tilsvarende andele 40% og 16%.
- Af de drenge, der kommer på cafeer og restauranter, er henholdsvis 29% og 31% generet af passiv røg. For pigerne er de tilsvarende andele hele 39% og 40%.
- Blandt drengene mener 80%, at rygning skal være begrænset eller helt forbudt på cafeer, mens 90% har denne holdning i forhold til restauranter. For pigerne er de tilsvarende andele 87% og 94%.
- 94% af drengene og 97% af pigerne mener, at rygning bør være begrænset eller helt forbudt på ungdomsuddannelserne.

Indledning

Andelen af dagligrygere blandt den voksne del af befolkningen er fortsat faldende. 30% af mændene og 24% af kvinderne ryger hver dag (PLS Rambøll for Kræftens Bekæmpelse, Sundhedsstyrelsen m.fl. 2003). Blandt de 16-20-årige i denne MULD-undersøgelse er der færre dagligrygere end i resten af befolkningen. I denne gruppe er 21% af drengene og 20% af pigerne dagligrygere. Der bliver flere dagligrygere med alderen. Den største andel blandt de unge ses hos de 20-årige. Dette tyder på, at det er i denne livsfase, man går fra at være eksperimenterende ryger eller "festyryger" til at blive stabil dagligryger.

For at nedbringe andelen af nye rygere og udskyde rygedebuten, er der i de senere år blevet gennemført forskellige tiltag. I 2000 blev loven om røgfrie miljøer således skærpet. Loven forbyder elever at

ryge på landets grundskoler og forbyder også lærere at ryge, hvor det er synligt for eleverne. Desuden træder et nyt forbud mod salg af tobak til børn under 16 år i kraft den 1. juli 2004. På rygestopområdet er der i 2002 oprettet en landsdækkende telefonrådgivning til unge med særligt fokus på støtte til denne målgruppe.

Det er veldokumenteret, at passiv rygning er sundhedsskadeligt, og at man som passiv ryger har øget risiko for kroniske sygdomme som lungekræft og hjerte-karsygdomme (IARC 2002). Det Internationale Kræftcenter i Lyon har i en rapport om passiv rygning defineret passiv rygning som værende kræftfremkaldende. IARC estimerer, at risikoen for at få lungekræft stiger med 16-19% hos aldrig-rygere, der har været udsat for passiv rygning på deres arbejdsplads og med 20-30% hos aldrig-rygere, der bor sammen med en rygende ægtefælle (IARC 2002). Dertil kommer en dokumenteret forøget risiko for hjerte-karsygdomme som følge af passiv rygning. Passiv rygning medfører desuden ofte gener som f.eks. irritation af øjne og slimhinder i halsen, hoste, hovedpine samt lugtgener.

I Danmark er passiv rygning udbredt. F.eks. er 32% af befolkningen udsat for passiv rygning på deres arbejde eller uddannelsesinstitution enten hele dagen eller en del af dagen (PLS Rambøll for Kræftens Bekæmpelse, Sundhedsstyrelsen m.fl. 2003).

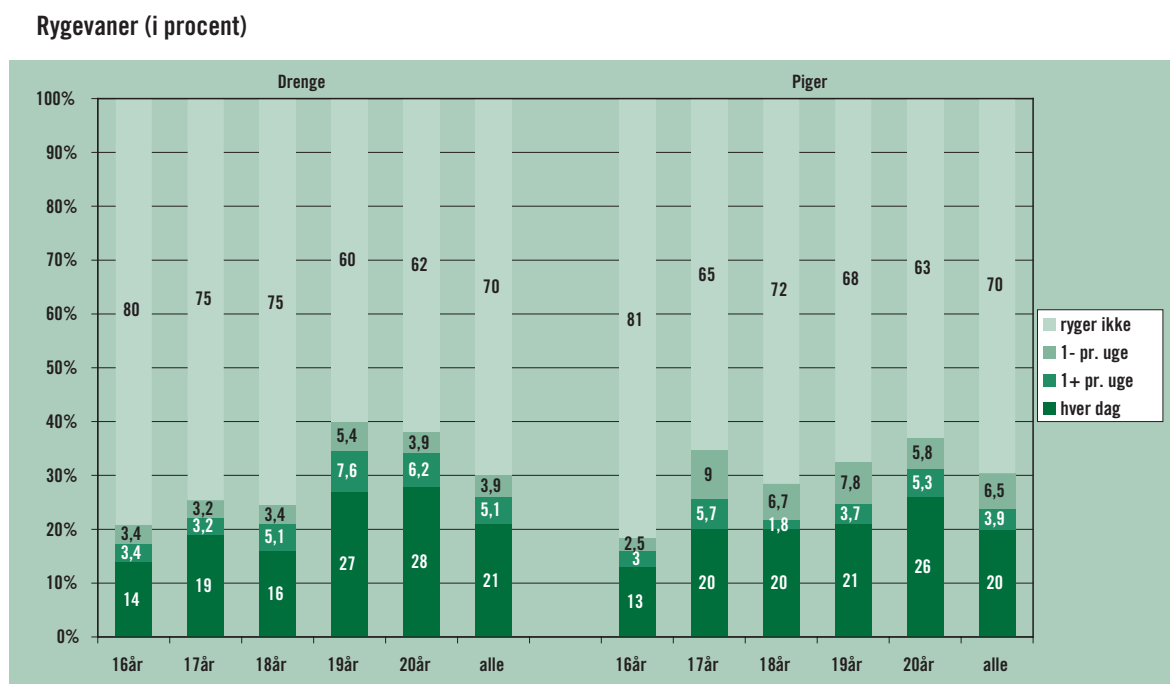
Undersøgelser viser, at næsten halvdelen af befolkningen, nemlig 47%, går ind for, at der i Danmark lovgives, så man fremover er sikret mod at blive udsat for passiv rygning på sin arbejdsplads. Endelig mener 84% af danskerne, at cafeer og restauranter skal kunne tilbyde særlige røgfrie afdelinger. (PLS Rambøll for Kræftens Bekæmpelse, Sundhedsstyrelsen m.fl. 2003).

Fra politisk side er der fokus på passiv rygning. I Regeringens sundhedsprogram "Sund Hele Livet" (Indenrigs- og Sundhedsministeriet 2002) er det et prioriteret mål at give befolkningen mulighed for at vælge røgen fra via udbredelse af røgfri miljøer.

Forbrugets omfang

Figur 5.1 viser deltagernes nuværende rygevaner fordelt på køn. Generelt ser billedet meget ens ud for drengene og pigerne. 70% er ikke-rygere, ca. 10% ryger en gang imellem og ca. 20% ryger hver dag. For begge køn ses den laveste andel dagligrygere hos de 16-årige og den største andel hos de 20-

Fig 5.1

årige. Blandt drengene findes den største stigning fra de 18-årige til de 19-årige, mens den største stigning hos pigerne ses fra de 16-årige til de 17-årige.

I tabel 5.1 er der foretaget en yderligere opdeling af ikke-rygerne i "aldrig-rygere", "eksrygere" og dem, der har "røget nogle få gange" – og af rygerne i "festryger", "dagligryger – mindre end 15 cigaretter

Tabel 5.1

Aktuelle og tidligere rygevaner (i procent)

	Drenge						Piger					
Alder	16 år	17 år	18 år	19 år	20 år	Alle	16 år	17 år	18 år	19 år	20 år	Alle
Aldrig ryger	62,4	56,7	56,0	39,7	47,4	52,3	57,7	48,3	47,1	39,9	43,6	47,2
Eks-ryger	2,3	3,7	2,3	4,3	2,9	3,1	3,5	2,9	2,7	6,0	2,3	3,4
Festryger	6,9	6,4	8,6	13,0	10,3	9,1	5,5	14,9	8,5	11,5	11,4	10,5
Dagligryger <15/dag	11,0	11,8	10,3	18,5	15,4	13,4	12,4	16,9	13,9	14,7	16,8	15,0
Dagligryger 15+ /dag	2,9	7,0	5,7	8,7	12,0	7,3	1,0	3,3	5,8	5,5	9,1	5,0
Røget nogle få gange	14,5	14,4	17,1	15,8	12,0	14,8	19,9	13,6	22,0	22,5	16,8	18,8
Total	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
Antal	173	187	175	184	175	894	201	242	223	218	220	1104
Uoplyst	7	3	4	2	3	19	6	4	4	2	8	24

pr. dag" og "dagligryger – 15 cigaretter pr. dag eller mere". Sidstnævnte svarer til, at man er storryger.

Det fremgår, at 7% af drengene og 5% af pigerne i undersøgelsen er storrygere, dvs. ryger mindst 15 cigaretter dagligt. Det svarer til, at ca. en tredjedel af de drenge, der ryger hver dag, er storrygere, mens det er ca. en fjerdedel af de piger, der ryger hver dag, som er storrygere. Andelen af storrygere stiger generelt, men med mindre uregelmæssigheder op gennem aldersgrupperne for begge køn.

Af tabellen fremgår det endvidere, at ca. 3% af både drengene og pigerne er eksrygere. Denne andel er, hvilket er bemærkelsesværdigt, ikke stigende med alderen. Dette kunne være udtryk for, at der ikke er mange, der holder op med at ryge i disse aldersgrupper, eller at der er nogen, der holder op, men at de falder tilbage i forbruget igen.

Andelen af festrygere ligger for drengene på 9% og for pigerne på 11%. Der er altså omtrent lige mange festrygere blandt de to køn.

Dagligrygning i forhold til nuværende uddannelsessituation

Tabel 5.2 viser andelen af dagligrygere blandt piger og drenge ud fra de unges nuværende uddannelsessituation. Opdelingen i forhold til alder og uddannelsessituation er foretaget på samme måde som i kapitlet om alkohol, hvor andelen af unge, der sidste uge havde drukket over genstandsgrænserne for alkoholindtag, blev opgjort (se side 25).

Andel af dagligrygere i forhold til nuværende uddannelsessituation. I aldersgrupper (i procent)

Alder	Drenge		Piger	
	16-18 år	19-20 år	16-18 år	19-20 år
Grundskole	11,2	x	18,2	x
Gymnasial udd.	8,5	19,6	12,3	20,7
Erhvervsudd.	29,0	36,8	33,8	26,0
Ikke under udd.	32,1	29,8	26,7	25,3
Antal	497	270	628	321
Uoplyst	52	94	52	127

Tabel 5.2

Blandt de yngste drenge findes den største andel af dagligrygere blandt dem, der på nuværende tidspunkt ikke er under uddannelse. Blandt de ældste drenge findes den største andel blandt dem, der går på en erhvervsuddannelse. For pigernes vedkommende er der både hos de yngste og de ældste flest dagligrygere blandt dem, der går på en erhvervsuddannelse.

Ønske om rygeophør

De deltagere, der ryger, er blevet spurgt, om de gerne vil holde op med at ryge. Svarene fremgår af tabel 5.3. Det ses, at svarene for både drenge og pi-

Ønske om rygeophør (i procent af rygere)

Tabel 5.3

Drenge							Piger						
Alder	16 år	17 år	18 år	19 år	20 år	Alle	16 år	17 år	18 år	19 år	20 år	Alle	
Ja	41,0	34,0	33,3	31,1	36,2	34,6	44,2	40,5	42,0	35,4	33,3	38,6	
Nej	23,1	34,0	43,8	24,3	36,2	32,1	23,3	21,4	29,0	30,8	33,3	27,8	
Ved ikke	35,9	32,0	22,9	44,6	27,5	33,2	32,6	38,1	29,0	33,8	33,3	33,6	
Total	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	
Antal	39	50	48	74	69	280	43	84	69	65	81	342	
Uoplyst/ikke-rygere	141	140	131	112	109	633	164	162	158	155	147	786	

ger fordeler sig i tre næsten lige store grupper (de der gerne vil stoppe, de der ikke vil stoppe, og de der ikke har taget stilling til dette). Generelt ønsker 35% af de drenge, der ryger, og 39% af de piger, der ryger, at holde op med at ryge. Blandt både drenge og pigerne ses den største andel af rygere, som gerne vil stoppe, blandt de 16-årige.

Passiv rygning

Figur 5.2 viser hvor mange af alle de unge, der føler sig udsat for eller generet af passiv røg på forskellige udvalgte steder. Andelen er opgjort ud af dem, der kommer på pågældende steder (dvs. de 14% af drengene, der føler sig generet af passiv røg på deres skole/uddannelsesinstitution, er 14% af alle dem, der kommer på en skole/uddannelsesinstitution, og ikke 14% af dem, der er udsat for passiv røg på dette sted. Nævneren er altså ens i målet for at være udsat for eller generet af passiv røg). De steder, hvor den største andel angiver at være udsat for passiv røg er på cafeer og restauranter. Af de drenge, der kommer på cafeer og restauranter, føler henholdsvis 29% og 31% sig generet af passiv røg. For pigerne er de tilsvarende andele 39% og 40%.

Lokaliteterne skole/uddannelsesinstitution, arbejdsplads (ikke fritidsarbejde) og den unges hjem adskil-

ler sig fra de andre lokaliteter ved at være steder, hvor den enkelte unge vanskeligt kan fravælge at opholde sig. Henholdsvis 47%, 51% og 39% af de drenge, der kommer på disse lokaliteter, angiver at være udsat for passiv røg, mens 14% angiver, at de føler sig generet af den passive røg på hvert af stederne. Blandt pigerne angiver henholdsvis 45%, 40% og 40% af dem, der kommer de tre steder, at de er udsat for passiv røg, mens henholdsvis 17%, 16% og 16% er generet af den passive røg.

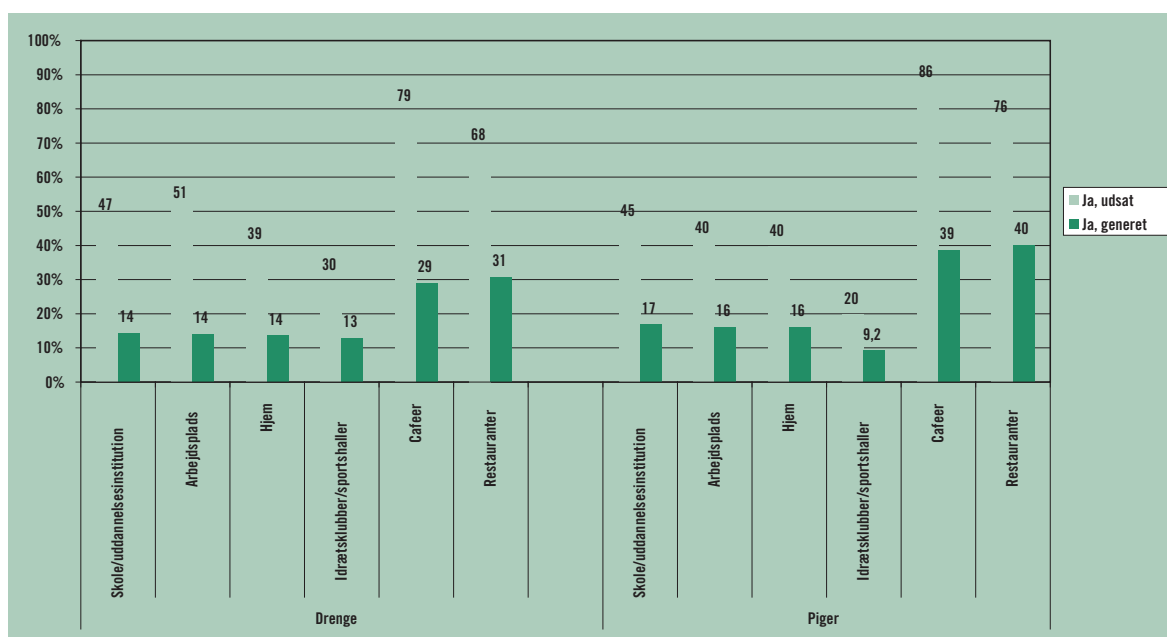
Generelt set er andelen af unge, der føler sig generet af passiv røg mellem en fjerdedel og godt halvt så stor som andelen, der er udsat for passiv røg.

Holdning til rygerestriktioner

De unge er endvidere blevet spurgt, hvorvidt de mener, at rygning bør være tilladt, begrænset eller helt forbudt på forskellige offentlige steder. Tabel 5.4 viser fordelingen af svarene på disse spørgsmål. Generelt er der stor enighed blandt de to køn. I forhold til hospitaler, idrætsklubber og børnehaver har de fleste angivet, at de mener, at rygning bør være forbudt. Blandt pigerne gælder dette også for grundskoler. På alle de andre nævnte steder har den største andel af de unge angivet, at der bør være restriktioner, der begrænser rygningen til enkelte om-

Fig 5.2

Andel af de der kommer det pågældende sted som føler sig udsat for, eller generet af, passiv rygning (i procent)

råder. Eksempelvis mener 65% af drengene og 73% af pigerne, at der bør være rygerestriktioner på caféer. På restauranter mener 67% af drengene og

73% af pigerne, at der bør være restriktioner på rygning. Som vist i figur 5.2 er det de steder, hvor flest er udsat for passiv røg.

Holdning til restriktioner i adgang til rygning (i procent)

Tabel 5.4

	Dreng					Piger				
	Tilladt	Restr.	Forbud	Antal	Uopl.	Tilladt	Restr.	Forbud	Antal	Uopl.
Folkeskoler	2	51	47	908	5	1	48	51	1120	8
Efterskoler	5	74	21	907	6	3	81	17	1120	8
Ungdomsuddannelser	6	80	13	901	12	3	87	9	1120	8
Arbejdspladser	11	77	11	904	9	3	89	8	1118	10
Hospitaler	0	31	69	907	6	0	32	68	1118	10
Tog	1	64	35	905	8	0	60	40	1119	9
Caféer	20	65	15	906	7	13	73	14	1119	9
Restauranter	10	67	23	904	9	6	73	21	1118	10
Butikscentre	15	46	40	903	10	9	47	44	1117	11
Idrætsklubber/ Sportshaller	3	44	53	905	8	1	42	57	1117	11
Børnehaver/ vuggestuer	0	12	88	906	7	0	15	85	1121	7
Netcaféer	23	58	20	900	13	10	72	18	1106	22

Brug af stoffer

- Henholdsvis 44% af drengene og 36% af pigerne i undersøgelsen har prøvet illegale stoffer.
- Andelen, der har prøvet stoffer, stiger fra 16-19 år for derefter at falde lidt blandt de 20-årige.
- 41% af drengene og 34% af pigerne har prøvet hash – 27% af drengene og 20% af pigerne inden for det seneste år.
- 17% af drengene og 10% af pigerne i undersøgelsen har prøvet andre illegale stoffer end hash.
- 9% af drengene og 5% af pigerne angiver at have prøvet amfetamin, som er det mest udbredte stof efter hash.
- Der er en stærk samvariation mellem at have prøvet hash og at have prøvet andre illegale stoffer end hash.

Indledning

I de senere år har flere befolkningsundersøgelser vist en stigning i forbruget af hash og andre illegale stoffer blandt yngre danskere. I samme periode er udbudet og forbruget af illegale stoffer også blevet spredt ud over hele landet, så forskellen mellem hovedstaden og det øvrige land ikke er særlig stor (Sundhedsstyrelsen, 2002; Groth MV et al., 2003). Stigningen er sket fra midt i 1990'erne, og tilsvarende udviklingstendenser har kunnet ses i andre vesteuropæiske lande (Årsberetning om Narkotikasituationen i Den Europæiske Union og Norge, 2003).

Brugen af illegale stoffer er mest udbredt blandt unge (aldersgruppen 16-24 år), og hash er markant mere udbredt end alle andre stoffer. De fleste, der prøver stoffer, fortsætter ikke brugen. Der er således i alle befolkningsundersøgelser væsentligt flere, der har prøvet hash (eller andre stoffer) nogensinde/seneste år end antallet af aktuelle brugere (brugt sidste måned) (Sundhedsstyrelsen, 2002). Brug af hash og andre illegale stoffer er meget ofte kombineret med et højt forbrug af de legale rus-/nydelsesmidler alkohol og tobak. Så der er ikke noget skarpt skel mellem de legale og de illegale rusmidler (Sabroe & Fonager, 2002; Groth MV et al., 2003).

En kvalitativ undersøgelse af unges holdninger til og erfaringer med illegale stoffer fra 1999 viste, at der blandt unge er en liberal holdning til at prøve forskellige stoffer (heroin undtaget). Brugen af disse er blevet mere "mainstream" og ikke alene begrænset til snævre subkulturer. Formålet med brugen af rusmidler er at "skabe fest i gaden", men også at afprøve grænser samt at fjerne angst og usikkerhed (Advice, 1999).

Den sundhedsmæssige risiko ved at bruge stoffer varierer meget, da de forskellige stoffer giver forskellige risici. Eksempelvis dør man ikke af en hashforgiftning. Det kan ske, hvis man får en overdosis kokain. Generelt set er de alvorligste risikofaktorer følgende: risiko for at udvikle afhængighed og længerevarende misbrug med alle de psykiske, fysiske og sociale følgevirkninger, dette indebærer, risiko for psykiske sammenbrud (psykoser) og risiko for forgiftning i værste fald med dødelig udgang. Undersøgelser viser også, at de unge i vidt omfang er klar over, at der er risici ved stofferne, men især nysgerrighed får dem til at prøve alligevel (Sabroe & Fonager, 2002; Villumsen, 2001; Advice, 1999).

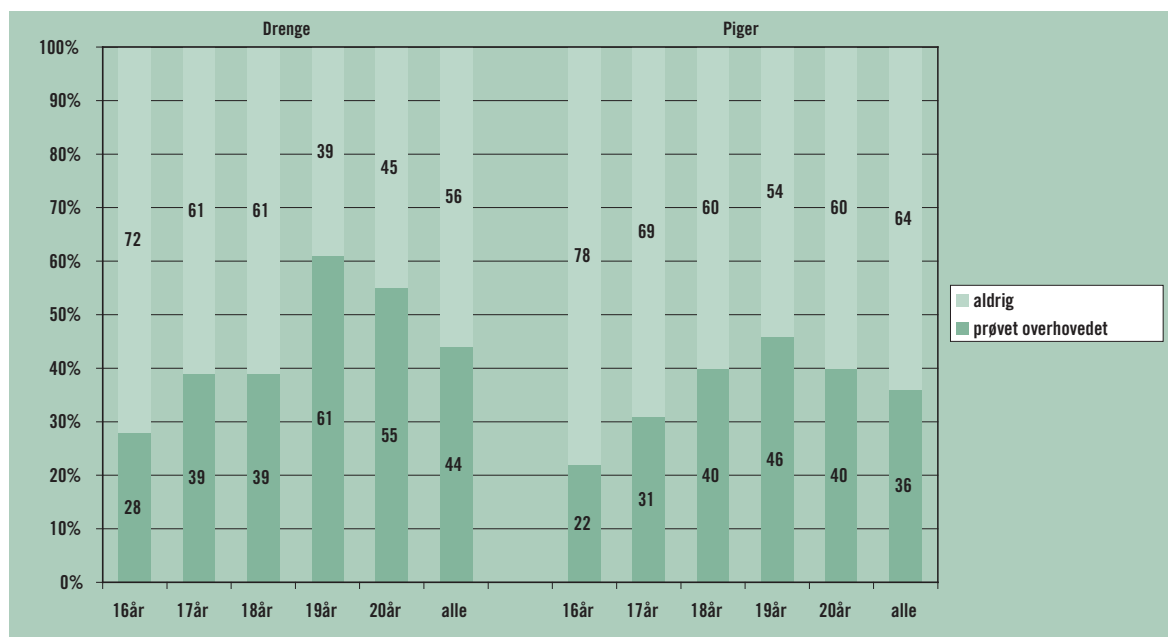
Forbrugets omfang

Figur 6.1 viser andelen af drenge og piger, som svarer ja til nogensinde at have prøvet hash eller andre stoffer. Dette gælder for signifikant flere af drengene end pigerne, nemlig 44% af drengene og 36% af pigerne i undersøgelsen. For drengene sker der en generel stigning i andelen, der nogensinde har prøvet hash eller andre stoffer fra 28% blandt de 16-årige til 55% blandt de 20-årige. For pigerne er stigningen fra 22% til 40%.

For begge køn ses den største andel blandt de 19-årige, og derefter ses et fald i andelen hos de 20-årige. En forklaring kan være, at der simpelthen sker en stigning i andelen, der prøver stoffer tidligt. Dette kan være en kohorteeffekt, som beskrevet i indledningen til rapporten. En anden forklaring kunne være, at de 20-årige, der svarer på spørgeskemaet, er forskellige fra 20-årige generelt, og at de således repræsenterer en skævvredet stikprøve i retning af, at de, der har taget stoffer, er mere underrepræsenteret blandt de 20-årige end blandt de 16-19-årige.

Fig 6.1

Andel, som har prøvet hash eller andre stoffer (i procent)

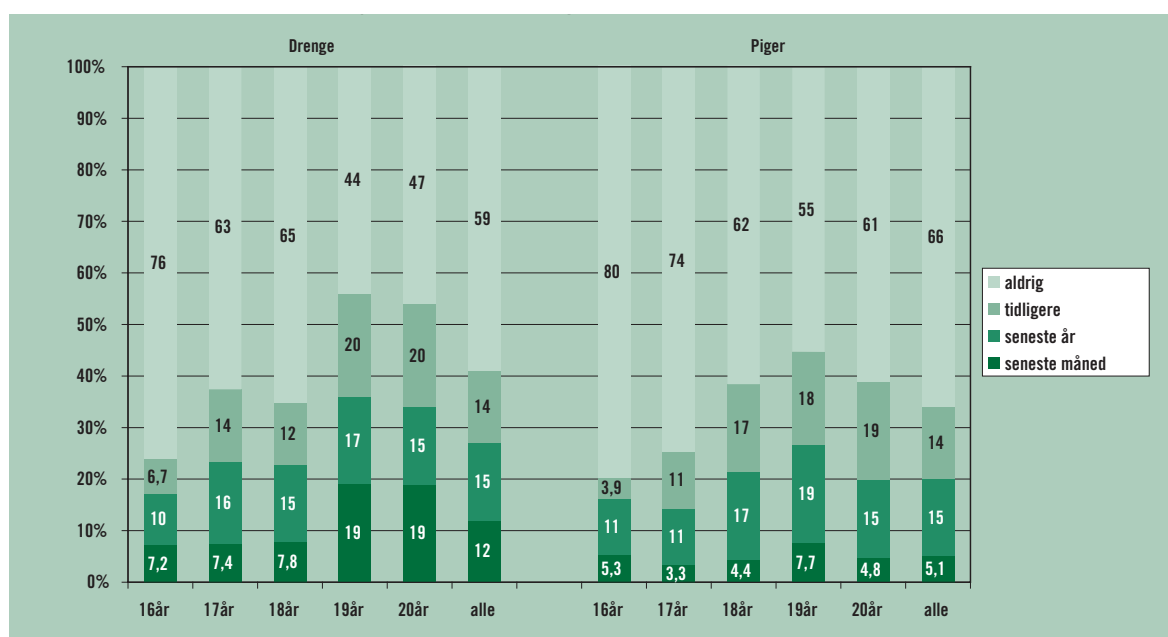
Brug af hash

Det billede, vi ser i figur 6.1, er i høj grad præget af, hvor mange der har prøvet hash, da det er langt det mest udbredte stof. Figur 6.2. viser andelen af drenge og piger, der har prøvet hash opdelt efter, hvor aktuelt forbruget er. Henholdsvis 41% af

drene og 34% af pigerne i undersøgelsen har prøvet hash – en statistisk signifikant kønsforskel. Mere specifikt har 12% af drengene og 5% af pigerne prøvet hash inden for den seneste måned. Andelen, der har prøvet hash stiger med alderen, (bortset fra mellem 19-20 år) for drengene især fra de 18- til de 19-årige, for pigerne mere jævnt.

Fig 6.2

Andel, som har prøvet hash. Opdelt efter, hvor aktuelt forbruget er (i procent)

Hashforbrug indenfor det seneste år i forhold til nuværende uddannelsessituation

Tabel 6.1 viser, hvor mange piger og drenge, der har prøvet hash inden for det seneste år opgjort efter de unges nuværende uddannelsessituation. Opdelingen i forhold til alder og uddannelsessituation er foretaget på samme måde som i kapitlet om alkohol, hvor andelen af unge, der sidste uge havde drukket over genstandsgrænserne for alkoholindtag, blev opgjort (se side 25). Den største andel findes hos både de yngste og de ældste af begge køn blandt dem, der på nuværende tidspunkt ikke er under uddannelse. Hos de yngste drenge ses dog en næsten lige så stor andel blandt dem, der går i gymnasiet (eller på videregående uddannelser).

Andel, som har prøvet hash indenfor det seneste år i forhold til nuværende uddannelsessituation. I aldersgrupper (i procent)

Alder	Drenge		Piger	
	16-18 år	19-20 år	16-18 år	19-20 år
Grundskole	10,0	x	15,5	x
Gymnasial udd.	29,2	31,5	17,8	22,6
Erhvervsudd.	17,9	26,0	12,1	8,0
Ikke under udd.	30,8	39,8	25,0	27,3
Antal	485	266	609	315
Uoplyst	64	98	71	133

Tabel 6.1

Brug af andre stoffer end hash

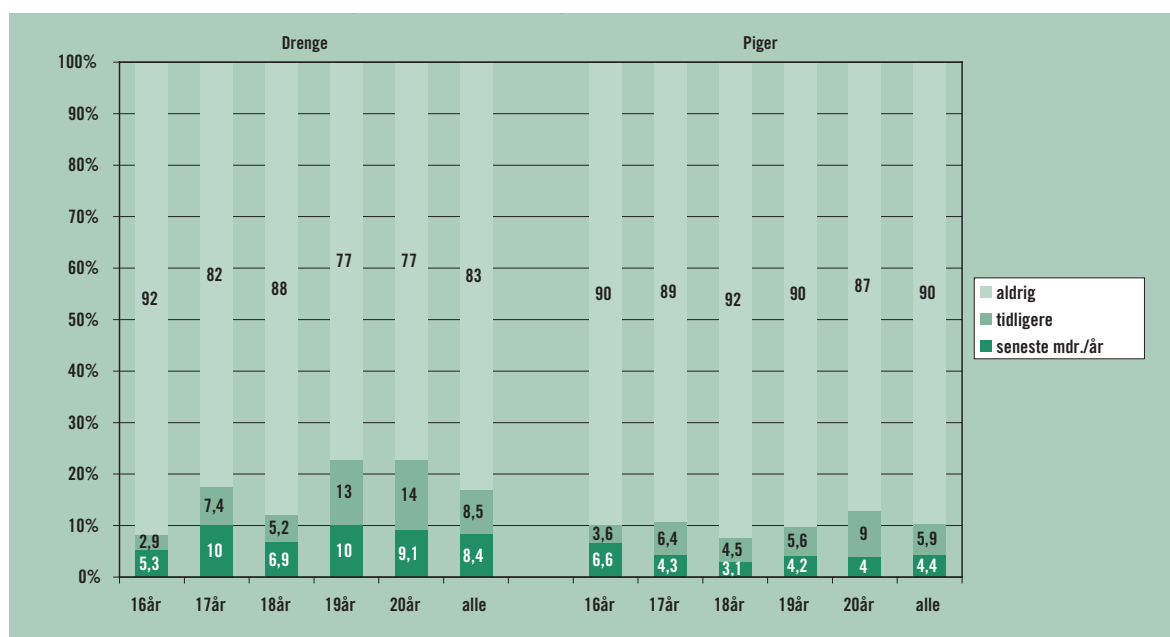
Figur 6.3 viser andelen af drenge og piger, der nogensinde har prøvet andre stoffer end hash. Den er opbygget på samme måde som figur 6.2 bortset fra, at de, der har prøvet disse stoffer inden for det seneste år og den seneste måned, her er slået sammen. Figuren viser, at 17% af alle drengene rapporterer nogensinde at have prøvet andre stoffer end hash og 8% indenfor det seneste år. For pigerne er de tilsvarende andele henholdsvis 10% og 4%. Der er altså ca. dobbelt så mange af drengene som pi-

gerne, der nogensinde har prøvet andre stoffer end hash (statistisk signifikant), og dobbelt så mange, der har et relativt aktuelt forbrug.

Tabel 6.2 viser, hvor stor en procentdel af drengene og pigerne i undersøgelsen, der nogensinde har prøvet forskellige typer illegale stoffer. Som tidligere nævnt er hash klart det mest udbredte stof, som 41% af drengene og 34% af pigerne angiver nogensinde at have prøvet (se figur 6.2). De stoffer, som derudover er mest prøvede, er blandt drengene am-

Andel, som har prøvet andre stoffer end hash. Opdelt efter, hvor aktuelt forbruget er (i procent)

Fig 6.3

Tabel 6.2

Andel, som nogensinde har prøvet forskellige typer illegale stoffer (i procent)

Drenge							Piger					
Alder	16 år	17 år	18 år	19 år	20 år	Alle	16 år	17 år	18 år	19 år	20 år	Alle
Amfetamin	3,9	7,9	7,3	11,3	14,0	8,9	2,4	3,7	3,5	5,0	7,9	4,5
Ecstasy	0,6	5,3	2,8	5,9	7,3	4,4	0,5	3,7	1,8	3,6	3,9	2,7
Kokain	1,1	3,2	2,2	3,8	10,7	4,2	1,0	1,6	1,3	4,1	3,9	2,4
LSD	0,0	0,5	0,6	1,6	2,8	1,1	0,0	0,8	1,3	0,5	1,3	0,8
Heroin	0,6	1,1	0,0	0,0	0,0	0,3	0,5	0,4	0,4	0,0	0,0	0,3
Rygeheroin	0,6	0,0	0,6	0,5	0,0	0,3	1,0	0,8	0,9	0,0	0,9	0,7
Psilocybin-svampe	2,2	5,8	1,7	8,1	9,6	5,5	0,5	2,4	0,9	1,8	6,1	2,4
Snifning	4,4	5,8	3,9	7,0	5,1	5,3	4,3	3,3	3,1	2,3	3,9	3,4
Andet	1,1	3,7	2,2	4,3	4,5	3,2	3,4	2,0	1,8	2,3	1,3	2,1

fetamin (9%), euforiserende svampe (psilocybin-svampe) (5%) og snifning (af opløsningsmidler eller lightergas) (5%) og blandt pigerne amfetamin (5%), snifning (3%) og ecstasy (3%).

Andre stoffer end hash i forhold til nuværende uddannelsessituation

Tabel 6.3 viser, hvor mange piger og drenge, der har prøvet andre stoffer end hash, opgjort efter de unges nuværende uddannelsessituation. Opdelingen i forhold til alder og uddannelsessituation er foretaget på samme måde som for tabel 6.1.

For både drengene og pigerne ses, at hos de yngste findes den største andel, der nogensinde har prøvet andre stoffer end hash blandt dem, der går på en erhvervsuddannelse. Hos de yngste piger ses endvidere en meget høj andel blandt dem, der går i grundskolen, hvor hele 11% har prøvet andre stoffer end hash. Blandt de ældste ses den største andel for begge køn blandt dem, der for øjeblikket ikke er under uddannelse.

Ved at sammenstille resultaterne fra tabel 6.1 og tabel 6.3 fås et samlet billede af, at hashforbrug er mest udbredt blandt de unge, der for øjeblikket ikke

er under uddannelse. Det samme gælder i den ældste gruppe for andelen, der nogensinde har prøvet andre stoffer end hash, mens dette i den yngste gruppe er mest udbredt blandt elever på erhvervsskolerne.

Andel, der nogensinde har prøvet andre stoffer end hash i forhold til nuværende uddannelsessituation. I aldersgrupper (i procent)

Drenge			Piger	
Alder	16-18 år	19-20 år	16-18 år	19-20 år
Grundskole	7,3	x	11,2	x
Gymnasial udd.	11,5	19,4	6,8	6,1
Erhvervsudd.	17,0	20,5	14,9	10,0
Ikke under udd.	15,4	22,9	9,1	15,2
Antal	486	266	611	315
Uoplyst	63	98	69	133

Tabel 6.3

Samvariation mellem brug af hash og andre illegale stoffer

I tabel 6.4 er de unge opdelt efter, hvorvidt og hvornår de har brugt hash. I hver af disse grupper har vi så yderligere delt op i forhold til, om de har prøvet andre illegale stoffer. Det viser sig, at der er en signifikant samvariation mellem at have brugt hash (især inden for seneste måned) og at have brugt et eller flere andre illegale stoffer.

Tabellen viser, at ud af de drenge, som angiver at have prøvet hash inden for den seneste måned, har 58% prøvet et eller flere andre stoffer, og 23% har prøvet tre eller flere andre stoffer end hash. Til

sammenligning er der blandt de drenge, der angiver aldrig at have prøvet hash, 3%, der har prøvet et eller flere andre stoffer og 0%, der har prøvet tre eller flere andre stoffer.

Hos pigerne ses et lignende, men ikke helt så udtalt mønster. Blandt de piger, der angiver at have prøvet hash inden for den seneste måned, er der 42%, der har prøvet et eller flere andre stoffer, og 12%, der har prøvet tre eller flere andre stoffer end hash. Blandt dem, der aldrig har prøvet hash, er der 2%, der har prøvet et eller flere andre stoffer, og 0%, der har prøvet tre eller flere andre stoffer.

Samvariation mellem brug af hash og andre illegale stoffer (i procent)

Tabel 6.4

Drenge					Piger			
Har prøvet hash:	Seneste måned	Seneste år	Tidligere	Aldrig	Seneste måned	Seneste år	Tidligere	Aldrig
Andre stoffer:								
Ingen andre stoffer	42,2	73,9	75,0	96,9	57,9	75,6	80,3	97,8
1 stof	21,1	14,9	15,2	2,9	21,1	13,4	11,5	1,8
2 stoffer	13,8	3,7	5,3	0,2	8,8	6,7	3,8	0,0
3 eller flere andre stoffer	22,9	7,5	4,5	0,0	12,3	4,3	4,5	0,4
Total	100	100	100	100	100	100	100	100
Antal	109	134	132	509	57	164	157	712

Geografiske forskelle i sundhedsvaner og trivsel

Indledning

Hvert år inviteres amterne til at deltage i MULD-undersøgelsen med en stikprøve, hvor der via CPR-registret udtrækkes 1500 unge i alderen 16–20 år med bopæl i det pågældende amt. I 2002 har Frederiksberg Kommune og Roskilde Amt deltaget.

I dette kapitel vises udvalgte resultater, hvor vi sammenligner svarfordelingerne fra Frederiksberg og Roskilde med den nationale stikprøve, som resten af rapporten er baseret på.

Religiøs baggrund

Der er stor geografisk variation i fordelingen af unge med forskellig religiøs baggrund. Figur 7.1 viser, at de to største enkeltgrupper er dem med protestan-

tisk baggrund, og gruppen af dem, der angiver, at de ikke er troende eller er fra en ikke-troende baggrund. Blandt både drenge og piger ser vi, at andelen med protestantisk baggrund er mindst i Frederiksberg Kommune og størst i den nationale stikprøve. Omvendt er andelen med islamisk baggrund, katolsk baggrund samt andelen af ikke-troende størst i Frederiksberg Kommune og mindst på landsplan. Andelen med jødisk baggrund er blandt drenge og piger i de tre stikprøver på 1% eller derunder, og det samme gælder for andelen med buddhistisk baggrund (disse to grupper er her lagt sammen med gruppen "andet").

Uddannelse

Figur 7.2 viser de unges nuværende uddannelsessituation. De forskelle, der springer mest iøjne, er, at der blandt både drenge og piger, er flere i Frederiksberg kommune i forhold til i Roskilde og hele landet, der går på videregående uddannelser, færre, der går på erhvervsskole, og færre, der går i folkeskole. Dette hænger sandsynligvis sammen med, at København er universitetsby, og selvom der er adskillige uddannelsesinstitutioner også i Roskilde, bl.a. RUC, vælger mange unge at bo i København, mens de studerer.

Fig 7.1

Religiøs baggrund (i procent)

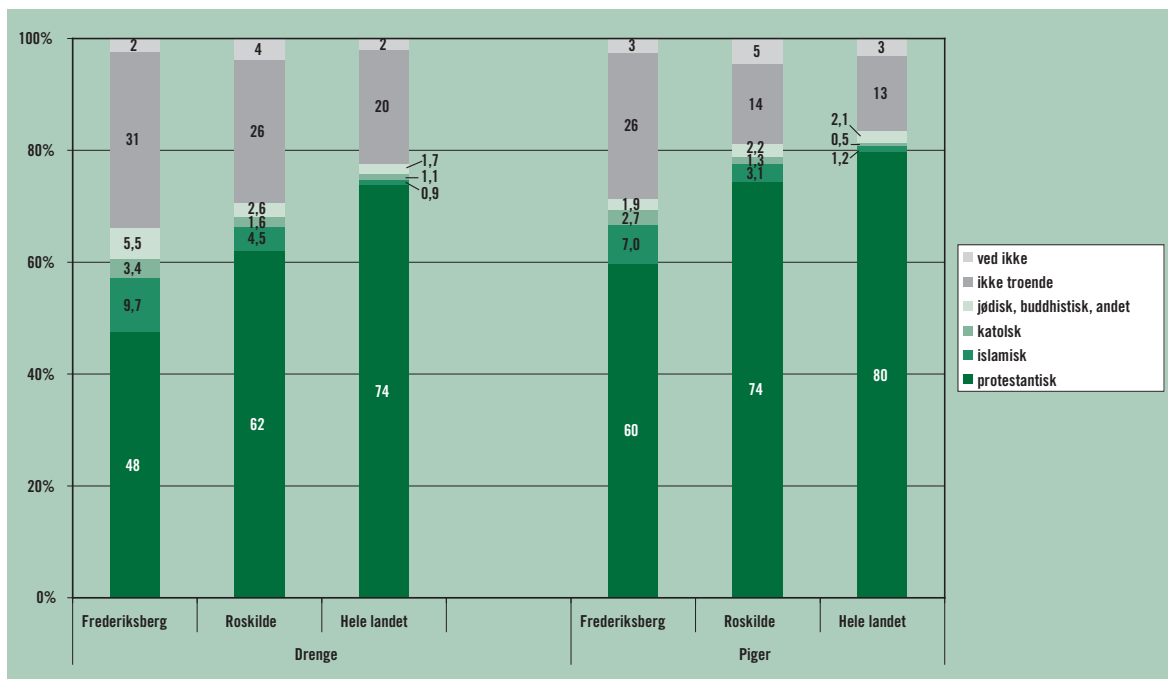
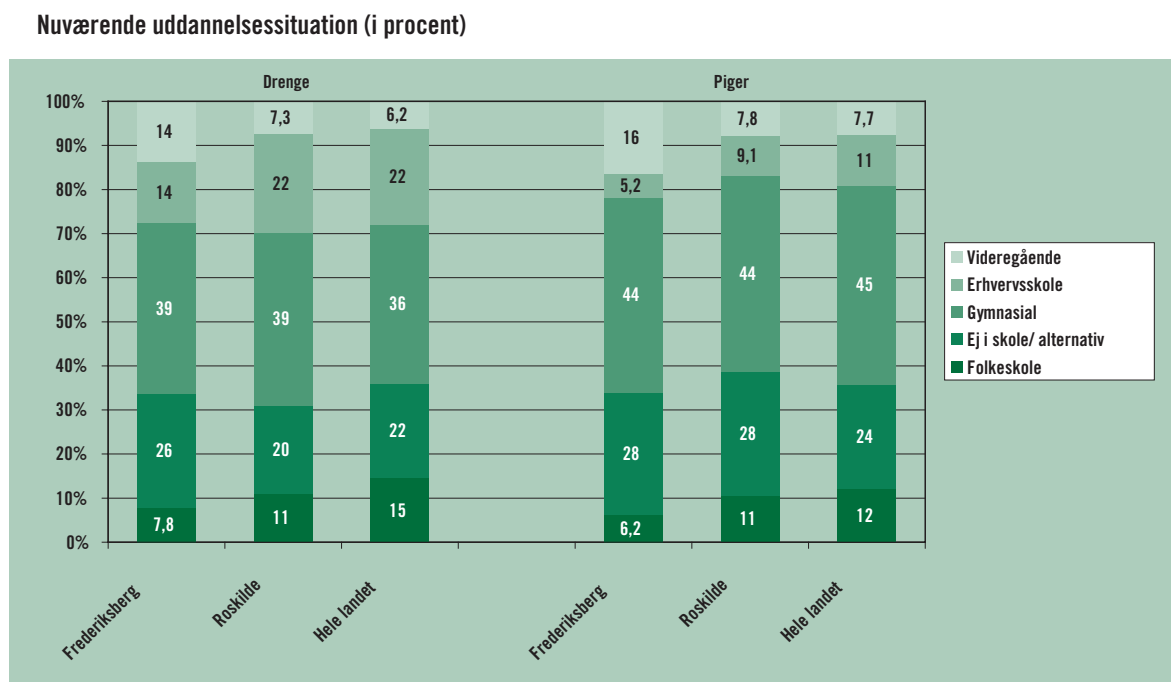

Fig 7.2

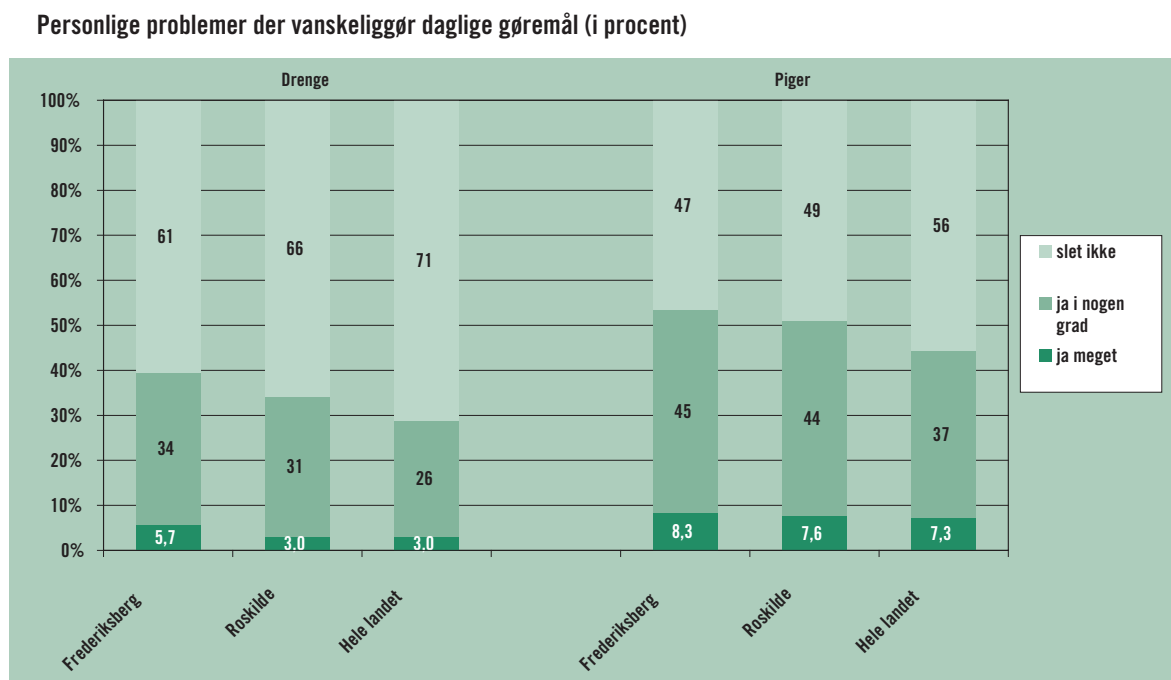

Trivsel

For spørgsmålet "Føler du, at du for øjeblikket har personlige problemer, der gør det vanskeligt for dig at klare daglige gøremål?", ses svarfordelingen i figur 7.3 for de forskellige geografiske områder. Blandt både drenge og piger er der flest fra Frederiksberg Kommune, der rapporterer at have proble-

mer, der vanskeliggør deres dagligdag, både i nogen grad og i høj grad. Derefter følger Roskilde Amt, og blandt de unge i den nationale stikprøve rapporterer færrest at have problemer, der vanskeliggør dagligdagen. Særligt adskiller drengene fra Frederiksberg Kommune sig fra de andre drenge ved, at dobbelt så mange, nemlig 6%, har svaret "ja, meget".

Fig 7.3

En anden variabel, som kan være en indikator for trivsel, er, hvor ofte de unge føler sig ensomme i dagligdagen. Figur 7.4 viser, at der ikke er store forskelle i udbredelsen af dette fænomen i de forskellige geografiske områder. Dog ses det, at en større andel af drengene fra Roskilde og Frederiksberg ofte eller meget ofte føler sig ensomme sammenlignet med drengene i den nationale stikprøve.

De to viste trivselsvariable udviser altså et forskelligt variationsmønster, når de sammenlignes på tværs af de tre stikprøver. Udbredelsen af personlige problemer, der besværliggør dagligdagen, er således særlig høj i de to amter i hovedstadsregionen for både piger og drenge, mens oplevelsen af ensomhed er omtrent lige udbredt i de tre stikprøver.

Fig 7.4

Oplevet ensomhed (i procent)

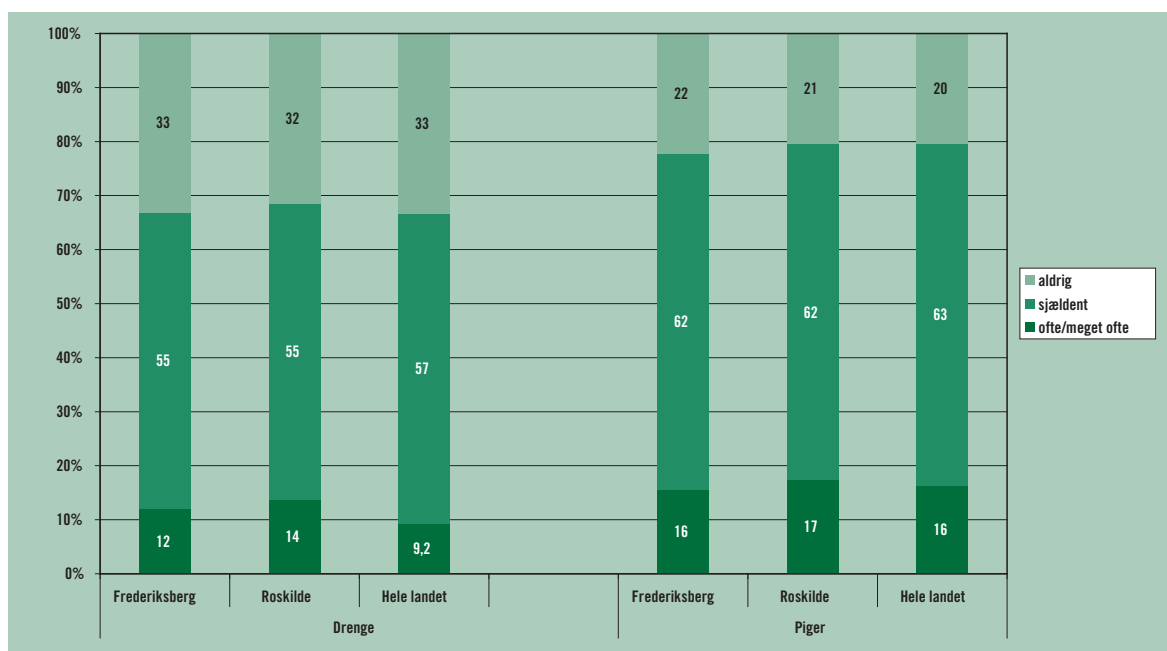
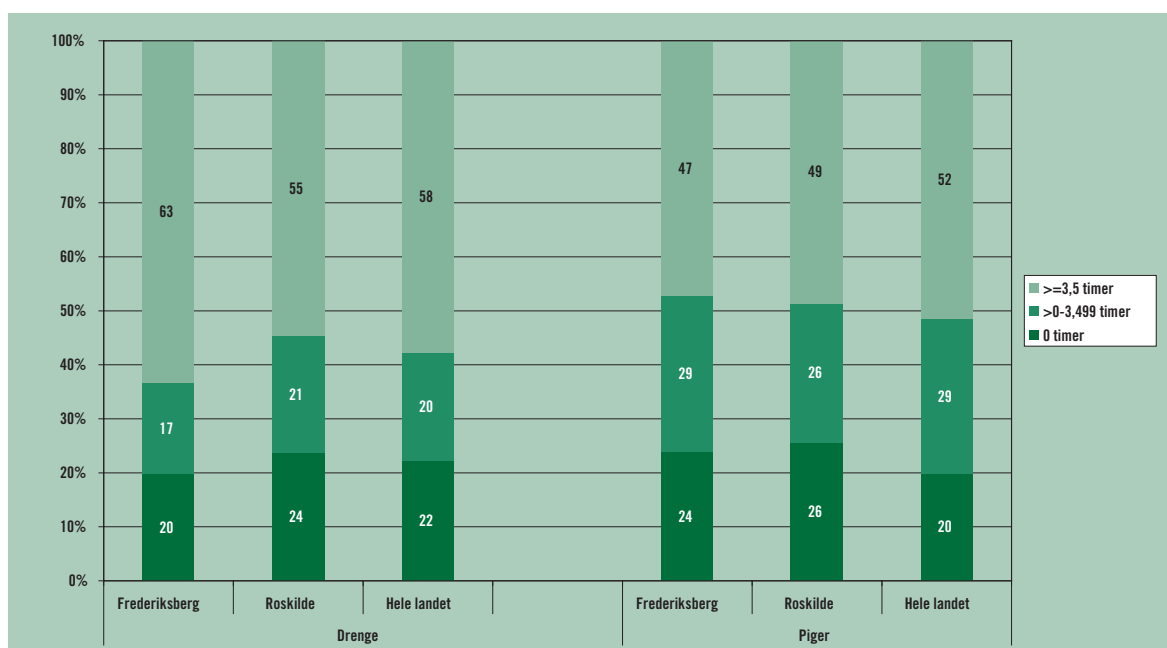

Fig 7.5

Samlet moderat fysisk aktivitet pr. uge (i procent)

Fysisk aktivitet

Som mål for, hvor fysisk aktive de unge er, anvendes en samlet opgørelse af, hvor meget de unge samlet set over en uge er fysisk aktive af moderat intensitet (se side 17 for en nærmere redegørelse for denne variabel). Som figur 7.5 (se forrige side) viser, finder vi ingen store geografiske forskelle. Blandt drengene er der lidt flere i Frederiksberg Kommune, der har 3,5 timers fysisk aktivitet af moderat intensitet pr. uge (hvilket er vores nærmeste mål for, om de unge lever op til Sundhedsstyrelsens anbefalinger om fysisk aktivitet). I alle tre stikprøver ses en større andel blandt drengene end blandt pigerne, som er fysisk aktive mere end 3,5 time om ugen.

Frugt og grønt

Som nævnt i kapitlet om kost anbefaler både myndigheder og sundhedsorganisationer i Danmark "6 om dagen" eller 600 gram frugt og grønt hver dag. I figur 7.6 ses, hvorledes den daglige indtagsfrekvens fordeler sig for deltagerne fra de to amter og fra den nationale stikprøve. Andelen af drenge, der spiser frugt og grønt 6 gange om dagen eller mere, er mindst i den nationale stikprøve og størst blandt drengene fra Frederiksberg Kommune. Og det ser generelt ud, som om drengene fra Frederiksberg oftere spiser frugt og grønt end drengene i Roskilde

og drengene i hele landet generelt. Blandt pigerne ses et lignende mønster, hvor dem fra Frederiksberg oftere spiser frugt og grønt end dem fra Roskilde, som så i gennemsnit spiser frugt og grønt ca. ligeså ofte som pigerne i den nationale stikprøve.

Alkohol

Der er ikke store forskelle imellem de forskellige geografiske områder i forhold til, hvor meget de unge drak den seneste uge, før de udfyldte spørgeskemaet. Dette ses i figur 7.7. Blandt drengene i undersøgelsen er der en lidt større andel i den nationale stikprøve, der overhovedet har drukket, end i henholdsvis Frederiksberg Kommune og Roskilde Amt (dog ikke statistisk signifikant). Dette kan evt. hænge sammen med en større andel af unge med islamisk baggrund omkring København end gennemsnitligt i hele landet.

Rygning

Figur 7.8 viser de unges rygevaner. Ligesom tilfældet var med alkoholvaner, er der ikke væsentlige geografiske forskelle på rygeprævalensen. Blandt drengene adskiller Frederiksberg Kommune sig dog fra både Roskilde Amt og den nationale stikprøve ved, at der er lidt flere rygere, nemlig 34% mod 30% i Roskilde Amt og i den nationale stikprøve.

Fig 7.6

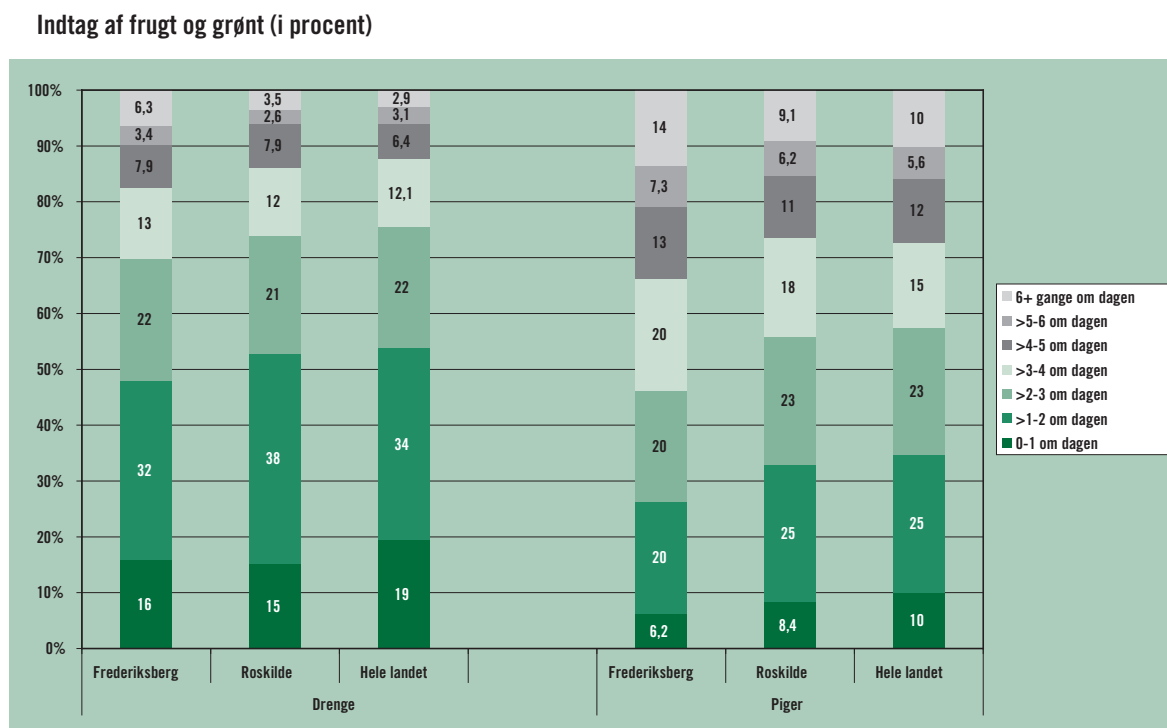

Fig 7.7

Alkoholforbrug den seneste uge (i procent)

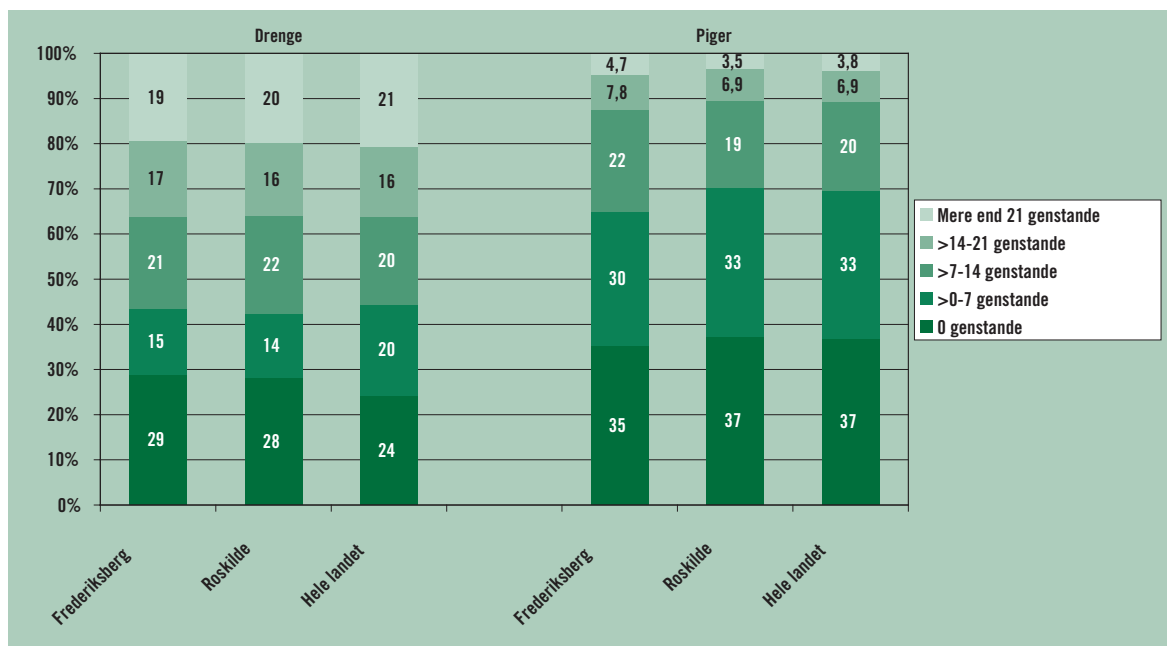
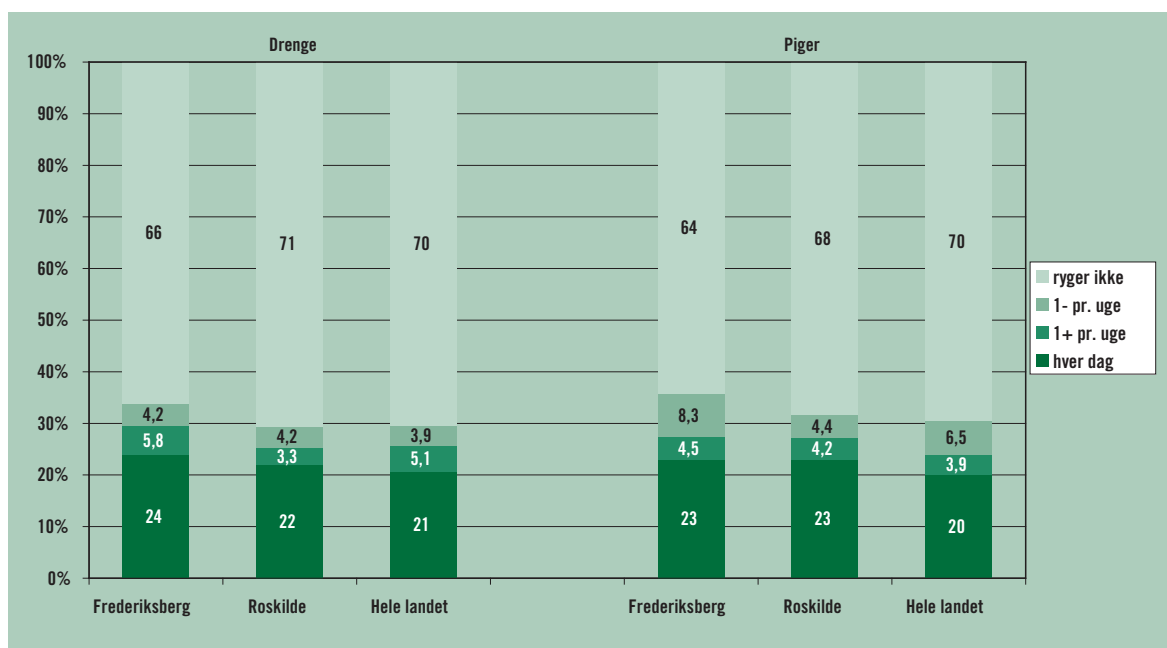

Fig 7.8

Nuværende rygevaner (i procent)

Også blandt pigerne er der flest rygere i Frederiksberg Kommune. Dernæst følger Roskilde Amt, og endelig er der færrest rygere på landsplan.

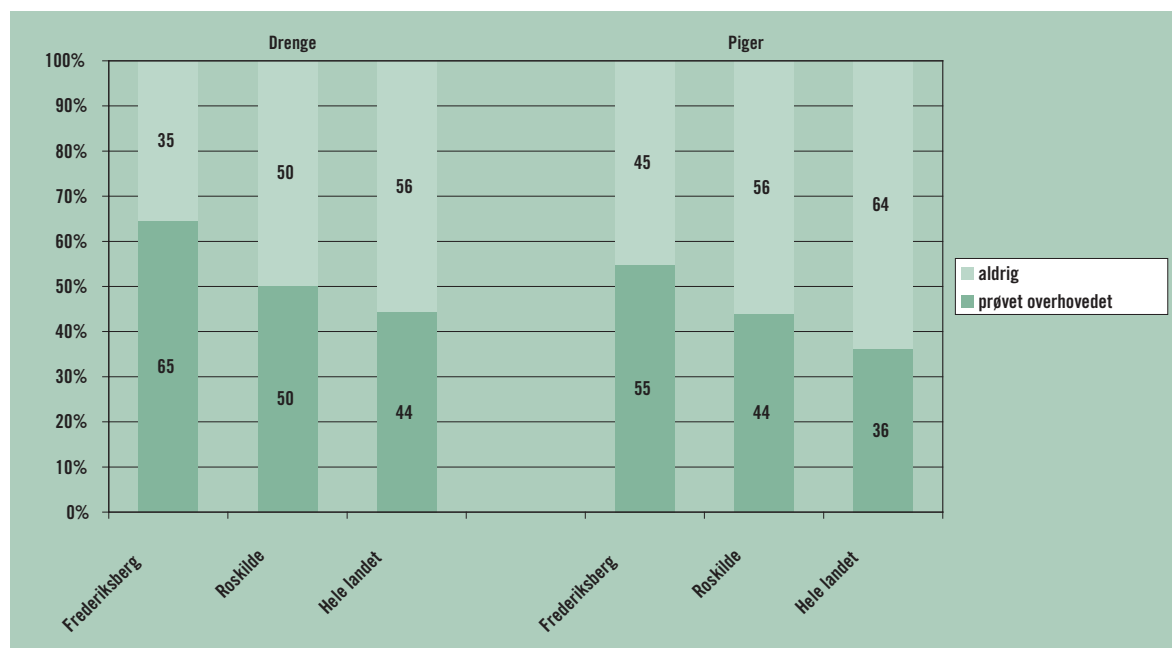
Stoffer

Figur 7.9 viser, hvor stor en andel, der nogensinde har prøvet hash eller andre stoffer. Her ser vi nogle

meget store og signifikante geografiske forskelle. På landsplan har 44% af drengene prøvet hash eller andre stoffer. I Roskilde Amt gælder det for 50%, mens hele 65% af drengene i Frederiksberg Kommune har prøvet hash eller andre stoffer. Det er altså henholdsvis 15 procentpoint og 21 procentpoint mere end i Roskilde Amt og den nationale stikprøve. Blandt pigerne ser vi et lignende mønster

Fig 7.9

Andel, som har prøvet hash eller andre stoffer (i procent)

med 55% i Frederiksberg Kommune, 44% i Roskilde Amt og 36% i den nationale stikprøve, der nogen-
sinde har prøvet hash eller andre stoffer. Man skal
her være opmærksom på, at aldersfordelingen ikke
er den samme på Frederiksberg og i henholdsvis Ro-

skilde og landet som helhed. Det, at mange unge
flytter til hovedstaden i forbindelse med studier, be-
tyder, at der er flere 19-20-årige i Frederiksberg
kommune sammenlignet med hele landet. Det kan
dog ikke forklare hele forskellen i brug af stoffer
mellem Frederiksberg og resten af landet.

Litteratur

Advice. "Unge brug af rusmidler". Kvalitativ undersøgelse udarbejdet for Sundhedsstyrelsen af Kommunikationsfirmaet Advice. København 1999.

Aye T & Levitsky LL. Type 2 diabetes: an epidemic disease in childhood. *Current Opinion in Pediatrics* 2003, 15:411-415.

Cole TJ, Bellizzi MC, Flegal KM, Dietz WH. Establishing a standard definition for child overweight and obesity worldwide: international survey. *BMJ* 2000;320: 1240-1243.

Fagt S, Matthiessen J, Trolle E m.fl. 2. Danskernes kostvaner 2000-2001. Udviklingen i danskernes kost-forbrug, indkøb og vaner. Fødevaredirektoratet. Afdeling for Ernæring, 2002.

Fødevaredirektoratet. Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri. Frugt, grønt og helbred – Opdatering af vidensgrundlaget. Fødevaredirektoratet, 2002.

Groth MV, Ringgaard L, Nielsen GA. Unge livsstil og dagligdag 2001 – geografiske forskelle og ligheder. København: Kræftens Bekæmpelse, Sundhedsstyrelsen, 2003.

Hibell B et al. The 1995 ESPAD report. The European School Survey Project on Alcohol and Other Drugs. Alcohol and Other Drug Use Among Students in 26 European Countries. CAN and Council of Europe/Pompidou Group. Stockholm, 1997.

Hibell B et al. The 1999 ESPAD report. The European School Survey Project on Alcohol and Other Drugs. Alcohol and Other Drug Use Among Students in 30 European Countries. CAN and Council of Europe/Pompidou Group. Stockholm, 2000.

<http://www.dadnet.dk/ufl/0215/VP-html/VP39188.htm>

<http://www.danmarksstatistik.dk>, se: Statistikbanken, Befolkning og valg, folketal, BEF6

http://www.ernæringsrådet.dk/pdf/20335_B_F_2oplag.pdf

<http://www.6omdagen.dk/dokumentation/tranberg>

IARC Handbooks of Cancer Prevention. Vol. 8: Fruit

and Vegetables. IARC Press, 2003.

IARC Monographs (Vol 83) Tobacco Smoke and Involuntary Smoking (June 2002).

Kjøller M, Rasmussen NK. Sundhed og sygelighed i Danmark 2002. København: Statens Institut for Folkesundhed, 2002.

Peetz-Schou M. Levnedsmiddelstyrelsens ernæringsoplysning 1991-1995. Levnedsmiddelstyrelsen, 1996.

PLS Rambøll for Kræftens Bekæmpelse, Sundhedsstyrelsen, Hjerteforeningen og Danmarks Lungeforening. Monitorering af danskernes rygevaner, 2003.

Nielsen G. Gymnasie- & HF-elevs sundhedsvaner og livsstil. København: Dansk Institut for Klinisk Epidemiologi, 1998.

Nielsen G, Ringgaard L, Olsen SF, Broholm K, Sindballe AM. Unge livsstil og dagligdag 2000 – forbrug af tobak, alkohol og stoffer. København: Kræftens Bekæmpelse, Sundhedsstyrelsen, 2002.

Petersen T, Rasmussen S, Madsen M. Danske skolebørns BMI målt i perioden 1986/87-1996/97 sammenlignet med danske målinger fra 1971/72. *Ugeskrift f. Læger*, 2002;43: 5006-5010.

Ringgaard LW, Nielsen, GA. Fysisk aktivitet i dagligdagen blandt 16-20-årige i Danmark. MULD-Tema-rapport om fysisk aktivitet. Kræftens Bekæmpelse, Sundhedsstyrelsen, 2004 (in press).

Sabroe S, Fonager K. Rusmiddelforbruget i folkeskolens afgangsklasse og udviklingen fra 1995-99. Århus: Institut for Epidemiologi og Socialmedicin, Århus Universitet, 2002.

Sund hele livet – de nationale mål og strategier for folkesundheden 2002-10: Regeringen 2002. Indenrigs- og Sundhedsministeriet 2002.

Sundhedsstyrelsen. Fysisk Aktivitet og Sundhed. København, 2001.

Sundhedsstyrelsen. Narkotikasituationen i Danmark. København: Sundhedsstyrelsen, 2002.

Veterinær – og Fødevaredirektoratet. Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri. Frugt og grøntsager. Anbefalinger for indtagelse. København: Veterinær- og Fødevaredirektoratet, 1998.

Villumsen S. Unge og rusmidler – en undersøgelse af de 16-19 åriges rusmiddelerfaringer på ungdomsuddannelser i Århus Amt 2001. Århus Amt. Århus, 2001.

WHO: Preamble to the Constitution of the World Health Organization as adopted by the International

Health Conference, New York, 19-22 June, 1946; entered into force on 7 April 1948.

Årsberetning om Narkotikasituationen i Den Europæiske Union og Norge. Det Europæiske Overvågningscenter for Narkotika og Narkotikamisbrug, 2003 (<http://www.emcdda.int>).

Appendiks

Stikprøven

Der er ved hjælp af CPR-registret udtrukket 3 tilfældige, ikke-vægtede stikprøver blandt unge, der pr. 30/10 2002 var mellem 16 og 20 år. I den nationale stikprøve er der udtrukket 3001 unge, mens der i stikprøverne fra de deltagende amter, Frederiksberg Kommune og Roskilde Amt, er udtrukket henholdsvis 1499 og 1501 unge.

24 af de 6001 udsendte skemaer blev returneret ubesvaret med oplysning fra forældrene om, at den unge ikke kunne besvare spørgeskemaet på grund af f.eks. udlandsophold, stærkt handicap, eller andet.

Herefter varierede svarprocenten mellem 68,5% i den nationale stikprøve, 64,2% i Frederiksberg Kommune og 66,2% i Roskilde Amt. Det gav en samlet svarprocent på 66,9%. Yderligere 94 spørgeskemaer blev returneret på grund af ukendt adresse. Når disse ekskluderes, fås en samlet svarprocent på 67,9%, hvilket ligger lidt under målsætningen om en svarprocent på 70%.

Nedenstående tabeller viser antallet af drenge og piger, der indgår i undersøgelsen fra de tre forskellige stikprøver, og aldersfordelingen blandt disse.

Det fremgår af tabel A.1-A.3, at der i alle tre stikprøver er et større antal piger end drenge, der har svaret på spørgeskemaet. Kønsfordelingen blandt deltagerne i den nationale stikprøve er således 44,7% drenge og 55,3% piger. Fra Frederiksberg Kommune er der 42,2% drenge og 57,8% piger, mens deltagerne fra Roskilde Amt fordeler sig med 43,9% drenge og 56,1% piger.

Aldersfordelingen blandt respondenter i den nationale stikprøve, opdelt på køn.

	Drenge		Piger	
	N	%	N	%
16 år	180	19,7	207	18,4
17 år	190	20,8	246	21,8
18 år	179	19,6	227	20,1
19 år	186	20,4	220	19,5
20 år	178	19,5	228	20,2
I alt	913	100	1128	100

Tabel A.1

Aldersfordelingen blandt respondenter i stikprøven fra Frederiksberg Kommune, opdelt på køn.

	Drenge		Piger	
	N	%	N	%
16 år	81	20,7	103	19,2
17 år	64	16,4	99	18,5
18 år	70	17,9	90	16,8
19 år	82	21	114	21,3
20 år	94	24	130	24,3
I alt	391	100	536	100

Tabel A.2

Tabel A.3

Aldersfordelingen blandt respondenter i stikprøven fra Roskilde Amt, opdelt på køn.

	Drenge		Piger	
	N	%	N	%
16 år	82	18,9	97	17,5
17 år	97	22,4	113	20,4
18 år	94	21,7	119	21,5
19 år	75	17,3	106	19,1
20 år	86	19,8	119	21,5
I alt	434	100	554	100

I denne aldersgruppe er der på landsplan i Danmark som helhed 51% drenge og 49% piger (jævnfør www.danmarksstatistik.dk), og der har således været et betydeligt større frafald blandt drenge end blandt piger.

Det fremgår endvidere af tabel A.1-A.3, at der er næsten lige mange deltagere fra hver af de 5 aldersgrupper (ca. 20%) i den nationale stikprøve og i Roskilde Amt, mens der i stikprøven fra Frederiksberg Kommune er en større andel af deltagerne (ca. 24%) på 20 år, og en lavere andel (16-19%) på 17-18 år.

Der er ikke i denne undersøgelse udført en egentlig frafaldsanalyse. For en analyse af frafaldet blandt piger og drenge i forskellige alders- og uddannelsesgrupper i forbindelse med MULD 2000-spørgeskemaet, se MULD-rapport 2000 (Nielsen GA et al., 2002, side 57).

MULD-spørgeskema 2002

Først nogle spørgsmål om dig selv og din familie

1. **Køn** ☐ Pige ☐ Dreng
2. **Alder** ☐ 16 år ☐ 17 år ☐ 18 år ☐ 19 år ☐ 20 år
3. **Hvilken religiøs baggrund har du?**
☐ Protestantisk (Den Danske Folkekirke) ☐ Jødisk ☐ Ikke troende
☐ Katolsk ☐ Buddhistisk ☐ Ved ikke
☐ Islamisk ☐ Anden, hvilken _____
- ➡ Hvis du **ikke** går i skole eller er under uddannelse, gå til spørgsmål 5
4. **Hvis du går i skole eller er under uddannelse, hvilken skole eller uddannelse går du så på?**
Grundskole (9.-10. klasse)
☐ Alm. folkeskole ☐ Privat skole ☐ Efterskole
Gymnasial uddannelse
☐ Alm. gymnasium ☐ Hf ☐ Handelsgymnasium (Htx) ☐ Teknisk gymnasium (Htx)
Erhvervsuddannelse
☐ Grundforløb, - skriv hvilket: _____
(f.eks. teknologi og kommunikation, fra jord til bord eller HG)
☐ Lærling/i skolepraktik, - skriv faget: _____
(f.eks. elektriker, murer, datamekaniker, salgssassistent eller dekoratør)
☐ Landbrugsuddannelse
Social- og sundhedsskole
☐ Social- og sundhedsuddannelserne
Videregående uddannelse
☐ Kort videregående uddannelse, under 3 år
(f.eks. laborant, markedsføringsøkonom, installatør eller produktionsteknolog)
☐ Mellemlang videregående uddannelse, 3-4 år
(f.eks. sygeplejerske, diplomingeniør, folkeskolelærer, socialrådgiver eller pædagog)
☐ Lang videregående uddannelse, over 4 år
(f.eks. læge, gymnasielærer, civilingeniør eller biolog)
☐ Andet: _____
- ➡ Gå til spørgsmål 6
5. **Hvis du ikke går i skole eller er i gang med en uddannelse, hvad laver du så?**
(gælder **ikke** fritidsarbejde)
☐ Erhvervsarbejde ☐ Soldat, Værnepligtig/på kontrakt
☐ Arbejdsled/under aktivering ☐ Under revalidering eller lignende
☐ Langtidssyggemeldt ☐ Andet, f.eks. sabbatar

Krop og helbred

11. **Hvad er din højde uden sko?** Angiv i centimeter:
12. **Hvad vejer du?** Angiv i kg:
- 12a. **Er du tilfreds med, hvad du vejer?**
☐ Ja → gå til spørgsmål 13 ☐ Nej ☐ Ved ikke
- 12b. **Vil du gerne veje mindre eller mere?**
 kg mindre kg mere ☐ Ved ikke
13. **Hvordan vil du vurdere dit nuværende helbred?**
☐ Virkelig godt ☐ Godt ☐ Nogenlunde ☐ Dårligt ☐ Meget dårligt
14. **Hvordan vil du vurdere din fysiske form?**
☐ Virkelig god ☐ God ☐ Nogenlunde ☐ Dårlig ☐ Meget dårlig

Daglige aktiviteter

15. **Hvor lang tid på en normal uge bruger du på....?**
(Besvar hver linje. Svar 0 timer, hvis du normalt **aldrig** bruger tid på den givne aktivitet)
- at surfe/ "chate" /spille på computeren, playstation el. lignende. timer per uge
- at se tv eller video..... timer per uge
- at sidde og snakke, - f.eks. derhjemme, hos venner/veninder eller lignende (medregn **også** den tid du bruger telefonen)..... timer per uge
- ➡ Hvis du **ikke** har arbejde eller fritidsarbejde, gå til spørgsmål 17
16. **Hvor lang tid bruger du normalt per uge på følgende arbejde?**
(Besvar hver linje. Svar 0 timer, hvis du normalt **aldrig** bruger tid på det givne arbejde)
- Meget anstrengende fysisk aktivitet som f.eks. tunge løft, bære tunge ting, bygge eller gravearbejde..... timer per uge
- Jævn fysisk aktivitet som at løfte eller bære lette ting..... timer per uge
- Stillesiddende arbejde f.eks. ved arbejdsbord eller computer..... timer per uge
- 16a. **Hvor mange timer arbejder du i alt i gennemsnit per uge?**..... timer per uge

6. **Hvad er den højeste uddannelse, du har afsluttet?**

(Hvis du f.eks. er kommet fra 10. klasse til HG, vil du typisk have afsluttet "alm. folkeskole")

- Grundskole (9.-10. klasse)
☐ Alm. folkeskole ☐ Privatskole ☐ Efterskole ☐ Social- og Sundhedsuddannelserne
- Gymnasial uddannelse
☐ Alm. gymnasium ☐ Handelsgymnasium (Htx) ☐ Videregående uddannelse
☐ Hf ☐ Teknisk gymnasium (Htx) ☐ Kort videregående uddannelse, under 3 år, f.eks. laborant
- Erhvervsuddannelse
Skriv hvilken _____ ☐ Andet: _____
(f.eks. elektriker, murer, salgssassistent, landmand)

7. **Hvem bor du sammen med?**

(gør gerne flere krydser)

- ☐ Mor ☐ Stedfar ☐ Andre, f.eks. i kollektiv, på kollegium/skolehjem
☐ Stedmor ☐ Søskende ☐ Venner
☐ Far ☐ Kærester/kægtfælle ☐ Ingen, jeg bor alene

8. **Er dine forældre skilt/separeret/flyttet fra hinanden?** Ja ☐ Nej ☐9. **Hvad laver dine forældre?**

(Skriv venligst så præcis du kan, f.eks. ekspedient, lastbilchauffør, elektriker. Du kan også skrive arbejdsled, pensionist eller har ingen mor)

Mor: _____ Stedmor: _____
Far: _____ Stedfar: _____

10. **Hvad er din mors og fars højeste uddannelse?**

(Hvis du har mest kontakt med din stedmor/stedfar, angives hendes/hans uddannelse - kun ét kryds i hver kolonne)

- Mor** **Far**
- ☐ ☐ 7 år eller færre års skolegang
☐ ☐ 8-10 års skolegang
☐ ☐ Specialarbejder (f.eks. rengøringsass., chauffør, postarbejder, dagplejemor)
☐ ☐ Lærlingeuddannelse eller anden faglig uddannelse (f.eks. tømreruddannelse, social- og sundhedsudd., landbrugsudd.)
☐ ☐ Gymnasial uddannelse (gymnasium, hf, hh)
☐ ☐ Kort videregående uddannelse, under 3 år (f.eks. laborant, markedsøkonom, elinstallatør eller maskintekniker)
☐ ☐ Mellemlang videregående uddannelse, 3-4 år (f.eks. sygeplejerske, folkeskolelærer, socialrådgiver eller pædagog)
☐ ☐ Lang videregående uddannelse, over 4 år (f.eks. læge, gymnasielærer, civilingeniør eller biolog)
☐ ☐ Ved ikke
☐ ☐ Andet: _____

Fritidsaktiviteter

17. **Hvor lang tid bruger du normalt per uge på fysisk aktivitet i fritiden, - alt fra dans og skateboard til idræt i en klub og konkurrencesport?** (medregn **ikke** din fysiske aktivitet på arbejde, ved transport og idræt i skolen) timer per uge
- ☐ Bruger normalt **aldrig** tid på fysisk aktivitet i fritiden → gå til spørgsmål 18
- 17a. **Hvordan opfatter du den fysiske aktivitet, du normalt laver i fritiden?**
☐ Anstrengende fysisk aktivitet, som får dig til at blive meget forpustet eller svedig
☐ Jævn fysisk aktivitet, som får dig til at blive lettere forpustet eller en smule svedig
☐ Let fysisk aktivitet, som ikke får dig til at blive specielt forpustet eller svedig

Transport

18. **Hvor mange dage på en normal uge transporterer du dig selv til skole/arbejde på f.eks. cykel, rulleskøjter, skateboard eller til fods?**
☐ aldrig eller mindre end én gang om ugen → gå til spørgsmål 19
☐ 1 dag ☐ 2 dage ☐ 3 dage ☐ 4 dage ☐ 5-7 dage
- Når du går, cykler eller ruller til skole/arbejde, hvor lang tid tager det dig så **hver vej**? minutter

18a. **Hvordan opfatter du normalt din gå-, cykel- eller rulleur til skole/arbejde?**

- ☐ Anstrengende fysisk aktivitet, som får dig til at blive meget forpustet eller svedig
☐ Jævn fysisk aktivitet, som får dig til at blive lettere forpustet eller en smule svedig
☐ Let fysisk aktivitet, som ikke får dig til at blive specielt forpustet eller svedig

Skole og uddannelse

19. **Hvis **ikke** du går i skole eller er i gang med anden uddannelse, gå til spørgsmål 20**
- Hvor mange idrætstimer har du normalt per uge i skolen eller på anden uddannelse?** timer per uge
- 19a. **Hvordan opfatter du normalt idrætstimerne?**
☐ Anstrengende fysisk aktivitet, som får dig til at blive meget forpustet eller svedig
☐ Jævn fysisk aktivitet, som får dig til at blive lettere forpustet eller en smule svedig
☐ Let fysisk aktivitet, som ikke får dig til at blive specielt forpustet eller svedig

20. Hvis vi ser på det sidste halve år, hvad ville du så sige passer bedst som beskrivelse af dine fysiske aktiviteter i fritiden?

- ☐ Jeg træner hårdt og dyrker konkurrencesidræt regelmæssigt og flere gange om ugen (f.eks. konkurrencesvømmer, håndbold/fodbold på konkurrenceplan)
- ☐ Jeg dyrker motionsidræt eller har tungt arbejde mindst 4 timer per uge (f.eks. motionsløb, styrketræning, aerobic 1-2 gange ugentligt, tungt bygge- eller gravearbejde)
- ☐ Jeg spadserer, cykler eller har anden lettere motion mindst 4 timer per uge (transport til og fra arbejde)
- ☐ Jeg bruger tiden på at læse, se fjernsyn, spille computer eller anden stillesiddende beskæftigelse

21. Hvad er de væsentligste grunde til, at du dyrker idræt?

(Sæt max. tre krydser)

- ☐ Kammeratskabet ☐ Konkurrencen ☐ For at tabe mig
- ☐ At stressning ☐ For at blive professionel ☐ Det styrker selvtilliden
- ☐ Det er dejligt ☐ Det er "in" ☐ Andet
- ☐ Det er sundt

22. Hvis dine venner kaldte dig for noget af følgende, hvor enig ville du så være?

(Ét kryds i hver linje)

	Helt enig	Delvis enig	Hverken enig eller uenig	Delvis uenig	Helt uenig
Sporty type	☐	☐	☐	☐	☐
Poppige/ popdreng	☐	☐	☐	☐	☐
Hip hopper/skater	☐	☐	☐	☐	☐
Bodybuilder	☐	☐	☐	☐	☐
Stille dreng/pige	☐	☐	☐	☐	☐
Techno freak	☐	☐	☐	☐	☐
Computernerd	☐	☐	☐	☐	☐
Religiøs	☐	☐	☐	☐	☐
Hippie	☐	☐	☐	☐	☐

Dine kostvaner

23. Hvor tit plejer du at spise eller drikke følgende?

(Sæt ét kryds i hver linje)

Spiser du f.eks. 3 skiver brød hver dag til frokost, så får du brød 1 gang om dagen.

	Aldrig eller mindre end 1 gang om ugen	1 gang om ugen	2-4 gange om ugen	5-6 gange om ugen	1 gang om dagen	2 gange om dagen	3 eller flere gange om dagen
rugbrød	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
pommes frites/chips	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
mælk/mælkeprodukter	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
cola/sodavand	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
slik/chokolade	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
fast food, f.eks. pizza/ burger	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
kartofler	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
kogte/dampede/stegte grønsager	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
salat/fråkost	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
rå grønsager som snack	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
frugt	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
juice (ikke saftvand)	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

24. Hvor meget frugt og grønt tror du, man bør spise hver dag?

(Svar enten i gram eller i stk.)

 gram per dag **eller** stk. per dag

25. Hvor meget frugt og grønt tror du selv, du spiser i gennemsnit per dag?

(Svar enten i gram eller i stk.)

 gram per dag **eller** stk. per dag

26. Hvor ofte smører du margarine, smør eller andet fedtstof på det brød, du spiser?

(Ét kryds i hver linje)

	Altid	For det meste	Ca. halvdelen af gangene	En gang imellem	Aldrig	Spiser ikke rugbrød/franskbrød/grovbrød
Rugbrød	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Franskbrød/grovbrød	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Rygning

27. Ryger du?

- ☐ Ja, hver dag → gå til spørgsmål 29
- ☐ Ja, mindst én gang om ugen → gå til spørgsmål 30
- ☐ Ja, men sjældnere end hver uge → gå til spørgsmål 31
- ☐ Nej, jeg ryger ikke

28. Har du røget tidligere?

- ☐ Ja, men jeg holdt op for mindre end 12 måneder siden
- ☐ Ja, men jeg holdt op for mere end 12 måneder siden
- ☐ Ja, men jeg har bare røget nogle få gange
- ☐ Nej, jeg har aldrig røget → gå til spørgsmål 35

➡ Hvis du aldrig har røget, går du direkte til spørgsmål 35
Ellers går du til næste spørgsmål

29. Hvor mange cigaretter ryger/røg du dagligt?

- ☐ Ryger/røg ikke cigaretter hver dag ☐ 15-19 cigaretter
- ☐ 1-4 cigaretter ☐ 20-24 cigaretter
- ☐ 5-9 cigaretter ☐ 25-29 cigaretter
- ☐ 10-14 cigaretter ☐ 30 cigaretter eller derover

30. Hvor gammel var du, da du begyndte at ryge mindst en gang om ugen?

 år

- ☐ Har aldrig røget mindst en gang om ugen
- ☐ Husker ikke

31. Har du inden for det seneste år forsøgt at holde op med at ryge eller at nedsætte dit tobaksforbrug?

(gemt flere krydser)

- ☐ Ja, jeg har forsøgt at holde op
- ☐ Ja, jeg har forsøgt at nedsætte tobaksforbruget
- ☐ Jeg er holdt op med at ryge
- ☐ Nej

➡ Hvis du er holdt op med at ryge, går du til spørgsmål 35.
Hvis du stadig ryger, går du til næste spørgsmål.

32. Hvor enig er du i følgende udsagn om dig selv?

(Ét kryds i hver linje)

	Helt enig	Delvis enig	Hverken enig eller uenig	Delvis uenig	Helt uenig
a. Jeg kan sagtens sige nej, hvis nogen tilbyder mig en cigaret til daglig	☐	☐	☐	☐	☐
b. Jeg kan sagtens sige nej, hvis nogen tilbyder mig en cigaret til fester	☐	☐	☐	☐	☐
c. Jeg er afhængig af nikotin	☐	☐	☐	☐	☐
d. Jeg ville når som helst kunne holde op med at ryge	☐	☐	☐	☐	☐
e. Jeg ved, at jeg kan holde op, hvis jeg satser hårdt	☐	☐	☐	☐	☐
f. Jeg har brug for mine venners hjælp, hvis jeg skal holde op	☐	☐	☐	☐	☐
g. Jeg kan få opbakning fra min omgangskreds til rygestop. F.eks. ved at de ikke frister	☐	☐	☐	☐	☐
h. Rygning udgør en stor trussel for mit helbred	☐	☐	☐	☐	☐

33. Vil du gerne holde op med at ryge?

- ☐ Ja
- ☐ Nej
- ☐ Ved ikke

34. Har du konkrete planer om at holde op med at ryge?

- ☐ Ja, inden for den kommende måned
- ☐ Ja, om 1-6 måneder
- ☐ Ja, længere ude i fremtiden
- ☐ Nej, har ikke planer om at holde op med at ryge
- ☐ Ved ikke

➡ De næste spørgsmål besvares af alle.

35. Synes du, at der burde tilbydes rygestop-kurser på følgende steder?

(Ét kryds i hver linje)

	Ja	Nej	Ved ikke
a. Arbejdspladser	☐	☐	☐
b. Uddannelsesinstitutioner	☐	☐	☐

36. Ryger din.....?

(Et kryds i hver linie. Hvis du ikke har følgende familiemedlemmer, sætter du kryds i "Har ikke")

	Ja	Nej	Har ikke
a. Mor	☐	☐	☐
b. Stedmor	☐	☐	☐
c. Far	☐	☐	☐
d. Stedfar	☐	☐	☐
e. Mindst en af dine søskende	☐	☐	☐
f. Kæreste/samlever/ægtefælle	☐	☐	☐
g. Bedste ven eller veninde	☐	☐	☐

37. Blandt dine venner er der da:

- ☐ Flest der ryger
☐ Næsten lige mange, der ryger og ikke ryger
☐ Flest der ikke ryger
☐ Ingen der ryger
☐ Ved ikke

38. Synes du, at rygning på følgende steder skal være:

(Et kryds i hver linie)

	Tilladt overalt	Begrænset til enkelte områder	Helt forbudt
a. Folkeskoler	☐	☐	☐
b. Efterskoler	☐	☐	☐
c. Handelsskoler, gymnasier, tekniske skoler	☐	☐	☐
d. Arbejdspladser	☐	☐	☐
e. På hospitaler	☐	☐	☐
f. I tog	☐	☐	☐
g. På cafeer	☐	☐	☐
h. På restauranter	☐	☐	☐
i. I butikcentre	☐	☐	☐
j. I idrætsskubber/sportshaller	☐	☐	☐
k. I børnehaver/vuggestuer	☐	☐	☐
l. På net-cafeer	☐	☐	☐

Først nogle spørgsmål om dig selv og din familie

1. Køn ☐ Pige ☐ Dreng 2. Alder ☐ 16 år ☐ 17 år ☐ 18 år ☐ 19 år ☐ 20 år

3. Hvilken religiøs baggrund har du?

- ☐ Protestantisk (Den Danske Folkekirke) ☐ Jødisk ☐ Ikke troende
☐ Katolsk ☐ Buddhistisk ☐ Ved ikke
☐ Islamisk ☐ Anden, hvilken _____

➡ Hvis du ikke går i skole eller er under uddannelse, gå til spørgsmål 5

4. Hvis du går i skole eller er under uddannelse, hvilken skole eller uddannelse går du så på?

Grundskole (9.-10. klasse)

- ☐ Alm. folkeskole ☐ Privat skole ☐ Efterskole

Gymnasial uddannelse

- ☐ Alm. gymnasium ☐ Hf ☐ Handelsgymnasium (Htx) ☐ Teknisk gymnasium (Htx)

Erhvervsuddannelse

- ☐ Grundforløb, - skriv hvilket: _____
(f.eks. teknologi og kommunikation, fra jord til bord eller HG)

- ☐ Lærling/i skolepraktik, - skriv faget: _____
(f.eks. elektriker, murer, datamekaniker, salgssassistent eller dekoratør)

☐ Landbrugsuddannelse

Social- og sundhedsskolerne

- ☐ Social- og sundhedsuddannelsese

Videregående uddannelse

- ☐ Kort videregående uddannelse, under 3 år
(f.eks. laborant, markedsføringsøkonom, installatør eller produktionsteknolog)

- ☐ Mellemlang videregående uddannelse, 3-4 år
(f.eks. sygeplejerske, diplomingeniør, folkeskolelærer, socialrådgiver eller pædagog)

- ☐ Lang videregående uddannelse, over 4 år
(f.eks. læge, gymnasiallærer, civilingeniør eller biolog)

- ☐ Andet: _____

➡ Gå til spørgsmål 6

5. Hvis du ikke går i skole eller er i gang med en uddannelse, hvad laver du så?

(gælder ikke fritidsarbejde)

- ☐ Erhvervsarbejde ☐ Soldat. Værnepligtig/på kontrakt
☐ Arbejdsløs/under aktivering ☐ Under revalidering eller lignende
☐ Langtidssyggemeldt ☐ Andet, f.eks. sabbatår

Alkohol

42. Hvor mange genstande drak du på hver af dagene i sidste uge?

(Skriv 0 hvis du ikke drak øl/vin/spiritus den pågældende dag)

- Mandag genstande
Tirsdag genstande
Onsdag genstande
Torsdag genstande
Fredag genstande
Lørdag genstande
Søndag genstande

Med "alkohol" menes alt, der indeholder alkohol, - såsom øl, vin, spiritus mv.

- 1 alm. øl = 1 genstand
1 stærk øl = 1,5 genstand
1 glas vin = 1 genstand
1 flaske vin = 6 genstande
4 cl spiritus = 1 genstand
1 sodavandsprodukt med alkohol (f.eks. Barcardi Breezer, Smirnoff Ice) = 1,5 genstand

- ☐ Drikker slet ikke alkohol → gå til spørgsmål 60

- ☐ Drikker alkohol, men drak ikke i sidste uge

43. Hvor mange genstande drikker du sædvanligvis på én uge?

 genstande per uge

44. Hvor gammel var du, da du drak en hel øl, et glas vin eller spiritus første gang?

 år

45. Hvor gammel var du, da du var fuld første gang?

 år

46. Hvad er din holdning til dit eget alkoholforbrug?

- ☐ Det vil være OK, hvis jeg drak mere
☐ Jeg drikker i tilpas mængde
☐ Jeg drikker lidt for meget
☐ Jeg drikker alt for meget

47. Har du forsøgt at holde igen med alkohol?

- ☐ Ja, jeg har forsøgt at drikke mindre til fester
☐ Ja, jeg har forsøgt at undlade at drikke på hverdage
☐ Nej
☐ Ved ikke

48. Kunne du bruge hjælp fra andre til at drikke mindre alkohol?

- ☐ Ja, fra kammerater
☐ Ja, fra forældre
☐ Ja, fra professionelle
☐ Nej
☐ Ved ikke

49. Tænk tilbage på de sidste 30 dage. Ved hvor mange lejligheder (fester, sammenkomster eller lignende) har du drukket?

0 gange 1-2 gange 3-5 gange 6-9 gange 10+ gange

De sidste 30 dage ☐ ☐ ☐ ☐ ☐

50. Tænk tilbage på de sidste 30 dage. Ved hvor mange lejligheder (fester, sammenkomster eller lignende) har du:

(Et kryds i hver linje)

0 gange 1-2 gange 3-5 gange 6-9 gange 10+ gange

a. Drukke alm. øl?	☐	☐	☐	☐	☐
b. Drukke stærk øl?	☐	☐	☐	☐	☐
c. Drukke vin?	☐	☐	☐	☐	☐
d. Drukke sodavandsprodukter med alkohol (f.eks. Barcardi Breezer, Smirnoff Ice)?	☐	☐	☐	☐	☐
e. Drukke spiritus (f.eks. rom, gin, tequila)?	☐	☐	☐	☐	☐
f. Drukke mere end 5 genstande?	☐	☐	☐	☐	☐
g. Været fuld?	☐	☐	☐	☐	☐

51. Tænk på sidste gang du drak alkohol. Hvor foregik det henne?
(Sæt evt. flere krydser, hvis du drak flere steder den pågældende dag)

☐ Hjemme
☐ Hos andre (venner, familie)
☐ "I byen" (bar, restaurant osv.)
☐ På skolen/arbejdspladsen
☐ I sportsklub/idrætshal/stadion
☐ Andre steder, hvor: _____

52. Hvor meget vurderer du, at din nærmeste ven/veninde drikker på en typisk weekend?

genstande
☐ Ved ikke

53. Føler du, at dine kammeraters drikkevaner får dig til at drikke mere, end du har lyst til?

☐ Ja ☐ Nej ☐ Ved ikke

54. Hvor meget drak du, sidst du var fuld?

alm. øl
 stærk øl
 glas vin/champagne mm.
 glas spiritus (ca. 4 cl)
☐ Kan ikke huske det

55. Synes dine forældre, at du drikker for meget alkohol?

☐ Ja ☐ Nej ☐ Ved ikke

56. Drikker dine forældre alkohol på hverdage?

☐ Dagligt
☐ Næsten dagligt
☐ Enkelte dage
☐ Aldrig

57. Drikker dine forældre alkohol i weekenden?

☐ Hver weekend
☐ Næsten hver weekend
☐ Enkelte weekender
☐ Aldrig

58. Har du nogensinde været fuld i selskab med dine forældre?

☐ Ja
☐ Nej
☐ Ved ikke

59. Har du nogensinde haft et eller flere af følgende problemer, fordi du har drukket alkohol?
(Et kryds i hver linje)

	Aldrig	1 gang	2 gange	3 el. flere gange
a. Skænderier	☐	☐	☐	☐
b. Slagsmål	☐	☐	☐	☐
c. Involveret i ulykke/uheld	☐	☐	☐	☐
d. Mistet penge eller andre ting af værdi for dig	☐	☐	☐	☐
e. Fået ødelagt ting eller tøj	☐	☐	☐	☐
f. Problemer med dine forældre	☐	☐	☐	☐
g. Problemer med dine venner	☐	☐	☐	☐
h. Problemer i forhold til dine lærere	☐	☐	☐	☐
i. Nedsat din præstation i skolen eller på fritidsarbejdet	☐	☐	☐	☐
j. Har haft samleje, selv om du ikke ønskede det	☐	☐	☐	☐
k. Kørt motorcykel/bil under påvirkning af alkohol	☐	☐	☐	☐
l. Været udsat for røveri eller tyveri	☐	☐	☐	☐
m. Problemer med politiet	☐	☐	☐	☐
n. Været på hospitalet eller skadestue	☐	☐	☐	☐
o. Taget euforiserende stoffer du ikke ville have taget, hvis du var ædru – hash, ecstasy, heroin el. lign.	☐	☐	☐	☐

60. Har du undladt at deltage i en fest - eller er du gået tra en fest - fordi der skele noget, du ikke ville være en del af?
(sæt gerne flere krydser)

☐ Ja, der blev drukket for meget
☐ Ja, der blev taget stoffer
☐ Ja, skænderier
☐ Ja, slårkampe
☐ Ja, andet
☐ Nej

61. Synes du, at der skal være en alkoholpolitik på din skole/arbejdsplads?

☐ Ja ☐ Nej ☐ Ved ikke

Stoffer

62. Har du nogensinde prøvet et eller flere af følgende stoffer?
(Et kryds i hver linje)

	Ja, inden for den seneste måned	Ja, inden for det seneste år (men ikke inden for den seneste måned)	Ja, tidligere (men ikke inden for det seneste år)	Nej, har aldrig prøvet stoffet
a. Hash (pot, marihuana)	☐	☐	☐	☐
b. Amfetamin	☐	☐	☐	☐
c. Ecstasy	☐	☐	☐	☐
d. Kokain	☐	☐	☐	☐
e. LSD	☐	☐	☐	☐
f. Heroin	☐	☐	☐	☐
g. Rygeheroin	☐	☐	☐	☐
h. Psilocybin-svampe (euforiserende svampe)	☐	☐	☐	☐
i. Snifning af opløsningsmidler eller lightergas	☐	☐	☐	☐
j. Andre stoffer	☐	☐	☐	☐
- hvilke: _____				

➡ Hvis du aldrig har prøvet nogen af ovenstående stoffer, gå til spørgsmål 66

63. Hvis du har røget hash (pot, marihuana) inden for den seneste måned, hvor mange dage har du så røget det?

☐ dagligt eller næsten dagligt
☐ flere gange om ugen
☐ mindst én gang om ugen
☐ sjældnere end én gang om ugen

64. Hvis du har prøvet at ryge hash, hvor gammel var du, da du prøvede det første gang?

år

65. Hvis du har prøvet andre stoffer end hash, f.eks. amfetamin, ecstasy eller kokain, hvor gammel var du, da du prøvede det første gang?

år

66. Er der nogen i din omgangskreds, der har prøvet at ryge hash?

☐ Nej
☐ En
☐ 2-4
☐ 5 eller flere
☐ Ved ikke

67. Er der nogen i din omgangskreds, der har prøvet et eller flere af andre stoffer end hash, såsom amfetamin, ecstasy, kokain etc.?

☐ Nej
☐ En
☐ 2-4
☐ 5 eller flere
☐ Ved ikke

68. Er der nogen i din nærmeste familie, der har prøvet at ryge hash?

☐ Nej
☐ En
☐ 2-4
☐ 5 eller flere
☐ Ved ikke

69. Er der nogen i din nærmeste familie, der har prøvet et eller flere af andre stoffer end hash, såsom amfetamin, ecstasy, kokain etc.?

☐ Nej
☐ En
☐ 2-4
☐ 5 eller flere
☐ Ved ikke

Livsstil

70. Sammenlignet med gennemsnittet af unge, hvor sandsynligt er det da, at hver af de følgende grupper af unge er rygere?

	meget sandsynligt	sandsynligt	hverken mere eller mindre sandsynligt	usandsynligt	meget usandsynligt	ved ikke
De sporty	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Popdreng/poppiger	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Hiphoppere/ Skatere	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Bodybuildere	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Stille drenge/piger	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Technoer	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Computernørder	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Religiøse	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Hippier	☐	☐	☐	☐	☐	☐

71. Sammenlignet med gennemsnittet af unge, hvor sandsynligt er det da, at hver af de følgende grupper af unge ryger hash?
(Et kryds i hver linje)

	meget sandsynligt	sandsynligt	hverken mere eller mindre sandsynligt	usandsynligt	meget usandsynligt	ved ikke
De sporty	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Popdreng/poppiger	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Hiphoppere/ Skatere	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Bodybuildere	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Stille drenge/piger	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Technoer	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Computernørder	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Religiøse	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Hippier	☐	☐	☐	☐	☐	☐

72. Sammenlignet med gennemsnittet af unge, hvor sandsynligt er det da, at hver af de følgende grupper af unge tager andre stoffer end hash, såsom amfetamin, ecstasy, kokain etc.?
(Et kryds i hver linje)

	meget sandsynligt	sandsynligt	hverken mere eller mindre sandsynligt	usandsynligt	meget usandsynligt	ved ikke
De sporty	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Popdreng/poppiger	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Hiphoppere/ Skatere	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Bodybuildere	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Stille drenge/piger	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Technoer	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Computernørder	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Religiøse	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Hippier	☐	☐	☐	☐	☐	☐

73. Angiv hvor enig du er i følgende udsagn

	Helt enig	Delvis enig	Hverken enig eller uenig	Delvis uenig	Helt uenig
Rygnig er en vigtig del af, hvem jeg er	☐	☐	☐	☐	☐
Et højt alkoholforbrug er en vigtig del af, hvem jeg er	☐	☐	☐	☐	☐
Hash rygning er en vigtig del af, hvem jeg er	☐	☐	☐	☐	☐
Motion og idræt er en vigtig del af, hvem jeg er	☐	☐	☐	☐	☐
Sund kost er en vigtig del af, hvem jeg er	☐	☐	☐	☐	☐

Spørgsmål om din trivsel

74. Synes du, at din dagligdag er personlig tilfredsstillende?

- ☐ Alltid
☐ Som regel
☐ Sjældent
☐ Aldrig

75. Føler du, at du for øjeblikket har personlige problemer, der gør det vanskeligt for dig at klare daglige gøremål?

- ☐ Ja, meget
☐ Ja, i nogen grad
☐ Slet ikke

75a. Hvis ja, skyldes de:

(gerne flere krydser)

- ☐ Skolen
☐ Familien
☐ Venneme/mangel på venner
☐ Kæresten/kærestesorgen
☐ Økonomien
☐ Større omvæltninger i livet som dødsfald, alvorlig sygdom, opløsning af parforhold mv.
☐ Andet: _____

76. Taler du i almindelighed med nogen om problemer?

(kun ét kryds)

- ☐ Ja, jeg taler med nogen
☐ Nej, jeg klarer det selv
☐ Nej, jeg har ikke nogen at tale med

76a. Hvis ja, hvem taler du så mest med?

- ☐ Venner
☐ Kæresten
☐ Lærere
☐ Psykolog
☐ Studievejleder/kontaktlærer
☐ Løgen
☐ Forældre
☐ Anden familie
☐ Andre

77. Hvor mange nære venner har du?

(kun ét kryds)

- ☐ Har ingen nære venner
☐ En
☐ To
☐ Tre eller flere

77a. Har du en kæreste/mand/hustru?

- ☐ Ja
☐ Nej

77b. Har du børn?

- ☐ Ja, et barn
☐ Ja, to eller flere børn
☐ Nej

78. Hvor ofte i hverdagen føler du dig ensom?

- ☐ Meget ofte
☐ Ofte
☐ Sjældent
☐ Aldrig

79. Er det nemt eller svært for dig at få nye venner?

- ☐ Meget nemt
☐ Nemt
☐ Svært
☐ Meget svært

80. Hvor tit er du sammen med dine venner i fritiden eller skoletid/arbejdstid?

- ☐ 4-5 dage om ugen
☐ 2-3 dage om ugen
☐ 1 dag om ugen eller sjældnere
☐ Har ingen venner for tiden

⇒ Hvis ikke du går i skole eller er under anden uddannelse, gå til spørgsmål 83

81. Hvis du går i skole eller er under uddannelse, hvad synes du så for tiden om det?

- ☐ Kan meget godt lide det
☐ Synes det er nogenlunde
☐ Bryder mig ikke om det
☐ Kan slet ikke lide det

82. Hvis du går i skole eller er under uddannelse, hvordan føler du, at du klarer dig?

- ☐ Virkelig godt
☐ Godt
☐ Hverken godt eller dårligt
☐ Dårligt
☐ Virkelig dårligt

⇒ Gå til spørgsmål 85

83. Hvis du er i arbejde (gælder ikke fritidsjob) eller står i lære, hvad synes du så om din arbejdsplads for tiden?

- ☐ Virkelig godt
☐ Godt
☐ Hverken godt eller dårligt
☐ Dårligt
☐ Virkelig dårligt

84. Hvis du er i arbejde (gælder ikke fritidsjob) eller står i lære, hvordan føler du så, at du klarer dig på din arbejdsplads?

- ☐ Virkelig godt
☐ Godt
☐ Hverken godt eller dårligt
☐ Dårligt
☐ Virkelig dårligt

85. Hvor mange hele skoledage/arbejdsdage har du mistet i de sidste 30 dage?
(Et kryds i hver linje)

	Ingen	1 dag	2 dage	3-4 dage	5-6 dage	7 eller flere dage
På grund af sygdom	☐	☐	☐	☐	☐	☐
På grund af pjæk	☐	☐	☐	☐	☐	☐

86. Tag stilling til hver af nedenstående påstande og sæt kryds ved det valg, der gælder for dig i almindelighed.
(Et kryds i hver linje)

	Passer præcis	Passer ganske godt	Passer nogenlunde	Passer lidt	Passer ikke
a. Jeg tror om mig selv, at jeg vil kunne håndtere de fleste situationer, som man kommer ud for i livet	☐	☐	☐	☐	☐
b. Mit liv har indtil nu ikke haft nogle klare mål eller formål	☐	☐	☐	☐	☐
c. Jeg synes ikke, at jeg kan påvirke min fremtid i større udstrækning	☐	☐	☐	☐	☐
d. Der sker ofte ting i mine omgivelser, som jeg ikke forstår	☐	☐	☐	☐	☐
e. Jeg ønsker, at jeg kunne få noget mere at leve for	☐	☐	☐	☐	☐
f. Jeg ved, hvad jeg burde gøre i mit liv, men jeg tror ikke på, at jeg er i stand til det	☐	☐	☐	☐	☐
g. Jeg har svært ved at se sammenhængen i mit liv og forstå, hvordan tingene hænger sammen	☐	☐	☐	☐	☐
h. Jeg oplever, at det, jeg gør i min hverdag, er meningsfyldt	☐	☐	☐	☐	☐
i. Jeg synes, at jeg forstår det meste af det, der foregår i min hverdag	☐	☐	☐	☐	☐

Hvilken dato har du afsluttet udfyldningen af spørgeskemaet? dag måned

Noter

Noter